

quaderns de pastoral

número 152 - Febrer 1996

- **QUÈ ÉS EVANGELITZAR**
Ramon Prat
- **SIS EXPERIÈNCIES
D'EVANGELITZACIÓ**
- **LA FIGURA DEL PREVERE
EN EL CONCILI PROVINCIAL**
Joan Torra
- **LA PASTORAL JUVENIL DELS
MOVIMENTS D'ACCIÓ CATÒLICA**
Carta oberta d'uns consiliaris
- **QUARESMA I SAGRAMENTS**
Josep Codina
- **CRÒNIQUES**
de Barcelona, Tarragona, Girona, Lleida,
Tortosa, Mallorca i Menorca

quaderns

• EL CONCILI ÉS NOTÍCIA

Què és evangelitzar. <i>Ramon Prat</i>	4
Levangelització com a comunicació de valors. <i>Ignasi Ricart</i>	10
Evangelitzar des de les parròquies. <i>Josep Soler</i>	14
Evangelitzar des de Càritas. <i>Josefina Dalmau</i>	16
Evangelitzar els joves. <i>Ventura Pelegrí</i>	17
Evangelitzar des del món rural. <i>Moviment de Cristians de Pobles i Comarques</i>	26
Evangelitzar des d'una televisió local. <i>Manuel Simó</i>	31
Evangelitzar des del món obrer. <i>Entrevista amb Teresa Huguet</i>	34
La figura del prevere en el Concili Provincial Tarraconense. Una primera aproximació. <i>Joan Torra</i>	37

• PASTORAL DE JOVENTUT

La pastoral juvenil dels moviments d'Acció Catòlica. Carta oberta d'uns consiliaris	59
--	----

• EINES DE PASTORAL

Quaresma i sagraments. Experiència en una parròquia urbana. <i>Josep Codina</i>	65
--	----

• QUATRE VENTS

Cròniques de Barcelona, Tarragona, Girona, Lleida, Tortosa, Mallorca i Menorca	69
---	----

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals
Rivadeneyra 6, 3r - Tel. 317 48 58 - Fax 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: Francesc Pardo

Redactor en cap: Manuel Simó

Consell de redacció: Lluís Bonet, Felip Cuadra, Antoni Deulofeu, Pere Fradera, Teresa Huguet, Francesc Mestre, Xavier Morlans, Josep Pausas, Ignasi Ricart, Genís Samper i Josep Taberner.

Nou disseny: Jordi Boada

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana - Dipòsit legal: B-25.506/1969
Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual (6 números): 5.000 ptes.

Preu d'aquest exemplar: 900 ptes.

Els articles publicats a Quaderns de Pastoral expressen solament l'opinió de llurs autors.

el concili és notícia

Quaderns de Pastoral es proposa, durant aquest any 1996, oferir diverses col·laboracions i reflexions sobre els continguts dels documents treballats en el Concili Provincial Tarraconense.

Comencem en aquest número amb el tema de l'evangelització.

Ramon Prat, relator de la corresponent ponència sobre aquest tema, ens planteja Què és evangelitzar.

Ignasi Ricart afronta L'evangelització com a comunicació de valors, avui que tant es parla d'aquest tema.

Finalment, hem volgut oferir una petita mostra d'experiències d'evangelització: des d'una Parròquia, des de Càritas, amb els joves, en el món rural, des d'una televisió local i en el món obrer.

L'objectiu de les nostres propostes és, senzillament, oferir un ventall de reflexions i de vivències pràctiques que ajudin a la recepció i l'aprofundiment dels temes conciliaris.

Què és evangelitzar

RAMON PRAT I PONS, *prevere del Bisbat de Lleida, relator de la primera ponència del Concili, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya*

En aquesta col·laboració vull donar resposta a la definició de l'evangelització des del document *Anunciar l'Evangelium a la nostra societat* del Concili Provincial Tarraconense. Renuncio, doncs, a fer una reflexió de tipus més personal, puix que penso que, acabat el Concili, el que ens cal a tots és ésser fidels a les decisions conciliars, tot renunciant als particularismes.

Hi ha una teologia de fons que va estar present en l'elaboració del document de treball conciliar, que va guiar els treballs de les sessions conciliars i que, finalment, apareix clarament en les propostes presentades a la votació consultiva i que foren aprovades pels membres amb dret a vot. Aquesta presència d'una concepció clara de l'evangelització, que és especialment palesa en la introducció de tot el document, no és res més que un desenvolupament explícit de les dues primeres propostes que varen ésser formulades en el document de treball conciliar, tal i com va ésser redactat per l'equip de la ponència.

Vaig viure tot el procés d'elaboració d'aquesta introducció al document primer; conec directament els elements que varen intervenir en la redacció del document i els elements que no hi varen intervenir. Va ésser el resultat d'una veritable elaboració eclesial, que va intentar integrar en tot el possible les aporta-

cions de tothom, des de la fidelitat a la Paraula de Déu i a la gran Tradició de l'Església.

En primer lloc, el document assumeix la definició de Pau VI en l'exhortació apostòlica *Evangelii Nuntiandi*, que va ésser publicada deu anys després de l'acabament del Concili Ecumènic Vaticà II. Recordem que l'*Evangelii Nuntiandi* defineix l'evangelització, tot defugint qualsevol tipus de simplificació, com una acció complexa que implica tots aquests aspectes que enumerem a continuació: «*renovació de la humanitat, testimoniatge, anunci explícit de Jesucrist, adhesió del cor, entrada a la comunitat, acolliment dels signes, i iniciatives d'apostolat*» (E.N. 24).

Aquesta definició dinàmica i operativa no és el programa d'acció d'una empresa de màrqueting, sinó la manifestació exterior, davant del món, de l'ésser intern eclesial. Tampoc no és una novetat de l'Església dels nostres temps, sinó que és l'ésser i l'acció de l'Església de tots els temps.

De fet, l'Església ha realitzat aquesta tasca durant 2.000 anys, i continua realitzant aquesta tasca als nostres dies. Cadascú de nosaltres, els cristians, és el resultat d'aquesta missió evangelitzadora de l'Església, i el Concili és una prova més d'aquest ésser intern eclesial.

Per a una comprensió, una vivència actualitzada i una operativitat d'aquesta definició de l'evangelització de l'*Evangelii Nuntiandi* de Pau VI i de la *Redemptoris Missio* de Joan Pau II, que la fa seva deu anys després, el Concili ha fet una *opció bàsica*, ha reflexionat sobre la *situació* de l'evangelització en el context sociocultural, psicoafectiu i socioreligiós del nostre temps, ha puntualitzat una *finalitat concreta i operativa* per a aquest final de segle i començament del tercer mil·lenni, ha assenyalat una *condició* de possibilitat que faci possible i viable aquesta missió evangelitzadora i, finalment, ha subratllat unes *actituds* necessàries per a dur-la a terme.

Sense cap pretensió de fer una anàlisi completa d'aquestes afirmacions precedents, farem un breu comentari de cada un d'aquests subratllats de la doctrina conciliar.

1. Una opció bàsica i fonamental

La realització operativa de la missió evangelitzadora eclesial passa per una opció per la comunitat cristiana concreta i convivencial. Aquesta comunitat és, bàsicament, l'Església particular. Aquesta Església particular, però, esdevé concreta en les comunitats que fan present l'Església diocesana mitjançant les comunitats parroquials, les petites comunitats i la presència cristiana en els ambients o medis més concrets. De fet, les comunitats cristianes són les que poden fer vives les propostes conciliars. El Concili ha expressat bellament aquesta opció amb aquesta formulació ben explícita:

«El Concili urgeix, per tant, la revitalització, la vertebració i l'articulació de totes les comunitats cristianes, les quals tenen per centre la persona de Jesucrist, per tal que siguin evangelitzadores i evangelitzades: acollidores, fidels a la missió d'ajudar gent molt diversa a refer la seva experiència de Déu, humils, fraternes i obertes a les altres comunitats.»

Aquesta opció no és gens lluny de la del Nou Testament. En la perspectiva neotestamentària, la resposta a la crida evangèlica passa sempre per la entrada i la participació en la comunitat cristiana concreta.

Evangelitzar, doncs, suposa la *revitalització, vertebració i articulació de les comunitats cristianes*. Els tres qualificatius no són repetitius, sinó que assenyalen la importància de la renovació, de la cooperació i de la comunió en la vida de la comunitat cristiana.

2. La ubicació en el context del nostre temps

Aquestes comunitats cristianes viuen en un espai i en un temps. No poden ésser veritablement evangelitzadores al marge de la vida. Així com el Bon Pastor (Jn. 10) coneix les seves ovelles i dóna la vida per elles, la missió evangelitzadora està situada en un país, en una cultura, en una mentalitat, unes ideologies, una situació econòmica, social, política, cultural i religiosa.

Assumir la pròpia realitat sociocultural, psicoafectiva i socioreligiosa no és un element afegit, sinó que és un ele-

ment integrant de l'evangelització. En el fons, aquesta evangelització no és res més que donar resposta des del Crist al dolor del món, al sofriment i als problemes reals de les persones concretes. Així va ésser en temps de Crist a Palestina, i així és avui per a la gent del nostre entorn i del nostre temps.

Per a dur a terme aquesta missió en el nostre món, cal doncs estar amb el poble i partir de la vida de la gent. Aleshores, en ubicar-nos correctament en la nostra societat, per una banda podem donar i rebre amb normalitat, i, per l'altra banda, podem realitzar la tasca missionera.

Aquesta tasca té un doble moviment: el d'*irradiació* i el d'*assimilació*. Són dos moviments correlatius que, com a resultat de llur dinamisme, fan un pont entre les persones concretes, els ambients i les estructures del nostre entorn, i la salvació cristiana que ve del Crist encarnat, mort i resuscitat. Aquest "pont" és l'aportació específica nostra. És una mediació necessària que no per limitada, petita i humil, deixa d'ésser molt important.

El moviment d'*irradiació* consisteix a reflectir, en les persones i les situacions, amb la força de l'Esperit, l'amor de Déu que hem rebut per mitjà del Crist. Aquesta és una tasca diària, concreta i convivencial. Així com la revelació és la convivència de Déu amb la humanitat, l'evangelització és la convivència dels cristians amb el món.

Nosaltres —la comunitat cristiana—, tal i com ha assenyalat la introducció conciliar esmentada, no podem ni su-

plantar la iniciativa de Déu, ni la llibertat de les persones. Podem, però, fer un pont pedagògic i teològic que esdevingui un símbol de la salvació.

El moviment d'*assimilació* consisteix en la capacitat d'observar i acollir tota l'acció de Déu, que ja està present germinalment en el cor de totes les persones quan la comunitat cristiana realitza la seva missió evangelitzadora d'irradiació de la salvació rebuda.

El Déu de la Redempció il·lumina l'obra del Déu de la Creació. Aquesta acció de Déu és prèvia a totes les nostres actuacions. Per això la tasca d'assimilació és molt humil, però també essencial per a una veritable evangelització.

La ubicació correcta en el context de la societat del nostre temps no consisteix solament a conèixer la societat i l'univers de les persones, sinó principalment en la vivència real d'aquest doble moviment: la irradiació i l'assimilació.

3. Una finalitat concreta i operativa

L'opció per la comunitat cristiana concreta i la ubicació correcta en la nostra societat, com a éssers humans entre els éssers humans, permeten realitzar el que és el nucli de l'evangelització: la salvació de la persona humana concreta, de la comunitat i de la història.

El Crist va anunciar el Regnat de Déu amb la paraula i la guarició de les malalties, i de tot tipus de mal. Paraula i guarició són, doncs, els elements essencials de l'evangelització per a

tots els temps. Tots els personatges dels evangelis són persones reals i concretes, que tenen problemes concrets i que troben en Crist la resposta a aquests problemes i a tota la trama problemàtica de la vida. Primerament, és una experiència d'alliberament. En definitiva, és una experiència de salvació total i multidimensional.

La finalitat de l'evangelització en aquest final de segle és exactament la mateixa. Es tracta de poder dir a la gent del nostre temps: *Veniu els qui teniu problemes que, entre tots, a l'interior de la comunitat i amb la llum del Crist i la força de l'Esperit, intentarem trobar la solució.*

Amb aquest esforç, que és un do de Déu, podem convertir les dificultats en oportunitats. Aleshores tindrem problemes, però la vida no esdevindrà problemàtica, ni mancada de sentit.

El Concili ha expressat aquesta tasca de guarició i de sentit, amb una fórmula de plena actualitat, quan ha dit que la tasca de l'evangelització consisteix en *la fidelitat a la missió d'ajudar gent molt diversa a refer la seva experiència de Déu.*

4. Una condició de possibilitat

La proposta anterior té una gran feblesa operativa quan no és realitzada des de la comunitat eclesial, com a tal. Aquesta condició de possibilitat no és una mania particular d'alguns, sinó un dels senyals, que ens ha deixat el mateix Crist, per acreditar la validesa de la missió eclesial. (Jn. 17). Un autèntic progrés passa per la vivència cons-

cient i conseqüent d'aquesta condició de possibilitat. Altrament, tot plegat no és res més que foc d'encenalls. Aquesta és la diferència entre la reforma de Francesc d'Assís i la de molts altres reformadors.

El que falla actualment en les nostres comunitats no és la força de l'Evangeli, sinó la manca de crèdit que tenim tots plegats. En aquesta manca de crèdit el que cal no és assenyalar les febleses dels altres, sinó prendre consciència de les pròpies febleses, i dedicar-se cadascú a *escombrar davant de casa*, és a dir, a sentir una crida radical a la conversió, a donar una resposta evangèlica a aquesta crida i a fer-la realitat en el canvi personal i comunitari, simultàniament.

El drama nostre radica en el fet que, en lloc de treballar per a la reconstrucció del signe de la comunitat, molt sovint el que fem és encara subratllar més la divisió. Això ho fem sovint d'una manera inconscient, però tanmateix, és sempre una actitud molt corrosiva de la vida de la comunitat i de l'evangelització.

Estem encara molt lluny de fer cas a aquella invitació existencial i constant de Joan XXIII, quan va instar tota la gent del nostre temps —i encara més als cristians— a *cercar allò que ens uneix abans que allò que ens separa.*

El Concili ho ha repetit amb aquestes paraules:

«De cara a la comunitat pròpia de l'Església local o particular i a la tasca d'edificar comunitats cristianes, el

Concili Provincial Tarraconense, per tant, fa una crida àmplia i cordial a tots els qui, havent rebut el do de la fe, volen mantenir-se en la comunió eclesial i desitgen portar el nom de Crist als qui el desconeixen. Volem sentir-nos units en la pregària, en el camí vers la plena unitat en el Crist i en la tasca comuna d'oferir la seva paraula i el seu amor a un món que el desconeix.»

Aquesta condició de possibilitat de la tasca missionera, que és la comunió eclesial, crec que hauria d'ésser un dels fruits principals d'aquest Concili. Penso que durant el temps dels debats de les sessions conciliars calia fer una discussió amb llibertat i, fins i tot, amb apassionament. Cal valorar tota la feina feta, puix que aquest és l'estil de la llibertat dels fills de Déu. Solament discutim amb passió allò que ens importa molt. La llibertat i la passió són sempre signe d'un estil de vida compromès.

Tanmateix, crec també que, una vegada acabat el Concili, no és el camí més evangèlic subratllar les diferències, sense destacar al mateix temps els punts comuns. És encara molt pitjor l'intent de ridiculitzar aquells altres que no pensen com nosaltres, tot simplificant les seves aportacions. Aquest és un canvi que, a més a més de donar massa importància a hom mateix i a les pròpies aportacions, pot posar en perill el patrimoni col·lectiu eclesial i, en definitiva, la mateixa tasca missionera.

Respecto les opinions d'aquells que puguin no estar d'acord amb aquesta convicció de la prioritat de la comunió

eclesial. Penso, però, que la comunió, no bucdica sinó concreta i real, és essencial d'una manera particular en els nostres temps, per fer camí de futur. De fet, no és un afegit a l'evangelització, sinó un element integrant de la seva mateixa essència.

L'experiència viscuda aquests darrers trenta anys d'aplicació del Concili Ecumènic Vaticà II ens dóna algunes lliçons importants sobre la ineficàcia de les actituds i dels comportaments pastorals que no han respectat aquesta condició de possibilitat de la missió evangelitzadora.

5. Unes actituds que cal subratllar

El Concili ha destacat dues actituds que han d'animar interiorment la tasca missionera: el *goig* i la *responsabilitat*.

Ho ha expressat amb aquestes paraules que encapçalen el text de la introducció esmentada:

«Sentim el goig i la responsabilitat de fer arribar al missatge de Crist a tot el país, integrat per persones i grups molt diversos, que tenen nivells ben diferents de fe i de cultura. Aquest missatge és la Bona Nova de l'amor de Déu manifestada al món per mitjà del Crist en l'Esperit.»

El *goig* és la manifestació clara que ens deixem portar per l'Esperit de Jesucrist (Gal. 5, 20 ss.). Quan hom ha rebut realment l'Evangeli, ha rebut el Crist. Quan hom ha rebut el Crist, ha rebut l'amor de Déu i el do de l'Esperit. Quan hom ha rebut l'amor de Déu ha rebut el sentit total i definitiu de la

vida. Aquesta recepció és la font d'un goig que no s'acaba.

Força gent del nostre temps, que està més acostumada a la gresca que a la joia, acusa d'ingenuïtat aquesta joia. El nostre temps, entre les moltes pors a les quals ha de fer front, té la por a ésser feliç, és a dir, té la por a viure en la profunditat i l'originalitat. Tanmateix, la joia és la primera i principal actitud de la dona i l'home evangelitzats. És una joia que és compatible amb el dolor del món i amb la creu. És una joia que, enmig d'aquest dolor, no perd mai la capacitat de riure i de jugar, en saber que l'amor és més fort que la mort. La mort s'acaba i s'enterra. L'amor és etern.

Aquesta joia però, no és un privilegi, sinó una *responsabilitat*. Es tracta no d'una responsabilitat racionalista i moralista feixugues, sinó de la vivència d'una necessitat interior, que brolla del fons del cor, i que consisteix a compartir amb tothom l'alegria que portem dins. Deixar-ho de fer és renunciar a ésser hom mateix. Fer-ho és exterioritzar el bo i millor que portem dins. Compartir-ho amb els altres encara fa créixer més aquesta joia.

De la mateixa manera que la lluna no pot deixar de reflectir la llum del sol, el cristià no pot deixar de reflectir la lluminositat que ha rebut del Crist.

Aquest compartir no és una obligació, ni una lluita de poder d'ordre sociocultural o psicoafectiu. Tampoc no és una tasca que es viu d'una manera acomplexada, ans al contrari, es viu amb naturalitat i amb respecte envers

aquells que pensen diferent. No pretén ésser mai una imposició, sinó un suggeriment i una proposta guaridora i il·luminadora. Aquest compartir és, doncs, lúcid, espontani, interior, personal, comunitari i obert a tots els homes i dones de la terra.

La joia i la responsabilitat manifesten palesament l'ésser intern dels cristians en la nostra missió evangelitzadora. La joia i la responsabilitat ajuden a no caure en la trampa del fonamentalisme simplista, ni la trampa contrària del gnosticisme que acaba per diluir la fe en una proposta cultural més que, en definitiva, és irrellevant. Ambdues ajuden a donar testimoni del que hem rebut. Més que un discurs teòric, fan que l'evangelització esdevingui poesia del sentit últim de la vida i simbolisme que obre el camí envers la transcendència. L'evangelització és, llavors i en definitiva, una paràbola dinàmica i vivent, que pot ser a l'abast de tothom.

Conclusió

Per concloure aquesta definició que brolla de la introducció del document primer del Concili podem dir que: Evangelitzar és anunciar el Crist a aquells que el desconeixen. Això continua essent *escàndol per a uns i niciesa per a uns altres*. Tanmateix, per als qui l'han rebut, és a dir, per a aquells que han obert la seva existència al Crist, és *poder de Déu i saviesa de Déu*. Aquest és el tresor de l'Església de tots els temps, i és, també, el tresor de les nostres esglésies de la Tarraconense en la renovació cristiana d'aquest postconcili (1r Con. 1, 22-25).

L'evangelització com a comunicació de valors

IGNASI RICART, *religiós claretià,*
professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

Al llarg de tota la vida, la persona posa en joc valors. Són presents en les decisions, en qualsevol fenomen polític, religiós, social. A les acaballes del segle XX assistim perplexos a l'ensulsiada de les dues grans ideologies que han presidit aquest segle: el capitalisme i el comunisme. El buit que han deixat les utopies ha donat pas a la cultura de l'individualisme i el pragmatisme que fa valorar l'instint i l'instant. En aquest món instal·lat en el present i en el que és provisional i fragmentari, com podem evangelitzar? Contagiar els valors, sobretot aquells que són alternatius a la societat desencisada en què vivim és una manera d'evangelitzar.

«Educar en els valors no significa imposar, sinó proposar, posar al davant diferents camins i opcions, i ajudar que cadascú vegi quins són els millors per a ell. Educar és ajudar a desenvolupar la capacitat d'elecció. Els valors no s'ensenyen, cal viure'ls.»⁽¹⁾

Perspectiva bíblica del tema dels valors

Cert que la paraula valors no surt mai a la Bíblia, és una expressió nostra. Però els valors s'albiren en l'horitzó de comprensió de la Bíblia, sobretot del NT. Farem una reflexió de l'Evangelí com a proposta de valors.

L'Evangelí com a proposta

L'Evangelí posa en relleu aquests valors bàsics: l'home, l'amor, la pobresa, la llibertat, la fe i, per damunt de tot, Déu. I l'Evangelí és, també, anunciar, proclamar aquests valors. El mètode és tan important com el contingut. Quan un evangelitzador o una evangelitzadora parla de l'experiència cristiana, no és el mateix que digui: T'ho proposo o t'ho imposo. Els valors es proposen, no s'imposen. Jesús, quan parla del Regne de Déu, diu sovint: *«Què us sembla, Què faríeu vosaltres? Vosaltres què hi dieu? Vosaltres també voleu marxar?»* *«El cristianisme no es defineix per una obediència extrínseca, una obediència cega a una imposició que arriba des de fora»⁽²⁾*

Cal discernir el camí a través de la reflexió, la valoració. Qui busca troba. El camí evangelitzador iniciat pel Concili Provincial Tarraconense és un bon camí per fer la proposta evangèlica amb nou vigor i d'una manera engrescadora. Perquè neixi l'Església cal la paraula: cal comunicar a l'altre la nova de Jesús. Ja sabem que l'Evangelí en grec vol dir bona nova.

Els homes i dones d'arreu cerquen un sentit a la vida. Nosaltres hem estat saturats de comunicació de la fe, tanta

que peca d'abundància d'informació. Això fa molt difícil trobar en aquest conjunt d'informació el veritable cor de la bona nova.

L'Evangelí és la nova de la resurrecció de Jesús comunicada. I ho fem com a Església. *«És per això que podem dir que l'Església, fonamentalment, no és una institució: ella és en tant que és la seva pròpia missió. L'Església existeix en tant que contínuament es regenera i es constitueix entorn d'aquest acte missional fonamental»*⁽³⁾. La nostra missió es concretitza en la proclamació del Regne de Déu.

Tota reflexió sobre la realitat humana ve orientada per un projecte de fons, és a dir, per una utopia que volem construir: el Regne de Déu. Sobre aquesta utopia projectem el nostre futur com a Església enmig del món. La nostra reflexió no pot ser purament ideològica, sinó que es basa en condicions socials i materials. Podem identificar dos tipus de projectes o utopies que caracteritzen dos tipus de portadors: l'un basat en el tenir, i l'altre, en l'ésser.

Evangelitzar no és pas divulgar dogmes ni aconseguir nous adeptes per a l'Església. Cal anar amb un llenguatge senzill i vivencial al cor de les persones, no a les seves idees ni directament a la seva conducta moral. Maria Magdalena (Jn 20,1-8) ens fa veure que el Ressuscitat se'ns fa trobadís enmig de la nostra vida. Els grans valors de la vida: que tots som fills de Déu, que tots som germans, són els capaços d'engrescar els homes i dones del nostre món. Cal proposar-los, contagiar-los.

El Regne de Déu és una proposta de valors

Jesús no s'ha predicat ell mateix, sinó el Regne de Déu, i ho ha fet amb fets (miracles) i paraules (sobretot paràboles) (Mc 1,14s par). Aquest Regne és a prop, ja despunta, però no s'ha consumat encara. Aquest regne no és una mera prolongació de les possibilitats de l'home, sinó que irromp com a gràcia. Tampoc no és una mera transformació de la interioritat de l'ésser humà, sinó una reestructuració, un autèntic alliberament de l'home en tots els seus nivells.

«Amb el Regne del cel passa com amb un tresor amagat en un camp: l'home que el troba el torna a amagar i, ple de joia, se'n va a vendre tot el que té i compra aquell camp. També passa amb el Regne del cel com amb un mercader que busca perles fines: quan en troba una de gran valor, va a vendre tot el que té i la compra» (Mt 13, 44-46)

La paràbola del tresor i la perla tipifica el mètode i el contingut de la predicació de Jesús:

– Mètode: Jesús no imposa els valors del Regne, sinó que els proposa d'una manera fantàsica, original, encisadora, que invita a comprometre la vida.

– Proposta: Jesús proposa el Regne de Déu com la Carta Magna d'un món nou, amb unes relacions noves envers Déu (Pare), envers els altres (germans), envers el món (senyor, no dèspota ni esclau de les coses).

Jesús ens invita a entrar en el Regne de Déu, a reestructurar les nostres relacions interhumanes i les relacions amb el medi ambient. La proposta que Jesús ens posa al davant, és un canvi alliberador de la nostra situació. Entrar en el Regne de Déu és respondre a la proposta de Jesús amb responsabilitat.

La manera d'ensenyar de Jesús és profana, popular, directa: llenguatge plàstic. Moltes frases seves s'han convertit en proverbis universals. Les seves mateixes afirmacions sobre el Regne de Déu no són pas revelacions misterioses, complicades. Són comparacions, paràboles penetrants que expliquen la manera que té Déu de regnar a partir de la realitat humana observada en el dia a dia. L'ésser humà només ha d'escoltar, entendre i treure'n les conseqüències davant la proposta de Jesús. A ningú no se li pregunta per la fe veritable, per la professió de fe ortodoxa. Jesús no demana una reflexió teòrica, sinó una obligada decisió pràctica que capgiri la vida segons els valors de l'Evangeli.

Tres moments

1. Moment de la sor-presa

—Hom descobreix un tresor/perla: des-cobriments, re-velació.

—L'home se sor-prèn davant el tresor/perla.

2. Moment de la des-presa

—Qui ha des-cobert el tresor/perla pren consciència del seu gran valor. Immediatament passa a l'acció.

—Es produeix dintre seu una revolució: ven tot el que té.

3. Moment de la re-presa

—Aquest home fa la decisió final, el darrer pas: s'arrisca a comprometre tota la seva existència. S'hi compromet fonamentat en aquesta nova existència (possibilitat), que l'acaba de sotraguejar: compra el tresor i la perla.

—L'home escull, pren una decisió personal.

Tres temps

El futur es deixa entrellucar: el Regne de Déu ve com a do gratuït; un secret es des-vel·la/re-vela. Hom endevina un món nou, insospitat, una autèntica possibilitat d'existència: s'anuncia el Regne de Déu, que s'atansa com a do: proposta de Déu.

Cal trencar amb el passat. S'imposa un capgirament, un canvi de direcció, una revolució. Tenim tipificada aquí una situació d'èxode: cal des-instal·lar-nos, deixar el país familiar, vendre tots els béns. Cal perdre les antigues certeses i no capitalitzar seguretats (diners, prestigi, poders, etc.).

En el present es tracta de prendre una decisió efectiva. Una revolució que sigui un compromís, una opció total. La llibertat opta, llavors, per l'autenticitat, se sotmet a la sobirania reial de Déu: així l'home esdevé una creació nova, un home nou:

—Alliberat de tot allò que l'estigmatitza en la història: dolor, pecat, mort, opressió.

—Alliberat per a la vida, la comunicació d'amor, la gràcia, la plenitud de Déu.

Conclusió

Proposar, doncs, els valors del Regne de Déu és engrescar a seguir Jesús i la seva bona nova. I seguir Jesús és:

- Pro-seguir la seva obra*
- Per-seguir la seva causa*
- Acon-seguir la seva victòria*

Cal, però, que tinguem ben present que el Regne de Déu posa en crisi totes les nostres realitzacions concretes. Els valors del Regne seran sempre proposta inexhaurible que qualificarà amb noves virtualitats la realització humana i la vivència dels valors.

Notes:

- (1) Àngels Marín, "Què significa educar en valors", a *Valors per viure*, de la FCVS, publicat per Claret, 1995. Com que no podem abordar com cal el tema dels valors sense analitzar la societat on vivim, val la pena que llegim aquest article que la mateixa À. Marín va presentar al Col·legi de Rectors de Barcelona: "Valors i contravalors en una societat multicultural", a *Quaderns de Pastoral* 150 (1995) 29-44.
- (2) G. Mora, "L'evangelització com a proposta de valors", a *Educar en els valors a l'escola*. Ed. Raima. Moià, 1994.
- (3) Dianich, *Una Església per a viure-la*, Claret, 1995, p. 42.

Evangelitzar des de les parròquies

Josep Soler Llopart, prevere de la diòcesi de Barcelona, acumula en la seva mitjana edat l'experiència de quatre parròquies de barris populars de Barcelona, l'Hospitalet i Esplugues de Llobregat. Per això hem volgut que fos ell qui ens aportés la seva visió de com evangelitzar des de les parròquies. Aquesta és la seva reflexió.

Jo he estat en tres parròquies: Crist Rei a la Sagrera, el Bon Pastor de la ciutat de Barcelona i Santa Gemma i Sant Antoni als barris de Pubilla Cases i Can Vidalet de l'Hospitalet i Esplugues. Puc parlar del que he viscut en aquestes realitats de parròquia.

Han estat parròquies en barriades populars, formades per persones immerses en el món del treball. En uns barris amb poca realitat d'entitats i, per tant, complint la funció de referència cívica. Però tampoc no s'han distingit pel fet de ser monopolitzadores de la vida associativa. Les associacions que hi han sorgit han buscat el seu lloc dins la vida cívica.

Jo sóc una persona que he viscut sempre dins el món dels moviments evangelitzadors i més concretament en la JOBAC i l'ACO. Aquest fet ha tingut una influència innegable en la meua manera de viure la parròquia.

És des d'aquí que simplement apuntaré algunes coses que m'han fet viure

la parròquia des de la perspectiva evangelitzadora. Certament la parròquia té una funció evangelitzadora quant a referència concreta i visible del món de la fe; en el barri és el lloc de trobada de les necessitats religioses que les persones tenen en moments determinats. Sovint s'hi va sabent què ha de donar i poca obertura a la possibilitat evangelitzadora.

En altres casos la referència "parròquia" esdevé ocasió per fer tot un procés de fe. Tenim casos molt concrets de persones i famílies per a les quals el contacte amb la parròquia ha esdevingut el principi de la incorporació a la comunitat i d'acolliment de l'Evangeli en la seva vida.

Voldria remarcar com en el món popular es produeix sovint, per les persones que s'hi atansen, la sorpresa de trobar un grup de persones, dins l'anonimat del barri, en el qual a un li sembla reviure i des d'aquí el descobriment dels valors de l'Evangeli com a autèntic projecte de vida.

En els darrers anys m'ha semblat que s'ha produït un enduriment en aquesta funció de la parròquia: ha anat perdent la seva significació social, se li ha donat una funció més utilitarista, com d'exigència de serveis que jo tinc dret a rebre; ha acusat l'ambient de menyspreu o suspicàcia per tot allò que es refereix a l'Església o al món de la fe i també l'agnosticisme que frena la possibilitat d'intentar el procés de fe.

La funció evangelitzadora de la parròquia l'he viscuda fonamentalment a través dels cristians que han entès la seva fe comunicant-la, i aquí he trobat una enorme riquesa d'experiència.

La presència de cristians en les entitats del barri, sovint sense cap paper rellevant, però essent-hi any rera any, fidels i que es compta amb ells moltes vegades sense explicitar-ho i que els responsables més lúcids no cristians són capaços de valorar-ho.

La presència de cristians en l'entrellat de la vida de cada dia: entre els veïns de l'escala, allà on hi ha un malalt, en la família que ho passa malament, en el carrer, en la mateixa família... Aquí es dóna l'evangelització que ens fa sorprendre tantes vegades davant el procés de persones que no coneixem i que a vegades ingènua-ment ens atribuïm els que remenem l'olla.

Reflexions entorn de l'evangelització

Penso que en l'evangelització, l'estructura hem perdut el monopoli, i fins i tot els projectes que fem o l'explici-

tació que demanem de la fe és lluny de la realitat; que hauríem d'escoltar i sobretot fer confiança en tot allò que l'Esperit suscita lluny del nostre control, i que sovint ens sembla que va contra els que considerem veritables plans pastorals.

En aquest sentit hauríem de valorar el que es fa a la parròquia, més en el sentit de crear l'espai de trobada amb l'Evangelí i amb Jesucrist que envia al món, a la vida, i menys com el lloc en el qual preservem les essències de la fe i de les persones. I tampoc carregar la responsabilitat del futur de la fe en el barri. Més aviat ha de ser el lloc on alegrar-nos i saber encomanar l'alegria pel que l'Esperit suscita més enllà de nosaltres i a través de qui menys esperem.

També destacaria la parròquia com la possibilitat de trobada amb el nostre món tal com és, el lloc on rebre l'impacte d'un món que ha canviat molt i ho fa a un ritme vertiginós, que no entén els nostres plantejaments. Cal tenir ganes de fer aquesta trobada i fer-ho amb un convenciment: només des d'aquí podrem acollir, desterrant les restes d'actituds impositives i de tenir-ho tot clar que encara ens queden, tot allò que Déu està construint i que segur que és ben diferent dels nostres plans pastorals. No podem pretendre fer una realitat que no existeix, ens cal tenir la paciència de la qual ens parla l'Evangelí, que no és resignació sinó expectativa del Regne.

En aquest sentit hem de creure en la formació de laics adults, que no siguin simplement escolanets nostres o consol nostre, ni tan sols enviats nostres per reproduir els nostres esque-

mes, sinó que siguin enmig del món, amb tota la seva autonomia, significatiu d'un evangeli que s'encarna en un món com el nostre. A l'estil dels laics formats en els moviments especialitzats. O millor, com ja s'està fent en algunes parròquies –jo n'he estat testimoni–, laics que estan actius en la parròquia troben el seu punt de referència i de formació en els moviments.

Després de més o menys vint-i-cinc anys de treball concret i de preocupació per l'evangelització, estic vivint l'experiència de quedar desbordat pel moment que ens toca viure; no sé com he d'evangelitzar i no ho sé des de la plataforma de la parròquia, i sospito que no he de pretendre saber-ho. Però el que sí estic fent és acollir, escoltar, ser-hi, estimar i sobretot alegrar-me

del que passa ara i aquí encara que em costi d'integrar-ho dins els meus esquemes. I sobretot no seure, plegar coses esperant tenir-ho tot clar.

I, certament, al que dedico més temps és a encomanar als altres cristians aquesta via de l'alegrar-nos del que es fa més enllà de nosaltres, a no tancar portes, a no creure que tenim la fórmula, a pensar, a no tenir por de dir el que creiem, però a no imposar, perquè només un tros més enllà descobrirem que ens falta molt.

La parròquia evangelitza, els cristians evangelitzen més que la parròquia, però tots plegats només som evangelitzadors si deixem que l'Esperit pugui fer la seva feina, i en el moment actual més que mai.

Evangelitzar des de Càritas

Josefina Dalmau i Ribalta és treballadora social de Càritas Interparroquial d'Igualada i li hem traslladat la corresponent pregunta: com s'evangelitza des de Càritas? Heus aquí la seva resposta.

El treball a Càritas produeix un canvi profund que afecta la mirada, el cor, els sentiments, el pensament i el tarannà.

treballem hem de mirar de no perdre el nord, ja que la tasca estrictament "tècnica" de la feina no ens faci trontollar tota la vessant humana de treballar amb persones que tenen unes mancances vitals per poder viure dignament.

Moltes vegades cap al vespre, ja a punt de sortir de la feina i en el moment en què el cansament ja et domina, penses en el treball que has fet, en les persones que han vingut a exposar les seves necessitats, en com les has escoltat i de quina manera les has atès, i el que colpeix més de la meua tasca tant professional com humana és el fet de poder donar aquesta esperança, aquest bri de llum que tant els esperona.

El treball dia rera dia és molt difícil perquè darrera de la primera demanda

fruit d'una necessitat (a vegades molt urgent) has d'intentar establir-hi tota una dinàmica educativa perquè aquelles persones puguin sortir d'aquesta espiral de la pobresa en què es troben immerses i que moltes vegades no volen sortir-se'n.

És per tot això que el fet de treballar per als més marginats i amb els més marginats et pot portar un enriquiment molt profund que potser en altres llocs de treball no el pots trobar, i alhora et comporta unes exigències que et serveixen per impulsar el teu testimoniatge.

Evangelitzar els joves

Ventura Pelegrí, prevere de la diòcesi de Lleida, consiliari del moviment de la JARC (Joves Cristians de Comarques), va ajudar els altres consiliaris del moviment, el passat mes de novembre de 1994, a reflexionar, aprofundir i lligar aquests dos aspectes que aquí ens ocupen: joves i evangelització. El text de la seva intervenció, ple de suggeriments, resulta imprescindible en aquest tema i per això, amb el seu permís i amb el vist i plau de la publicació, el reproduïm íntegrament.

Els joves i l'evangelització

1. Presentació

Com cada any els consiliaris de la JARC es plantegen una de les dimensions del moviment amb la voluntat de donar-hi resposta. A les Jornades del

novembre del 94 a Sant Cugat del Vallès s'ha volgut aprofundir i lligar aquests dos aspectes: joves i evangelització. L'aportació de l'expert Ventura Pelegrí, consiliari del Bisbat de Lleida, coneixedor privilegiat de la tasca dels moviments, va fer bé a tots. Aquí teniu el text que allà es comentà i que ha de

servir no solament de revisió, sinó d'estímul a aquells que vulguin seguir aquesta línia.

2. Els joves i l'evangelització

1. L'evangelització, tasca essencial de l'Església.

– Evangelitzar és posar el jove, la jove, en contacte amb Jesús perquè aquest pugui dir-li «*Segueix-me: fixant la mirada, l'estimà*».

– Jesús és qui dóna sentit ple a la vida de l'home: resposta a les més radicals aspiracions del jove.

– Crist és l'evangeli de Déu: revelació del Déu-Amor i de la grandesa i dignitat de l'ésser humà.

2. Missió important entre les més importants, engrescadora...

3. Però missió sempre difícil. Sempre ho ha estat, però avui som més conscients d'aquesta dificultat, precisament perquè hem aprofundit més en el concepte i les exigències de l'evangelització.

4. L'evangelització és do de Déu, però, a la vegada, és tasca, no d'una persona aïllada –en el nostre cas, cadascú de nosaltres–, sinó de l'Església com a comunitat dels creients i seguidors del Crist.

5. El jove que volem evangelitzar és un ésser situat en una realitat concreta que el condiciona, però que, a la vegada, ell és, en una certa mesura, capaç de transformar.

6. D'aquí la importància de tenir en compte la realitat social –econòmica, política, cultural i religiosa– de la nostra societat i la realitat de la nostra Església.

7. Uns quants trets de la realitat social en què vivim:

– El poble o ciutat, la comarca o província, Catalunya, Espanya, Europa, el món. El nostre món, gràcies als mitjans d'informació i de transport, s'ha convertit en un petit planeta, al qual ens sentim lligats i que tot ell ens influeix.

– No fa pas gaire temps que la nostra influència de capellans, la influència dels pares, de l'escola, de l'Església, era molt més gran. Per això ara la tasca evangelitzadora es fa més difícil, però en certa mesura també pot facilitar-la.

– La nostra societat està assentada en la secularitat i en l'autonomia; és laica i democràtica; plural de fet, en les formes de viure, pensar i organitzar-se, i pluralista.

– Una actitud molt estesa és la indiferència davant el fet religiós. Aquesta indiferència representa un fort repte per als creients, ja que constitueix la situació a la qual resulta més difícil respondre. La dificultat radica en el fet que la situació d'indiferència mina els fonaments per a un possible diàleg dels creients amb els indiferents. En algunes ocasions és possible que el mateix intent d'establir diàleg i de comunicar la fe per part dels creients constitueixi un argument més per aferrar-se en la indiferència a algunes persones molt sus-

ceptibles en relació amb el proselitisme, a l'afany de convertir, a la pretensió de posseir la veritat, actituds que creuen descobrir en qualsevol acte del creient que vagi més enllà del tolerat exercici privat de la fe.

– La indiferència pot convertir-se, a la vegada, en temptació i perill per al mateix creient, sobretot quan, com avui dia, esdevé fenomen massiu que impregna la vida social i la cultura. Perquè no resulta fàcil seguir escoltant una veu que no troba el menor ressò en la societat en què vivim; i predicar constantment en el desert comporta perill que el desert s'introdueixi a l'interior del mateix predicador i buidi de contingut les seves paraules, fins i tot per a ell mateix.

– Els valors dominants, però no únics, de la nostra societat són: l'afany de tenir per gaudir, fonamentalment en el domini de la sensibilitat: el consumisme, l'esbarjo, el viatjar, la devaluació de la sexualitat com a expressió de l'amor, etc.; aquests valors estan proclamats més o menys obertament per uns mitjans de comunicació molt poderosos; i això en una societat que, després d'uns anys de boom econòmic, està passant per anys de dificultats econòmiques, depressió en l'agricultura per les exigències del mercat i de la unió europea, dificultat no sols per crear llocs de treball, sinó per mantenir els existents, etc., situació en què els qui ho tenen més difícil són els joves; tot això porta a la competitivitat, a l'individualisme, insolidaritat...

– Conseqüències d'això són: els escàndols de la corrupció en perso-

natges públics, els problemes de narcotràfic, les xarxes de comercialització de la droga que necessiten el consum; les relacions fonamentalment comercials amb el Tercer Món, factor d'injustícia i causa permanent del seu empobriment i d'aprofundiment de l'abisme que hi ha entre els països del Primer i del Tercer Món.

– Junt amb tot això, bàsicament negatiu, trobem en la nostra societat elements que són positius: en primer lloc, la creixent presa de consciència de la dignitat humana, del valor de la llibertat, de l'afany d'autonomia, del pluralisme, del respecte a les opinions alienes, de la tolerància; i, especialment en els joves, la sensibilitat davant la injustícia, de la pobresa i de la misèria; del desig de pau. Pensem en els col·lectius en favor de la dona, de l'ecologisme, del Tercer Món, etc.

– Tot això ens pot ajudar a descobrir la presència activa de l'Esperit del Senyor àdhuc en els agnòstics i en els no creients i ens crida a col·laborar amb ells en totes les causes justes, ens allibera d'una actitud de gueto o de creure'ns els únics bons i ens permet el diàleg també en qüestions transcendents. En una situació fortament desacralitzada és possible que el sentit de la transcendència, del misteri, Déu, solament es pugui despertar pel camí indirecte del cultiu d'aquelles dimensions de la persona, veïnes del món sagrat, que poden constituir per l'home vertaderes aproximacions al misteri, que no sempre es revela en el llenguatge de les religions. En aquest sentit el desenvolupament del sentit estètic, el cultiu de la dimensió ètica, la vivència

d'autèntiques relacions interpersonals, una creixent consciència del fet que la raó natural té les pròpies limitacions, poden predisposar moltes persones a copsar el sentit i a apreciar el valor que es fa present en el món del sagrat i del misteri. (Experiència de Cali amb en Germán Zabala; la contradicció entre un desenvolupament extraordinari de la ciència i de la tècnica i els exemples de barbàrie en el nostre món i la realitat de misèria en més de les quatre parts de la humanitat, no solament en el Tercer Món sinó també en el Quart: concretament, es parla avui de més d'un milió de persones a Espanya en la més absoluta misèria.)

– També poden resultar molt positius els desafiaments de què hem parlat abans, com per exemple la indiferència o el criticisme dur i fins i tot injust envers la religió i l'Església, perquè tot això ens fa revisar les nostres posicions, personals i col·lectives, i ens fa afinar la manera de creure, de viure i de comunicar la nostra fe.

8. És en aquesta societat on hem d'anunciar i fer creïble la Bona Nova, la que Jesús anuncià, especialment als pobres i pecadors que son els qui més sofreixen l'absència del Regne de Déu. És en aquesta societat plural en cosmovisions i cultures on la presència dels cristians ha de verificar-se i on la fe practicada i viscuda ens defineix.

9. Però qui evangelitza és l'Església, la comunitat cristiana dels creients en Jesucrist. La nostra Església actual i la visió que en té la gent, fruit de la història—més o menys fidelment transmesa, però que en realitat és la que

compta—, afavoreix l'evangelització, o, al contrari, l'obstaculitza? Com en la societat, també en l'Església trobem coses negatives i positives:

- És negatiu per a l'evangelització, i molt especialment per a la dels joves, la manca d'autèntica comunitat, de fraternitat, en les nostres esglésies locals; l'espiritualitat desencarnada que predomina encara en moltes parròquies, una visió sacra del món i de la religió; una visió clerical en moltes persones; el lloc que ocupen els laics en les nostres comunitats, per culpa dels clergues i dels propis laics, manca de sensibilitat pels problemes de la gent, de les comunitats civils; la manca de diàleg en el si de la comunitat i amb la societat d'una Església que continua encara massa tancada sobre si mateixa...

- Un problema molt concret i que ens toca directament a nosaltres és el malestar del clergat, expressió i causa del malestar en l'Església. Després d'haver constituït no fa gaire temps la columna vertebral del sistema, tant en la teologia com en la praxis de l'Església, i haver gaudit d'un prestigi i d'una importància social extraordinària, avui, el clergat com a institució pateix una notable devaluació tant teològica com, sobretot, social. Teològica, perquè, després d'haver estat considerats els preveres com a supercristians, intermediaris entre Déu i el poble fidel, que retenien els secrets del saber sagrat i posseïen les claus del poder sagrat que gestiona la salvació, la teologia actual situa el ministeri ordenat a l'interior d'una Església, comunitat d'iguals, fraternitat, tota ella poble de Déu, tota ella ministerial, en la qual ningú no pot arrogar-se la situació de supremacia,

ni la condició de mitjancer que és exclusiva del Senyor.

• D'altra banda, la jerarquia de l'Església i una bona part del poble fidel encara no ha tret totes les conseqüències de la secularització i enyora temps passats de domini doctrinal que els fa veure menyspreu dels valors religiosos, atacs a l'Església i ferides als sentiments dels catòlics on no hi ha altra cosa que una expressió legítima del pluralisme pel qual la visió catòlica de la realitat i la cultura en què s'expressa són una visió entre d'altres, i una cultura entre d'altres encara que estigui representada per un nombre molt important de ciutadans. En sentit contrari, alguns veuen en certes intervencions de la jerarquia, a propòsit de la promulgació d'algunes lleis, no l'expressió del dret a discrepar d'unes iniciatives que són perfectament criticables, sinó una mostra de la nostàlgia que el legislador imposi al conjunt de la població una cosmovisió pròpia dels catòlics, com ha pogut succeir en la legislació reguladora del matrimoni civil o en la de la reforma de l'ensenyament.

• Però també hi ha molt de positiu, sobretot si comparem l'Església d'avui amb la de fa uns anys i si sabem trobar els fets i les realitats concretes on això positiu es dona. És positiu que l'Església hagi perdut els privilegis de què gaudia en temps no massa llunyans; que la fe sociològica ja no serveixi per romandre tranquils i satisfets, sinó que es faci necessària la fe assumida i personalitzada; que es vagi prenent consciència del fet que una religió desencarnada, allunyada de les preocupacions de la vida terrena i de les responsabilitats dels cristians en el

si de la societat, en diàleg amb els diferents i amb els increients no respon a l'autèntica fe en Jesucrist i amb les exigències del seu Regne. És també molt positiu que nosaltres, preveres, redescobrim la nostra identitat, ens alliberem de situacions de privilegi que no són mai evangèliques i que augmenti el nombre de cristians que se senten corresponsables de la vida i de la missió de l'Església; i que la comunitat cristiana s'adoni que no és la mateixa cosa que la societat espanyola sinó que està formada per aquells que, batejats, han optat lliurement i conscientment per Jesucrist i la seva Església i obri en conseqüència.

• Finalment, pensem que tot això ha representat per a l'Església en els països de cristiandat un esforç de canvi de postures, actituds i comportaments que ha resultat traumàtic, malgrat la teologia imperant i les decisions preses en el Vaticà II; molt especialment, per a la majoria de l'Església espanyola —jerarquia i poble fidel—, que no havia participat de l'evolució que havia preparat el Concili. Trauma que no acabem de superar i que ha portat al fenomen d'involució, molt real encara que es vulgui negar.

– Resultat de tot això és la desafecció de nombrosos cristians i conseqüent allunyament de l'Església, especialment entre gent de menys de 50 anys. En els últims 15 anys els no practicants en la població adulta s'han multiplicat per quatre i entre els joves han passat de ser tot just un 10% a superar el 55% (Dades indicades per Juan Martín Velasco en el seu llibre *El malestar religioso de nuestra cultura*. Ed. Paulinas, Madrid 1993).

– En la nostra Església actual perdura un grup de cristians practicants; són un col·lectiu encara important de catòlics de tota la vida, que segueixen assistint a missa; han encaixat més o menys les reformes del Concili; se senten aliens a les discussions suscitàdes a l'interior de l'Església; s'identifiquen, si més no, fins a un cert punt, amb les normes de la jerarquia i segueixen creient el que la santa mare Església ensenya, encara que, a la vista d'aquestes discussions de les quals els arriba el ressò, estan bastant desconcertats i els resulta difícil saber el que realment ensenya. L'edat mitjana notablement avançada d'aquest grup i l'evolució de la situació entre els joves fa pensar que aquest col·lectiu, que alimenta una de les formes del catolicisme popular, està cridat a disminuir considerablement en els pròxims anys.

– Al costat d'aquests dos grups majoritaris existeixen en l'Església unes altres minories significatives que es disputen la representació del cristianisme:

- Una, d'orientació conservadora o restauradora en el camp social i en el religiós; proclamen la seva fidelitat incondicional al Papa i se senten agents de les seves consignes. Somnien amb la restauració d'una societat i d'una cultura cristianes i gaudeixen amb les concentracions que els permeten demostrar el seu –aparentment– considerable nombre i la llur suposada importància i força social.

- Una altra, constituïda per grups de cristians hereus dels pocs cristians que varen preparar el Concili a Espanya o l'acolliren amb entusiasme. D'ell han après una nova forma d'eclesialitat a

l'interior de comunitats però intenten fer realitat la condició de fraternitats. Del Vaticà II han après també una nova forma de relació amb la societat en què prevalen l'encarnació, el diàleg i la col·laboració sobre el temor, la desconfiança i la condemna. Durant força anys havien privilegiat el compromís social i polític, com a mediació per excel·lència de la vida cristiana, i després han fet seu el programa de l'opció pels pobres, emprada pels sectors més vius de l'Església llatinoamericana. La relació amb la jerarquia no els resulta fàcil; viuen més o menys dolorosament la seva pertinença a l'Església de forma crítica. Gràcies a aquests cristians s'ha reduït la distància entre l'Església i sectors importants de la societat actual. Encara que la presència no resulta suficientment significativa des del punt cristià, segurament per la dificultat que representa la societat eclesial de la qual venim.

– Tota aquesta realitat en què vivim ens fa patir i ens desafia a aquells que estimem el Crist i el voldríem donar a conèixer perquè estem profundament convençuts que en Ell rau la possibilitat de realització de tots els éssers humans i de tot l'ésser humà. Però a l'ensens això purifica la nostra fe i ens ajuda a descobrir el vertader missatge de Jesús. Descobriment molt difícil de fer, de jutjar per la dificultat que experimentaren els dotze, malgrat els tres anys de catequesi intensa que Jesús els va fer. A nosaltres ens toca d'actuar mirant de respondre amb la màxima lucidesa possible, contant sobretot amb la gràcia de l'Esperit que continua present i actuant en el si de l'Església, en cadascú de nosaltres i en el cor de tots els homes i dones.

– El P. Valadier s.j. es pregunta si una Europa ideològicament dividida, travessada per influències procedents de totes parts, caracteritzada per la racionalitat científica, “cloroformitzada” pel benestar material o aspirant-hi amb totes les forces, pot aportar quelcom a la millora de la vida cristiana, a l’evangelització del món. I respon: «*El pitjor seria desanimar-se davant d’aquesta situació, abandonar-se al pànic i pensar que l’Evangeli no té res a dir a Europa o que els cristians d’Europa no tenen res a dir al món. En lloc de creure que estem en un continent cristianament acabat, els cristians hauríem de percebre que la vella Europa ens ofereix possibilitats sense precedents i, lluny de culpabilitzar-nos per la situació, els cristians ens hauríem de mobilitzar per demostrar que estem disposats a ajudar Europa a no desesperar de si mateixa, a trobar el lloc precís en relació amb els altres sense por i sense suficiència. Si fem això la nostra generació de cristians haurà demostrat que el cristianisme no està esgotat en l’Europa moderna, sinó que ha permès a Europa no esterilitzar-se i redescobrir que Déu li ha reservat en el diàleg dels continents un pervindre imprevisible i ple de fecunditat*» (“Societat moderna i religió cristiana”. Paul Valadier. Ponència en el VI Simposi dels bisbes europeus. Citat per J. Martín Velasco. o.c. pàg. 237 de la 2a edició).

– Cal que creguem en la força de les nostres petites comunitats cristianes, en diàleg intern i en diàleg amb les persones de bona voluntat, conscients de la nostra dignitat, la pràctica efectiva de l’amor, la irradiació de l’esperança, l’ètica del compartir...

– Per això és bo mirar en el passat i veure tot el que s’ha assolit per part dels cristians en la nostra Europa i en el món, concretament en els últims 100 anys, en contrast amb el modernisme i en el canvi que l’Església ha hagut de fer: cristians que s’han trobat bé en el pluralisme i en la possibilitat de dir la seva paraula en diàleg amb altres cosmovisions i ideologies.

3. Com el moviment evangelitza

Hem vist la realitat en què l’Església ha d’evangelitzar, concretament els joves, i la realitat de l’Església que ha d’evangelitzar.

Ara ens toca veure la JARC com una mediació perquè l’Església pugui realitzar la seva missió evangelitzadora.

Per això intentaré plantejar en una primera part les exigències de l’evangelització avui entre nosaltres tenint en compte els reptes que representa la societat actual i la pròpia realitat de l’Església. I, en una segona part, veurem fins a quin punt la JARC respon a aquestes exigències.

1. Exigències de l’evangelització

– Evangelitzar implica transformació del món d’acord amb els valors de l’Evangeli, testimoniatge de vida, anunci de Jesucrist, adhesió a la comunitat, participació en la missió de l’Església (EN 21-24).

– L’evangelització comporta una clara actitud educativa que exigeix una atenció especial al creixement personal i harmònic de totes les potenciali-

tats que el jove porta dintre seu, raó, actitud autènticament crítica i positiva, afectivitat, desig d'absolut; una atenció a la seva dimensió social, cultivant actituds de solidaritat i de diàleg, i estímulant un compromís per la justícia i per una societat de talla humana; una preocupació per la dimensió cultural, perquè l'evangelització no és afegir un coneixement religiós a continguts que li resulten estranys, sinó plantejar una acció que abasta i transforma els criteris de judici, els valors determinats, els punts d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models vitals (EN 19).

– L'evangelització exigeix la presència de l'Església, en el nostre cas específic dels joves agricultors cristians, en els ambients juvenils: evangelitzar des de dins és una exigència que brota de la lògica del misteri de l'Encarnació. Solament allò que és assumit pot ser transformat i salvat (AA 14). Davant la situació inhòspita en molts ambients, alguns joves poden sentir la temptació de refugiar-se en determinades formes de vida cristiana.

– Això exigeix la descoberta personal del Crist, l'adhesió lliure a Ell, l'educació personalitzada de la fe i el protagonisme i la corresponsabilitat dels joves en l'Església-comunió. *«Els joves no han de considerar-se simplement com a objecte de la sol·licitud de l'Església; són de fet i han de ser incitats a ser-ho-subjectes actius, protagonistes de l'evangelització i artífexs de la renovació social»* (ChL 46). Aquest protagonisme té la seva raó de ser en el baptisme i en el mateix caràcter educatiu de la pastoral de jo-

ves, car en el treball, en la programació, en la realització i en l'avaluació de les tasques de la comunitat, poden créixer i madurar com a creients.

– Una altra exigència de l'evangelització ha estat sempre i avui en som cada vegada més conscients, especialment els joves més nobles, l'opció preferencial pels pobres. El Crist revela l'home a l'home (ChL 36), la plenitud de la seva dignitat a les portes del tercer mil·lenni, i la societat per tal de contribuir amb la força de l'Evangelí a la construcció d'una nova civilització: civilització de l'amor, de la vida, de la veritat, de la justícia i de la pau. Aquest compromís es concreta tant en la solidaritat amb els empobrits i marginats que estan entre nosaltres com més enllà de les nostres fronteres.

– És necessari desenvolupar una espiritualitat que integri la fe i la vida: que ajudi a acceptar la pròpia existència de fracàs i de pecat a la llum de la misericòrdia del Pare, manifestada en la Creu de Crist.

– Espiritualitat que porta a manifestar la fe en les obres, fugint de tota privatització de la fe i cercant la unitat de consciència (GS 43).

– Tot això demana una fe personalitzada, viscuda en profunditat, animada per l'amor-caritat i l'esperança escatològica: ja Karl Rahner digué que avui el cristià serà un místic o no serà cristià.

– En funció del que precedeix afirmem la importància i la necessitat absoluta de la pregària, personal i comunitària, i dels sacraments.

– Tot això exigeix la vida comunitària, la solidaritat efectiva i sentida, amb tota la comunitat cristiana, però de manera especial entre els joves i els joves que comparteixen uns mateixos reptes i unes mateixes dificultats.

2. Com el moviment evangelitza

– La JARC fa part de l'AC especialitzada que va ser un element fonamental de la resposta que l'Església va donar al repte que els sacerdots francesos H. Godin i Y. Daniel varen fer a l'Església francesa amb el seu llibre *La France, pays de mission?*.

– Correspon fonamentalment a les exigències de l'evangelització en el nostre món secularitzat, plural i pluralista, en què els cristians som minoria.

– Parteix del jove en la seva situació, la seva realitat personal, valors, problemàtica, etc.

– Els actors principals de l'evangelització són els mateixos joves a través de la seva relació personal amb els altres joves amb qui es troben, treballen, col·laboren en els diversos ambients (poble, escoles professionals, sindicats i/o cooperatives, llocs d'esbarjo, etc.).

– L'acompanyament, tant personal com en grup, té com a objectiu l'educació de totes les dimensions de la vida del jove, entre elles la dimensió religiosa, viscuda en la fe en Jesucrist que és la que ha de donar el sentit més ple i definitiu a la totalitat de la seva vida. S'esforça a tenir present la diversa maduració en la fe dels joves, els diversos processos.

– L'objectiu fonamental de l'itinerari de l'evangelització i de l'educació en la fe dels joves és que el jove descobreixi el Crist, opti lliurement per Ell, busqui la més plena identificació amb Ell, amb totes les seves implicacions, santedat de vida, vida segons l'Esperit, la configuració amb el Crist, predilecció dels pobres.

– Els elements metodològics del moviment responen a aquests objectius:

- La Revisió de vida feta en grup: parteix sempre de la vida concreta, amb tota la complexitat i riquesa; desenvolupa el sentit crític dels qui la fan; ajuda a discernir els requeriments que Jesús ens fa a través dels esdeveniments i les persones amb que ens trobem; demana un compromís concret que cerqui constantment la pròpia conversió i la construcció del Regne en el cor del món.

- El moviment, del qual els joves són els primers responsables, amb la seva organització i dinamisme, desenvolupa en el jove la creativitat, el sentit de responsabilitat, la capacitat crítica i constructiva, la condició social de la persona humana, l'actitud democràtica...

- El moviment té capacitat per respondre a les diverses necessitats de formació teòrica: coneixement de la realitat amb tota la seva amplitud, complexitat; coneixement de l'evangeli; presència pública significativa i específica de la comunitat cristiana en el món, inclosa la dimensió internacional, especialment en els països del sud, en recerca de justícia, solidaritat, etc., en constant actitud de diàleg i col·laboració amb tots aquells que cerquen

aquests valors, encara que no hagin descobert el Crist.

• A través del moviment, els joves es fan presents en l'Església de què se senten membres corresponsables amb tots els altres cristians; descobreixen el seu misteri de comunió i missió: diversos carismes i ministeris. S'esforcen a

contribuir en la construcció de l'Església com a comunió o fraternitat, la qual esdevé així un signe més clar del Regne de Déu i augmenta la seva capacitat evangelitzadora, experimentant-ho en el si del moviment i d'una manera més directa i concreta en el si de l'equip de base.

Evangelitzar des del món rural

Per il·lustrar aquest àmbit, transcrivim el material de reflexió que utilitza aquest curs 95-96 el Moviment de Cristians de Pobles i Comarques de Catalunya, sota l'epígraf d'Evangelitzar, transformar i créixer, tot preparant la XXV Trobada Nacional del Moviment.

Què vol dir evangelitzar avui?

Evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit; és establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin fer la seva trobada profunda amb Déu (Concili Provincial Tarraconense, T-1.2).

Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència lligada a l'amor als germans i a l'opció pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús (CPT, T-1.2).

L'evangelització no seria completa si no tingués en compte les relacions concretes i permanents que existeixen entre l'Evangelí i la vida personal i social de l'home (Pau VI, *Evangelii Nuntiandi*).

L'Església existeix per evangelitzar. Aquesta missió és responsabilitat de tots els seus membres. Els laics incorporats al Crist pel baptisme participen de la missió de l'Església i són els mateixos missioners (CEE. *Cristians laics, Església en el món*).

La participació de tots els laics en la missió evangelitzadora de l'Església

és avui especialment urgent. L'autonomia de la nostra societat cada vegada més secularitzada; la separació entre la fe i la vida diària, pública i privada; la temptació de reduir la fe a l'esfera del món privat; la crisi de valors; la recerca de la veritat, la justícia, la solidaritat, la pau, el reconeixement efectiu dels drets de la persona ens empenyen a impulsar una nova evangelització (CEE. *Cristians laics...*).

El Concili invita cada cristià a comunicar el Crist ressuscitat als homes i dones del seu entorn a través del testimoni i de la paraula, i encoratja tots els creients, grups eclesials i moviments especialitzats a continuar la tasca de l'evangelització del propi medi (CPT, T-1.6).

«En l'humil pregària et caldrà dir encara a Jesús: "Allibera'm de les meves por!" I el Crist ve a il·luminar fins el misteri del dolor humà, per tal d'obrir-nos a una intimitat amb Déu. I un dia comprendràs que Déu no suscita en ningú l'angoixa interior o la por. El Crist no ha vingut a la terra per exercir un càstig, sinó perquè tot ésser humà sigui salvat, reconciliat, i perquè descobreixi que Déu és amor, no més amor.» (Carta de Taizé, 1992. *Documents d'Església* núm. 565).

Què aportem a la transformació de l'entorn, del nostre medi?

El Concili afirma el deure dels cristians de comprometre's en el servei de la societat, en les seves diverses manifestacions: professionals, culturals, sindicals i polítiques. (CPT, T-1.33).

Atès que Jesucrist... essent ric es va fer pobre per nosaltres... proclamà benaurats els pobres, els qui ploren i els qui tenen fam i set de justícia..., els membres d'aquest Concili es proposen fermament, i ho exhorten vivament als germans... viure com Jesucrist visqué i proclamar el missatge que Jesucrist proclamà (CPT, T-111.0).

Un pacte entre països rics i països pobres és indispensable per propiciar un món equitatiu i pacífic. Un pacte d'aquest tipus asseguraria que els països en desenvolupament aconseguissin l'any 2000 les seves fites humanes essencials, reduiria la pobresa absoluta almenys en un 5%, crearia treball suficient per absorbir l'atur actual i les noves addicions a la força laboral i acceleraria la taxa de creixement del PIB per aconseguir aquests objectius mundials comuns, com la lluita contra el tràfic d'estupefaents i la contaminació, la contenció de les pressions que condueixen a la migració i l'estímul de la política de no-prolifерació nuclear (Programa de les Nacions Unides per al desenvolupament, 1992).

En realitat, les noves tecnologies produiran transformacions molt profundes de totes les maneres: el problema consisteix a "encarrilar-les" en la mesura del possible de manera que la supervivència i una vida digna siguin fites assequibles a tota la humanitat.

En aquest context, l'Estat del Benestar haurà de modificar les seves estructures internes i les seves relacions externes si vol continuar defensant i realitzant els valors que van estar en el seu origen: llibertat, justícia, seguretat,

democràcia (Josep Miralles, "El debat de l'Estat del Benestar", a *Cristianisme i Justícia*, núm. 49).

– El Moviment vol contribuir a fer possible unes relacions socials en les quals les persones exerceixin un treball creatiu, del qual recullin tots els fruits per satisfer el conjunt de les seves necessitats i per realitzar-se com a persones en comunitat; cadascú pugui parlar, circular, divertir-se, associar-se a altres organitzacions amb llibertat, participar de la vida col·lectiva i practicar la fe cristiana lliurement acceptada; tots els drets col·lectius que no anihilin els drets individuals, i tots els drets individuals que no obstrueixin els drets col·lectius, siguin respectats en nom d'unes normes legals que garanteixin i desenvolupin els drets humans, els drets socials i els drets dels pobles; les relacions entre els pobles, nacions i estats respectin els drets de les minories, les formes de vida, la llengua: tot allò que constitueix la pròpia cultura (MCPC. *Qui som?*).

(...) No puc imaginar-me l'harmonia de la nostra vida sense un Creador. Aleshores el personifico en la figura del Crist, com sol fer-ho molta altra gent, tota una civilització. A través d'ell concreto la força indefinible que constitueix l'essència del primer Creador. I la música, n'estic convençut, és un do del nostre Creador (...). Una persona mai no ha d'aturar-se pensant que ha arribat al seu objectiu i que finalment pot sentir-se segur i descansar (...). Treballes sempre sota el mateix misteri, la mateixa incògnita: si bé saps com començar, és difícil endevinar què passarà després (...). I has de treballar i educar-te perquè

Déu t'ha donat aquest talent per lliurar-lo als altres (Mstislav Rostropovich, violoncel·lista, "Impuls creador i llibertat", *La Vanguardia*, 27-5-1992).

(...) La pregària i l'acció són inseparables i la una mai no compensa l'altra (...). La nostra vida militant és un afer de fidelitat al Regne i l'acció transformadora suposa renúncia i dolor (...). La pregària esdevé el moment de prendre distàncies, el moment de privilegi que ens ajuda a veure encerts i errors, el moment de la relació íntima amb Déu que ens ajudarà a seguir endavant, a discernir com vaig, què desitjo, què visc... què em diu Déu (P. Eduard Fonts, s.j., ponència *Presents i actius, avui*, XXIV Trobada Nacional del MCPC, Bellpuig de les Avellanes, maig de 1995).

(...) No es pot abusar per part d'uns pocs del sacrifici de molts, perquè la diferenciació provocarà el desintegrant del mateix sistema i la mort de tots... Perquè no ens podem permetre el luxe que això passi i que un altre cop les decisions dolentes recaiguin damunt les rendes del pagès i aquesta situació prolongui l'èxode dels nostres joves, començarem a actuar. Enquadrarem les més de dues mil famílies fruíteres en un nou concepte de la participació, informació i el debat. Elaborarem un estudi real de la situació de les nostres explotacions en les diferents zones productives: problemes d'aigua, assegurances agràries, reconversió varietal, necessitats estructurals, finançament, relleu generacional, tipus d'explotació, necessitats comercials per als productes...

I a partir d'aquesta anàlisi podrem fer dues coses: la primera, configurar la política agrària més adequada i ajustada a la realitat i defensar-la amb totes les nostres forces als diferents fòrums nacionals, estatals i comunitaris; la segona, crear la federació nacional de productors de Catalunya... (Jordi Vilaró i Valls a *La Terra*, setembre de 1995).

El tastador de vins per tastar el seu vi té necessitat de tota una litúrgia: una temperatura, uns gestos especials, mira amb els ulls, olora amb el nas... fa circular el vi de manera particular per la seva gorja... Tot això és absolutament necessari per sentir el gust realment del bon vi del Penedès; evidentment, el químic no farà això per tastar el mateix vi.

En la vida cal analitzar com el químic, però també cal assaborir com el tastador: això és la *revisió de vida* (Mn. Roger Servy, consiliari de l'ACO a Lió, ponència *Descobrir Jesucrist present i vivent en la nostra vida i en el món*, 42a Trobada General d'ACO, Granollers, octubre de 1995).

– Em sembla molt important la comunicació que vosaltres procureu viure. Comunicar-se és ésser persona... Obrir-se en contemplació al Déu vivent i present en el Crist, en l'home, en l'Evangeli de cada dia. La nostra civilització agitada necessita tornar a la contemplació. Obrir-se als germans, amb senzillesa, amb alegria, compartint la vida, rebent i donant.

I obrir-se junts al gran món, a la pròpia pàtria, a tota la Humanitat! Hi ha sempre un perill en la vostra vida de

cristians més o menys "farts!" Farts dels béns de la terra i dels béns del cel. No som pobres i per això no som lliures ni generosos. Només la pobresa allibera, amics!

Pregueu, preguem. Quan més moderns i lliures, quan més compromesos amb el món i l'home, tant més hem de viure en contacte amb el Déu de l'home i de la història. Feu de l'Eucaristia una Pasqua sempre actual, alliberadora, servei, sacrifici i victòria (Pere Calsaldàliga, *Airada esperança*, 1978.)

Els criteris que ens han de moure passen per:

a) parar l'oïda a la Bíblia, al germà que pateix, al desig profund, als signes del temps. Aquesta és, avui, la quàdruple Paraula de Déu;

b) viure i compartir en comunitat (parròquia, moviment... Església tota. Déu s'hi dona a conèixer i ens fa sortir de les subjectivitats.

Qui està content mai no es queda sense manifestar-ho. La fe que actua per amor és una experiència contagiosa i transformadora (P. Eduard Fonts, ponència *Presents i actius, avui*, XXIV Trobada Nacional del MCPC, Bellpuig de les Avellanès, maig de 1995).

Déu no és exclusiu nostre, tot al contrari. Déu està en els altres. Déu es fa present en la història, en la natura, en les realitats quotidianes. Tot discerniment personal s'obre, doncs, cap enfora per la mateixa dinàmica del Crist. El veritable militant esdevé comunitari, va essent per necessitat interna cada cop més humà, més relacional. Cercarà, decidirà, treballarà i revisarà juntament

amb els companys, amb altres persones, perquè el Crist que el porta és el Crist de tots, Total i Universal.

(...) Hem de saber dur aquesta gràcia com una llum i un servei per a tants que cerquen de tot cor un camí estable i definitiu per a l'home (Jesús Renau, *La militància cristiana*, Ed. Claret, pp. 67, 120).

Jo descobreixo que, cada vegada més, en aquest món indiferent a Déu i a la persona, es molt difícil resistir la pressió social.

No resistirem si no sabem crear per a nosaltres, per a les nostres famílies, un ambient religiós capaç de fer de contrapès en aquest ambient pagà que ens asfixia sense adonar-nos.

Un grup que no participés de la vida del moviment seria ràpidament pres per una ideologia o per l'ambient pagà; un moviment que, d'alguna manera o altra, no estigués unit a tota l'Església, ràpidament perdria la seva originalitat evangèlica (Mn. Roger Servy, consiliari de l'ACO a Lió, ponència *Descobrir Jesucrist present i vivent en la nostra vida i en el món*, 42a Trobada General d'ACO, Granollers, octubre de 1995).

Aconseguir que la fe cristiana sigui anunciada i que els qui conscientment s'hi han adherit la visquin i la celebren amb una incidència en la vida personal i col·lectiva, requereix tenir en compte la realitat que envolta les persones (...). Moure's dins d'una perspectiva de pastoral de conjunt empeny a caminar decididament cap a un acord teòric i pràctic entre els qui es mouen en la vitalització interna de la comunitat parroquial (catequesi, litúrgia, obres materials) i els qui, enquadrats en moviments, assumeixen la difícil tasca de l'evangelització i de l'animació de les institucions públiques. Aquests moviments poden anar aconseguint una bona militància en el món rural, capacitant adults i joves per ser llevat de promoció en els pobles i en les parròquies (*Església i món rural*. Document dels Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, abril de 1992).

Iniciar en el camí de la nostra experiència altres cristians i cristianes, així com persones que encara no hagin descobert el sentit del missatge de Jesús. Oferir als moviments de joves, especialment la JARC, la continuïtat i el creixement del seu compromís en esdevenir adults. (MCPC. *Qui som?*).

Evangelitzar des d'una televisió local

El tema complet, i complex, seria aportar experiències d'evangelització des dels mitjans de comunicació, sobretot des dels més grans, importants i influents, com són la premsa, la ràdio i la televisió d'abast territorial català. Però el tema depassaria la línia que s'ha pretès en aquest número de Quaderns, d'oferir petites i concretes reflexions i experiències.

Per això, a la recerca d'una petita i senzilla experiència en aquest àmbit dels mitjans de comunicació, hem demanat a Manuel Simó, prevere i periodista del Bisbat de Barcelona, rector de Vallirana, que ens expliqui el seu programa setmanal en una televisió local sobre l'evangeli dels diumenges.

Que tenim *el millor missatge del món i no sabem comunicar-lo*, i que *ens preocupa molt la teologia (moral) de la comunicació, però no tant la comunicació de la teologia*, són pensaments i afirmacions que hom escolta sovint, com a retret als cristians per part de molta gent i sobretot per part de professionals de la comunicació una mica farts de ser considerats gairebé sempre els *dolents de la pel·lícula*.

I és que hem de reconèixer tots plegats –i no només de boca enfora, sinó amb ganes de fer alguna cosa per millorar-ho– que *als de Missa* en això de la comunicació ens manca bastant, encara que sigui freqüent caure en temptacions de pensar i creure (a vegades

creiem molt poc, però a vegades ho fem excessivament...) que *Déu n'hi do com ens en sortim...*

En general, l'Església (i parlem de la de casa nostra) es mostra –per por?, per manca de seguretat?, per manca de preparació?– força reticent davant els grans i poderosos mitjans de comunicació establerts, però és sobretot en la utilització dels mitjans propis a l'abast (des de les homilies, amb tan relativa gran audiència setmanal, fins a les publicacions periòdiques, passant per altres mitjans, com la música, els vídeos o els cartells) on resulta especialment deficient, o, si més no, aquesta és la imatge que es presenta a l'exterior.

Serveixi aquesta introducció exclusivament per ajudar a no *somiar truites*: evangelitzar, des del punt de vista instrumental (i ja sé prou bé que en aquest tema no és l'únic, però sí molt important), si els instruments (en aquest cas els vehicles del missatge) són dolents, el missatge no arriba, i si el missatge no arriba als receptors (diuen les lleis de la comunicació) queda mort, és a dir, no s'evangelitza...

Dit això, passo a donar constància de la petita experiència que se'm demana.

A Vallirana, un poble a 23 quilòmetres de Barcelona, amb uns 8.200 habitants censats i uns quants milers més de primera i de segona residència (hi ha 17 urbanitzacions i 14 residències d'avis), i del qual sóc rector de la Parròquia des de fa any i mig, hi ha una televisió local, municipal, des de fa 14 anys, que funciona força bé i constitueix, fins i tot, una escola de formació ocupacional per a molts joves, nois i noies.

Des de la meua arribada al poble, i sobretot per la meua condició de periodista, vaig ser cridat en diferents ocasions per a diferents programes, fins que veient que podia incidir des d'aquest mitjà en una petita tasca evangelitzadora vaig plantejar-me fer un programa propi setmanal sota la capçalera de *La Paraula*.

Es tracta només d'aprofitar un mitjà a l'abast, amb prou incidència en el poble, per fer arribar l'evangel·li dominical amb el seu corresponent

comentari a persones que, vinguin o no a la Parròquia, el vulguin escoltar a casa seva.

El disseny del programa resulta ben senzill: el text de l'evangeli corresponent s'esquematitza, sense canviar cap paràgraf ni cap paraula, però sí traient algunes frases menys rellevants per escurçar-lo i adaptar-lo al mitjà televisiu. La traducció bíblica que es fa servir és la de la Bíblia catalana interconfessional, per oferir d'aquesta manera un text també amb aquest caire.

El programa comença amb una careta musical fixa, amb el títol entre imatges. Després va passant lentament per pantalla el text de l'evangeli amb imatges de fons (amb un muntatge sempre diferent i apropiat), mentre una narradora *en off* el llegeix pausadament. Les narradores són habitualment dones vinculades a la Parròquia —catequistes, etc.—, i el muntatge de les imatges és feina del alumnes becaris de la televisió vallirana.

Un cop passat i escoltat el text de l'evangeli, les càmeres es dirigeixen a mi, situat en diferents i canviants marcs i ambients interiors o exteriors —a voltes en esglésies o capelles, a voltes a casa meua, al despatx, als mateixos platós de la televisió, en jardins públics, etc.—. Llavors faig un comentari de dos o tres minuts, amb un fet vivencial i una o dues idees sobre el text, en un llenguatge televisiu, concís, clar i breu. De fet, el disseny del comentari és bàsicament el mateix que escric cada diu-

menge en el Suplement del Full dominical que es dóna a la Parròquia i el mateix que, una mica més extens (de 5 a 8 minuts, no més), es transmet també a l'homilia de les misses. Els mitjans de comunicació són sempre *complementaris*, però han de conservar la seva pròpia identitat..

El programa és passat per pantalla com a mínim dues vegades el cap de setmana (dissabtes i diumenges, a les dues del migdia), com a primer programa de l'inici de l'emissió d'aquests dies, abans de l'*Informatiu migdia*. L'àmbit d'audiència de la Televisió de Vallirana comprèn Vallirana, Cervelló, Corbera, Sant Vicenç dels Horts, Molins de Rei...

La valoració de l'experiència, fins al moment d'escriure aquestes ratlles, és positiva. Emesos i gravats ja un total de 12 programes, és sorprenent adonar-te que et poden escoltar

i veure persones que mai no t'ho pensaries. La televisió és així...

D'altra banda, la presència de l'Església a la Televisió de Vallirana no es limita a aquest programa. Moltes de les grans i populars celebracions de la Parròquia (Sant Mateu, Sant Sebastià, benedicció de rams, Setmana Santa, Tres Tombs, concerts, etc..) són transmises en directe o en amplis reportatges. Totes les notícies relacionades amb la comunitat parroquial tenen també el seu espai en els informatius... S'ha de cuidar de fer-les arribar.

Fulls divulgatius, emissores i televisions locals, vídeos, cartells, taulells d'anuncis, etc. constitueixen avui un ampli instrumental menor, però eficaç i necessari, d'evangelització o, si més no, de divulgació de *La Paraula*. Hom sembla i algú recollirà... Això és tot.

Evangelitzar des del món obrer

La GOAC, que enguany compleix els seus 50 anys d'existència, s'ha distingit sempre per l'acurada i constant formació dels seus militants.

És justament el tema de l'evangelització del món obrer, avui un dels que més ha estat treballat i debatut des de diferents perspectives. Per posar un parell d'exemples, va ser el tema de treball prioritari de tots els militants setmana a setmana durant tot el curs 94-95, i la IX Assemblea General, celebrada l'estiu passat a Madrid, amb assistència de més d'un miler de militants de totes les diòcesis espanyoles, va estar presidida pel lema Jesucrist, proposta d'alliberament per al món obrer.

Teresa Huguet, membre de l'associació Auxiliars Seglars Diocesanes de Barcelona, és militant de la GOAC des de 1970 i acaba de concloure una singular experiència en formar part, durant quatre anys a Madrid, de la Comissió Permanent estatal de la GOAC, com a responsable de difusió. Quaderns de Pastoral conversa amb ella.

-Quins han de ser, segons la GOAC, els grans trets de l'evangelització del món obrer, avui?

El treball continua essent un aspecte central de la nostra civilització. De tenir o no tenir un salari depèn la situació i la vida de milions de treballadors i treballadores, i el món obrer es veu cada cop més limitat per la manca de treball, per les condicions de precarietat i per les situacions d'injustícia que s'en deriven. En un món en el qual la persona ja no és el subjecte principal de la producció, el treballador i la treballadora veuen limitada la seva capacitat de

resposta i d'organització i queden cada vegada més aïllats en la societat. Algunes persones ja no es marginen, sinó que resulten excloses del sistema productiu.

Dins de la complexitat d'aquesta situació, la GOAC continua creient que Jesucrist és una proposta alliberadora i vol fer l'autoconversió necessària perquè aquest missatge sigui presentat des de la credibilitat. I això només es pot fer des de l'autenticitat, ja que el Moviment obrer no assumirà la fe si no la troba dins de la pròpia vida.

Tota l'Església necessita autoevangelitzar-se i renovar-se. La doctrina social diu que la verificació de la seva fidelitat a Jesucrist passa per ser *Església dels pobres*. I això ho reclama a tots els cristians i cristianes. El diàleg *món obrer-Església* només pot ser real quan es reconeixin les respectives veritats: la injustícia que viu bona part del món del treball, i que l'Església té una proposta d'alliberament, que és el Crist.

Des d'aquest plantejament, és quan la GOAC es proposa tasques i orientacions concretes.

-Es pot dir que el món obrer es troba majoritàriament allunyat de l'Església? Per què?

És cert que el Moviment obrer continua allunyat de l'Església, però crec que ja no respon a la idea tradicional de ser *ateu i anticlerical*. De fet, és el sector social més proper, per situació i conviccions, a la fe cristiana. La majoria de membres de les parròquies i grups cristians són del món del treball. Naturalment, hi ha diferents graus d'identificació i de sintonia...

Una gran majoria no són practicants, però tampoc defugen d'anar i de participar en determinades celebracions sacramentals ocasionals. Alguns mantenen crítiques hostils i són indiferents, però valoren, i fins i tot col·laboren, en accions solidàries promogudes pels cristians.

Per què tot això? L'Església no sempre ha sabut, ni sap, estar al costat dels pobres, ni ser pobra. L'Evan-

geli no és per proclamar-lo només com a *prèdica*: cal que tots els cristians (ministeris, i laics i laiques) prenguem consciència que de la fe es deriven implicacions que ens comprometen contra les injustícies i discriminacions.

-Hi ha signes d'esperança en els moviments cristians obrers?

De grups cristians n'hi ha de moltes menes; però posant l'accent en la meua experiència, crec que l'existència dels propis moviments d'Acció Catòlica són ja signes d'esperança. Ser d'Acció Catòlica vol dir compromís en la pròpia missió evangelitzadora de ser Església, d'acostar Jesucrist a qui no el coneix i als allunyats.

Els moviments, malgrat crisis passades (socials i de la mateix Acció Catòlica), s'han mantingut, i fins i tot tenen vitalitat. Els moviments especialitzats, per exemple la GOAC, des que l'any 1946 la va promoure el català Guillem Roviroso, no ha abandonat la seva missió, gràcies, penso, al fet que ha intentat viure la fe cristiana fortament arrelada dins del moviment obrer i des de la causa dels pobres.

Aquesta constatació és vàlida no sols en l'àmbit estatal, sinó també en l'àmbit internacional, i ho demostra el Moviment Mundial de Treballadors i Treballadores Cristians, que agrupa moviments de països que en tot el món tenen l'arrel comuna de l'evangelització i dels treballadors i treballadores. La solidaritat internacional és viva i és pràctica. I no em refereixo només a la solidaritat econòmica.

-Tu vas poder seguir de prop l'elaboració del document sobre *La pastoral obrera de tota l'Església*, aprovat per la Conferència Episcopal Espanyola el novembre de 1994. Quina valoració en fas del contingut i de la seva posada en marxa, després d'un any de la seva difusió?

El document és al mateix temps un punt d'arribada i un punt de sortida. Els moviments sentim, en certa manera, un cert reconeixement del que fins ara hem fet i, al mateix temps, és una crida als altres cristians i cristianes perquè s'hi sentin implicats.

La celebració de la seva aprovació va ser un dia important per a tots els moviments. Era reconèixer el paper central del treball i, per tant, la globalitat i la responsabilitat de tota l'Església en la pastoral del món del treball. També va significar el que creiem que hauria de ser l'inici d'una nova manera de fer de la Jerarquia: comptar amb la participació dels laics i laiques. Tot això es va traduir en una bona acceptació i acollida del document i en la difusió i presentació que es va fer a nombroses diòcesis.

Hi ha punts del document que cal aprofundir i reflexionar-hi abans de posar-los en marxa: per exemple, la funció i el contingut dels equips, però, de moment, a Catalunya, i a Barcelona en concret, cal començar per fer una bona difusió del mateix document:

-Finalment, acabes de viure una singular experiència cristiana durant quatre anys fora de Catalunya, i és obligat fer-te un parell de

preguntes: quina valoració fas de la teva feina a Madrid? I, com has trobat, a la tornada, l'Església a Barcelona?

És difícil avaluar una feina en particular. La Comissió Permanent de la GOAC es compon de sis persones i el treball o és molt de conjunt, o està molt interrelacionat. Un aspecte potser més específic de la responsabilitat de difusió és l'Editorial HOAC, que pretén estar al servei de l'evangelització. En la planificació dels temes a publicar es té molt en compte que ajudin l'espiritualitat i la militància dels qui treballen dins els sindicats, les associacions, l'Església, etc. I val a dir que cada cop és més valorada la contribució de l'Editorial.

D'altra banda, considero d'una gran riquesa aquesta etapa de la meua vida, tant per les vivències personals com per l'amplitud de perspectives de què he pogut gaudir.

Quant a l'Església de Barcelona que he trobat, recordo que temps ençà, quan es viatjava per altres diòcesis, es trobava un cert to i unes ganes d'emmirallar-se en el que aquí fèiem. Ara ja fa temps que no és així. Però tot i ser conscient d'aquesta realitat, m'ha sorprès la impressió rebuda, perquè veig una Església aturada i com si estigués frenada, malgrat l'impuls del Concili.

Conforme van passant els dies, trobo més gent que té la mateixa percepció que jo, encara que també és cert que hi ha persones amb ganes de tirar endavant sobretot les conclusions i l'esperit del Concili.

La figura del prevere en el Concili Provincial Tarraconense. Una primera aproximació

JOAN TORRA BITLLOCH, vicari episcopal del Bisbat de Vic

A més a més dels treballs sobre els quatre documents conciliaris, Quaderns de Pastoral vol presentar també, al llarg de l'any, diferents aportacions sobre temes concrets del Concili celebrat a casa nostra.

Tot seguit, Joan Torra, vicari episcopal del bisbat de Vic, ens ofereix un text de molt interès: la figura del prevere en el Concili Provincial Tarraconense.

Aquesta reflexió va ser presentada als preveres de la diòcesi de Girona en un recés d'Advent. Totes les referències del text són encara les de la fase consultiva del Concili, i les numeracions corresponen a la divisió del text en els quatre temes que es varen aprovar.

També es continua parlant de propostes, i encara no de resolucions, com sembla que es farà amb els textos definitius.

D) Vers la recepció del Concili

En llegir els documents del Concili Provincial Tarraconense en la seva fase consultiva celebrada entre els dies 21 de gener i 4 de juny de 1995, és legítim preguntar-se pel tractament que fa de la figura del prevere, més enllà del capítol 5è del tema IV on, sota el títol *Atenció especial als preveres*, se'n parla explícitament. En aquestes ratlles ho volem fer. Prenem com a objectiu arribar a veure quina imatge de prevere es desprèn de tots els textos conciliaris.

Per fer-ho, prendrem com a punt de partida l'índex breu de matèries que remet als llocs que citen explícitament el prevere; però —com veurem—, si ens quedéssim aquí, els resultats serien força escassos.

Cal que anem més enllà. Cal que ens fixem no sols en què diu *dels* preveres, sinó què ens diu *als* preveres al llarg de tots els textos, com ens entén, com parla de nosaltres, quina feina ens encarrega... Tot plegat ens portarà a veure inicialment com entén l'Església i com al seu interior hi entén el ministeri ordenat.

Si no fem aquest esforç que, al cap i a la fi, vol dir fer el pas cap a la teologia de l'Església i del ministeri ordenat, la lectura dels textos conciliaris, en un nivell purament sociològic, podria resultar molt decebedora per a molts preveres i podria dur, fins i tot, a deixar-los al marge, o a fer que se sentissin al marge, de la recepció conciliar, a causa sobretot de les circumstàncies que en el moment actual envolten els presbiteris i de les que —encara que sense aprofun-

dir-ho— haurem de parlar després. Cal fer el pas a una lectura teològica.

El resultat d'aquesta anàlisi ens haurà de permetre, als preveres i als presbiteris en conjunt, entrar en l'«esperit del Concili», saber com ens hem de situar davant del que ens diu. Al cap i a la fi, ens ha de correspondre fer molta feina en aquest moment tan important de la recepció conciliar. Diu el bisbe Jaume Camprodon: *«Ara ha arribat l'hora de la recepció del Concili, l'hora de posar tots la mà al rem. Parlem de recepció i no d'aplicació. És l'hora de posar-nos tots en autèntic estat de Concili. No és qüestió de noms només, sinó de conceptes. No es tracta d'aplicar conclusions com el qui aplica la recepta d'un reconstituent o d'un medicament als nostres mals o flaqueses... La recepció demana l'assimilació de les línies eix, les artèries, que vitalitzaren el Concili. Són una represa de les grans intuïcions del Vaticà II en una societat molt diferent de la dels anys seixanta. Ras i curt: recepció suposa conversió dels individus i de les comunitats. Cada batejat, cada comunitat, han d'assumir la seva responsabilitat. No valen actituds passives. I ja s'endevina que caldrà esforç, tenacitat i paciència...»⁽¹⁾*

II) Una lectura de conjunt

Deia que una primera lectura podia resultar decebedora per als preveres, i crec que efectivament és així.

En llegir tot el tema I, dedicat a *anunciar l'Evangelí a la nostra societat*, no deixa de sorprendre el fet que no hi hagi cap lloc on es parli de la tasca fonamental del prevere envers l'e-

vangelització. Dóna gairebé la impressió que tothom és evangelitzador, llevat dels preveres, a qui deu correspondre una altra tasca. En els moments en què se citen, encara és per fer-hi alguna observació d'alguna cosa que es deu fer malament i que cal corregir. Ja ho veurem.

Durant la celebració del Concili es van aixecar veus fent notar que això era una llacuna imperdonable. La resposta rebuda dels relators va ser que s'havia acordat de fer el tractament de la figura del prevere en el tema IV. Es va acceptar malgrat no tenir a les mans el text inicial d'aquell tema. Bé val la pena de saber-ho, altrament l'aprovació global del tema de l'evangelització sense aquest tractament no hauria estat correcta. Calia, i cal, fer un esforç de lectura de conjunt.

El tema II està dedicat a *la Paraula de Déu i els sacraments en les nostres esglésies*. Veurem com, lògicament, ens carrega de feina. Però no fa en cap moment un tractament específic de la figura del prevere i del paper que té, especialment en la celebració dels sacraments.

La sorpresa es dóna en el tema III, *la sol·licitud pels més pobres i marginals*, on gairebé no surt citada ni tan sols la paraula prevere, si no és en les llistes d'agents pastorals. El to literari del text —que d'altra banda és força comú a tots els textos conciliaris— tendeix a parlar de manera globalitzant o de forma impersonal. En canvi surten citats, amb molta raó —i és un dels èxits del mateix Concili—, els religiosos i les religioses com un reconeixement

a la seva tasca en aquest camp.

Però, si el fet de no ser citats impliqués o pogués ser entès com si els preveres no atenguessin aquesta sol·licitud bàsica en la tasca eclesial, estarfem davant d'un gran malentès.

El tema IV, *la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies*, en parla extensament: hi té un capítol dedicat. El títol, però, és significatiu: *atenció especial als preveres*, i ho és el lloc on està col·locat perquè se'n parla al final de tot, just abans de parlar de les vocacions, les missions i l'economia. Es podria pensar que, més que ser tractats en l'apartat de la *comunió eclesial*, ho som en el de la *coordinació de les nostres esglésies*.

Ja es veu, per tant, que els textos conciliaris no fan cap tractament específic de la figura del prevere, sinó només de l'atenció que cal donar-los-hi. Ja sabem que aquest Concili no havia de ser doctrinal; però en canvi sí que fa el tractament específic, per exemple, de la vida consagrada, o dels laics...

III) Els motius d'una actitud

Per què ha passat això? Per què el Concili no s'ha atrevit a fer, o no ha volgut, o no ha sabut fer un tractament específic de la figura del prevere?

Segurament que hi ha moltes causes. Però el mateix estil del Concili ho ha propiciat. I és un estil volgut, un estil que s'ha escollit —conscientment o no entre molts de possibles— per una colla de causes que caldrà anar analitzant en el futur.

El mateix fet que fes segles que no se'n feia cap, després d'una llarga tradició conciliar, en deu ser una. També el fet que no hi hagi precedents d'altres esglésies particulars que, en època recent, n'hagin realitzat...

Calia, doncs, *inventar* el Concili. I es va voler convocar tothom, consultar el màxim de gent possible sobre quins temes havia de tractar. La resposta lògica és que va caldre parlar *de tot*, sabent però d'entrada que de tot no es podia parlar, o almenys no es podria *decidir*. Tot plegat va comportar prou malentesos i tensions al funcionament de l'aula conciliar.

Malgrat tot, tothom reconeix que un dels grans valors del Concili va ser el de poder dir-se les coses amb sana llibertat. Em sembla que cal afegir de seguida que hi va haver el gran valor, també, d'escoltar-les. A partir d'aquest moment ja no es pot al·legar ignorància (i si es fa és ignorància culpable), i no ho dic pas pel fet que es descobrissin coses noves, no sabudes per cadascú individualment, sinó perquè van poder ser escoltades per tots de conjunt.

Quan parlo d'aquest valor d'escoltar les coses no em refereixo només al fet que fossin els bisbes els qui ho escoltessin. Penso ara, sobretot, en els preveres. Repassant l'ordre i la intensitat de les intervencions, tenint present sempre les quantitats de gent que hi havia de cada estament —sense pretendre fer-ne una anàlisi exhaustiva—, em sembla que es pot concloure que, de manera especial als inicis, els qui van prendre bona part del protagonisme, els qui tenien necessitat de *dir les*

coses, van ser —crec que havia de ser així— els seglars i els religiosos i religiosos.

Era la seva veu la que calia que fos escoltada, perquè és la seva veu la que té menys canals de transmissió en la praxi eclesial actual. L'actitud dels preveres no va voler ser en cap moment de protagonisme⁽²⁾. Més aviat donava la impressió que van ser *estrelles* del treball conciliar, especialment en la fase inicial, *aquells que no s'havien de fer perdonar el fet de ser-hi*, és a dir, de manera especial aquells que hi eren per designació o per elecció més que no pas aquells que hi eren pel càrrec que tenien.

Dit d'una altra manera, l'objectiu d'aquest Concili no era precisament fer una reunió de preveres, ni tan sols ho va ser el parlar sobre la figura del prevere en la nostra Església d'ara i d'aquí. L'objectiu, si de cas, era donar veu a tots els àmbits eclesials.

Més encara; m'atreviria a dir que, més que fer tota la feina —que no l'hem pas fet, i en queda moltíssima per fer— calia marcar un estil, una identitat d'Església: volem ser una Església que respon a la visió de Poble de Déu que es desprèn del Vaticà II i que, per tant, sap ser sinodal, sap caminar de conjunt, compartint-ho tot. No és pas perquè sí que es va optar prioritàriament per la continuïtat de la tradició conciliar.

Però calia aprendre'n. I hi va haver una certa por, una mena de temor mutu a l'hora de tocar la figura del prevere, fos des del punt de vista que fos. De cap manera es volia —des de cap can-

tó— un Concili que sonés a *clerical*. Però no es podia prescindir de parlar-ne; era inevitable.

Tot plegat, però, ens va posar en algunes situacions de debilitat davant dels debats conciliars. Cal afegir-hi encara que es va renunciar a la decisió de temes, sobretot doctrinals i de praxi universal, que anessin més enllà de les atribucions específiques del Concili Provincial.

El Concili així va posar de manifest tota la riquesa i tota la pobresa del nostre moment eclesial.

IV) Diferenciació de temes

No tots els temes, entre *tots* els que s'havien de tractar, van ser tractats de la mateixa manera en els treballs de l'aula conciliar. Cal diferenciar-los i voldria ara fer una primera aproximació a aquesta geografia de temes, que haurà de ser completada i aprofundida. En aquest moment només els vull citar sense entrar a fer-ne l'estudi de les causes i de la valoració que mereix cadascun.

Hi va haver, crec jo, un primer grup de temes que es van tornar tabús perquè van esdevenir difícils de tractar, o bé es van tornar *pedra d'ensopec* constant en els treballs conciliars. Són temes com:

— el de la possible Conferència Episcopal Catalana;

— el del sagrament de la penitència, d'on finalment només es constata la preocupació i la dificultat;

— en alguns moments del Concili ho va ser el Centre Català de Solidari-

tat, tot i que finalment va quedar com a proposta prioritària, expressió de l'obra visible del Concili;

— tots els que afecten les situacions irregulars que es viuen i que condicionen la praxi penitencial i sacramental;

— tot el que es refereix als mitjans de comunicació social, tema que es torna pedra d'ensopec segurament per causes alienes al mateix tarannà de la nostra Església catalana...

Hi ha un altre grup de temes que *no es van aprofundir*, tot i que surten en el text conciliar, i que van ser aprovats amb normalitat; fins i tot ocupen, a vegades, llarga extensió en el text; però, és clar, que ocupin molt no vol dir que sigui perquè estan molt clars. Les mateixes votacions que reberen denoten que no aixecaven un entusiasme excessiu. Són temes d'aquells que potser mereixeran l'atenció prioritària i monogràfica d'algun Concili posterior o d'algun altre tipus de treball. Per exemple:

— el tema de la família, que, malgrat ser tractat en tot el tercer apartat del tema primer, no es pot pas dir —em sembla— que sigui aprofundit degudament, ni que aporti cap unanimitat de criteri i d'acció;

— el tema de l'escola, amb la complexitat que comporta per la diferenciació de conceptes com escola cristiana, cristians a l'escola, classes de religió i alternatives, cultura religiosa, etc. i amb la dificultat que té avui pels canvis en els plans educatius;

— el tema de la catequesi, on el Concili va assumir els resultats del Primer Congrés de Catequesi de Catalunya i les Illes, sense fer-hi cap més aprofundiment;

– el tema que afecta els organismes que ja hi ha i que expressen la comunió interdiocesana i la unitat pastoral tan proclamada;

– és aquí on crec que s'ha d'incloure el tema de la realitat i la situació dels nostres presbiteris diocesans i de la figura del prevere.

Per un altre grup de temes el Concili hi va passar de puntetes, com si tingués por de fer-s'hi mal. Són temes que, tot i sortir en els textos, gairebé es pot dir que *s'hi van esquitllar*. Evidentment tampoc no hi són aprofundits. Això passa, em sembla:

– amb tot el que es refereix al món de la cultura i al diàleg que cal mantenir-hi, amb el gruix de dificultats que això comporta;

– amb les estructures socials defec-tuoses, i que cal denunciar;

– amb tot el que en el món de la litúrgia, de les celebracions, pugui sortir del marc estricte dels rituals, com poden ser les celebracions amb jovent, les misses familiars;

– amb el tema de les vocacions, íntimament lligat al tema dels presbiteris abans esmentat;

– amb el problema dels límits diocesans;

– o amb la mateixa pastoral de joventut, tot i sortir necessàriament com a proposta prioritària.

Alguns temes, però, van *triomfar* plenament en aquest Concili. A voltes, més que ser propostes concretes aprovades, són aquelles constants que es van repetint en molts llocs i que configuren el que podríem anomenar l'«esperit del Concili», una orientació de

fons que molt sovint ve marcada per aquelles que fan de marc de cada tema o de cada apartat i que tenen un fort contingut d'orientació doctrinal:

– El tema de l'acolliment. Volem una Església que sigui acollidora, oberta, gratuïta, que no actui amb sistemes de poder –massa que ho hem fet! es diu–, que sàpiga partir d'aquesta actitud acollidora per iniciar tots els processos de formació. Tot això reclamarà una gran creativitat pastoral i sovint toparà, ja ho sabem, amb impossibilitats per anar més enllà; però no per això es vol renunciar a aquesta actitud bàsica.

– El reconeixement que la nostra societat és ben diferent de com era no massa temps enrere. I que això no és ni millor ni pitjor; senzillament és diferent. Aquesta societat, ens l'estimem: és la nostra, en formem part en allò bo i en allò dolent. I la reconeixem com a secular i plural. I no la volem condemnar.

– La demanda de perdó per les vegades que hem actuat des del poder i no des del servei, per quan hem estat intolerants o incomprensius amb opcions diferents de les nostres. Es vol una actitud radical d'humilitat.

– La unitat pastoral reconeguda com una realitat i com un imperatiu en endavant.

– El carisma de la vida religiosa reconegut mútuament i acceptat dintre de la imprescindible unitat pastoral.

– Unitats superiors de pastoral on es veu camí de futur, com per exemple els arxiprestats, per als quals s'encarrega l'elaboració d'un directori.

– El tema de la corresponsabilitat, que ha estat constant també en els treballs conciliaris.

– No cal dir que ha estat fonamental el paper dels seglars en l'evangelització i el testimoni eclesial avui.

– L'acció social de la nostra Església on s'expressa l'Evangeli que ens ha estat confiat.

Cal concloure que el valor del Concili ha estat sobretot en el fet mateix de fer-se, més enllà fins i tot dels temes que s'hi han tractat. Malgrat tot, en les reflexions finals avançaré algunes de les causes que em sembla que han condicionat aquesta geografia de temes i la col·locació en ells del tema que ens ocupa.

V) Propostes puntuals que parlen del prevere

Continuant, però, amb el nostre objectiu, i sense perdre de vista aquesta diferenciació de temes –riquesa i debilitat alhora– val la pena ara entretenir-nos a veure quines propostes parlen de la figura del prevere, i anar-ne extraient els elements que defineixen com entén la vida i el ministeri apostòlic del prevere.

Ho farem dividint-ho per temes, prenent com a punt de partida les propostes detallades a l'*índex breu de matèries dels 4 temes*, i anar des d'aquestes propostes a aquelles que també en parlen i que no surten a l'*índex*.⁽³⁾

1. En el tema I

Proposta 26: Atenció al món rural

Reconèixer la tasca feta, sovint callada i en solitud, per part de preveres, de diaques, de laics i laiques, de reli-

giosos i religiosos i de moviments especialitzats (JARC, MCPC). Se'ls demana que, lluny d'abandonar, continuïn fent front a les grans dificultats que pateixen aquests pobles, amenaçats per la pèrdua de la seva *identitat*.

Sortosament es fa un reconeixement explícit a favor dels *rectors de poble* que tant han dedicat la seva vida a aquesta feina de presència enmig dels pobles. Avui, davant les dificultats que en aquesta pastoral rural es donen per continuar mantenint aquesta presència tan evangèlica, el Concili vol reconèixer el valor que sempre ha tingut i que no sempre s'ha valorat degudament.

En aquesta mateixa línia –tot i fer-ho de vegades de passada– el Concili fa explícit aquest agraïment almenys dues vegades més, totes dues en el tema IV.

Que els cristians reconeguin tants preveres que han dedicat la seva vida a l'evangelització i a l'atenció de les comunitats i les persones (proposta 26.1). Almenys cita, en el context de parlar de la figura del prevere, la tasca evangelitzadora essencial en la vida del prevere.

Quan el Concili parla d'*estimular un nou clima en les comunitats amb vista a les vocacions*, torna a fer explícit aquest agraïment: *valorar el ministeri presbiteral i els diversos carismes de vida consagrada, com a do de Déu a la seva Església, i agrair-ho* (proposta 28.1).

Ja hi haurà, doncs, altres moments en què el Concili esdevindrà crític amb

la manera concreta d'exercir el ministeri, però crec que és bo que hagi fet un agraïment explícit.

Proposta 27.0: Missió del laïcat en l'evangelització

Indubtablement en aquest Concili calia parlar moltíssim del laïcat i del nou paper que li correspon. Ja en tornarem a parlar. No és pas perquè sí que s'hi consagra tot l'apartat segon del primer tema. Allà hi ha una introducció que no porta número de proposta (i que, per tant, no va ser posat a votació, cosa que deu passar només amb aquest fragment, petit però prou important). És allà on s'especifica aquest paper únic del laïcat.

Quan ja entra en el cos de la proposta inicial, la número 27.0, el Concili és conscient que, per fer possible la missió que li correspon al laïcat, és indispensable la feina que hi ha de fer el prevere, entre tots els agents de pastoral. Malgrat tot, la referència a una feina hi és feta implícitament, però hi és. Diu així: «*El Concili fa una crida urgent a tots els subjectes de la pastoral, d'una manera molt especial als preveres, als diaques, als religiosos i religioses, i als laics i laïques que exerceixen responsabilitats: a mantenir una voluntat eficaç de conscienciació de tot el laïcat, (...) i a animar el major nombre possible a organitzar-se...*».

S'acaba de definir, doncs, una dimensió important en la vida i la missió del prevere: la conscienciació del laïcat, amb tot el vessant de formació que això comporta.

Proposta 27: Opció prioritària per la pastoral de joventut

El Concili... insta els rectors de parròquies de ciutat o rurals, els religiosos i religioses, els laics i laïques amb responsabilitats pastorals, a afavorir espais de trobada i de diàleg amb els joves del seu voltant...

Primer de tot vull destacar la terminologia que fa servir la proposta, perquè en lloc de parlar dels preveres, parla dels *rectors de parròquies* amb un llenguatge que es deu voler referir directament a la dimensió pastoral concreta, però crec que amb voluntat de fer-ho extensiu a tota la missió ministerial.

Val la pena ressaltar encara el mateix llenguatge quan parla d'*afavorir espais de trobada i de diàleg*, amb una expressió prou ampla i prou ambigua com perquè vulgui dir moltes coses.

Segurament que està definint al mateix temps el prevere des d'aquella categoria que tant ha triomfat en el Concili: l'acolliment. El prevere ha de ser algú acollidor perquè la seva acollida és l'acollida de l'Església i l'acollida de Déu. En el món dels joves, amb les diferències d'edat i d'horitzó mental que avui es donen i, per tant, amb la dificultat per fer-hi una pastoral propera, és important subratllar que s'està fent pastoral de joves essent almenys un *espai de trobada i de diàleg*.

En altres moments aquest Concili ha parlat amb aquestes categories, implicant-hi també, lògicament, els preveres. Així, per exemple, ho fa a la proposta 15 del tema I, en el *diàleg*

cristianisme-cultura, quan parla de crear espais d'acollida, d'espiritualitat i d'activitats culturals.

Dintre del mateix tema I, destaca que *en el món actual calen, més que mai, espais de silenci i d'interiorització*, i per això proposa la dedicació d'espais de pregària i d'acolliment en algunes parròquies o en altres centres eclesials, al cor de les ciutats (proposta 23).

Des d'una òptica negativa, la proposta 4 del mateix tema, parlant de les causes de l'allunyament de molts homes i dones del nostre país, en cita com una de segura les maneres de fer eclesiològiques, en una clara referència a una actitud poc acollidora que a voltes hem mantingut.

El Concili, doncs, vol uns preveres acollidors.

Proposta 39.3: La família cristiana, comunitat creient i evangelitzadora

El Concili recorda a tots, i de manera especial als ministres de la reconciliació en l'exercici de llur ministeri, que cal que quedi ben manifesta la confiança en la bonesa i la misericòrdia divines.

Em sembla d'una gran importància la definició que aquí es fa del prevere, ministre de la reconciliació, com aquell que ha de transparentar la bonesa i la misericòrdia divines. Encara que sense fer-ne la citació explícita, crec que hi ressona aquella mateixa breu definició que li diu sant Pau a Timoteu concretant-li el seu ministeri: «*tu, home de Déu...*» (1Tm 6,11).

Tampoc en aquest cas no és aquesta l'única vegada que el Concili fa servir aquests conceptes. Almenys dues vegades més en aquest primer tema s'hi refereix, i una altra vegada al tema IV.

El Concili demana als pastors de parròquies, de comunitats i de moviments (...) que (...) en tot tracte personal anunciïn Jesucrist salvador amb un gest i amb un llenguatge capaç de comunicar la tendresa i l'amor de Déu (proposta 5).

L'acompanyament pastoral (de les famílies en situacions especials) *es farà sempre de manera que reflecteixi les entranyes d'amor i de misericòrdia de Déu Pare* (cf. Lc 15) (proposta 43).

El Concili encomana als rectors i als encarregats de santuaris que reflecteixin el do de la salvació cristiana, amb especial interès per l'acolliment de fidels i visitants... (proposta 23, tema IV).

El prevere, doncs, diu el Concili explícitament, és aquell que —encara que no pas únicament ell—, des de l'acolliment, ha de ser el rostre de Déu en el seu món.

2. En el tema II

Proposta 3: Formació bíblica... i litúrgica

Seguint la veu «prevere» de l'índex trobem aquesta breu proposta: *potenciar la formació bíblica dels pastors i dels futurs pastors...* Malgrat ser una proposta curta —com en general ho són

les del tema II— em sembla que transmet una altra de les característiques que el Concili desitja que defineixi als preveres: hauríem de ser *homes bíblics*, impregnats de la Paraula de Déu, abans de parlar de la predicació, cosa que farà després.

També em sembla que cal complementar-ho, perquè amb el mateix estil diu la proposta 11: *vetllar per la formació litúrgica dels qui presideixen les celebracions, o es preparen per fer-ho...* Al costat, doncs, d'estar impregnats de la Bíblia, demanarà que la nostra formació sigui litúrgica, i ho farà abans de fer referència a la celebració concreta de cada sagrament.

Proposta 6: L'art de l'homilètica

Assegurar que els futurs pastors siguin formats en l'art de l'homilètica. Que l'homilia, tasca fonamental del ministeri pastoral, sigui... Deu ser que el Concili no s'atreveix a dir que ja no hi ha res a fer amb les homilies dels pastors actuals, perquè només parla dels futurs. El que sí que interessa és veure com dóna de passada una altra raó fonamental del ministeri presbiteral: la predicació de la Paraula.

Són diverses les vegades que d'una manera més o menys clara s'hi refereix. Cita *la predicació ordinària i extraordinària*, sense subjecte, a la proposta 3 del tema I, quan parla dels subjectes de l'evangelització. Torna a citar la predicació, al costat de la catequesi, quan parla *del diumenge com a dia joiós del Senyor ressuscitat*, a la proposta 9 del tema II.

Al tema III s'hi refereix, sempre amb la catequesi, concretant-ne alguns continguts potser oblidats, en el que es refereix a l'ètica economicosocial (cf. propostes 15 i 17.0).

La predicació de la Paraula serà, per tant, un altre dels elements fonamentals a retenir.

Proposta 10: La qualitat de les celebracions eucarístiques

Revisar periòdicament, els pastors, la qualitat de les celebracions eucarístiques dominicals, expressió privilegiada de la vida comunitària. No podia ser d'altra manera. Al cor de la figura del prevere, com al de la vida eclesial, hi ha d'haver l'eucaristia. És interessant, però, fer notar que s'hi demana qualitat, s'espera que el prevere sigui capaç de celebrar *amb qualitat*, i per això se li demana revisió constant.

També en això hi incideixen altres vegades els textos conciliars: *garantir la celebració de les exèquies, en un clima d'acolliment fratern, (...) celebrant-hi, si és possible, l'eucaristia*, diu la proposta 19.4, entenent-hi l'acolliment com la primera mostra de la qualitat. I encara ho referma la proposta 20: *tenir cura de les celebracions que tradicionalment apleguen practicants ocasionals*, precisament aquelles que qüestionen tant la qualitat de les mateixes celebracions.

Deu ser molt important, tal com reflecteixen els textos, que la comunitat cristiana es pugui sentir sanament orgullosa de les celebracions eclesials, i aquí s'espera molt dels preveres.

Proposta 16.0: Rellançament de la pastoral sacramental

Tot i que no surt citat cap vegada el prevere, l'índex reflecteix aquesta proposta important, al costat de dues més del mateix capítol que també afecten la *pastoral dels sagraments* insistint –ja ho recalçàvem abans– que *expressi amb millor transparència l'acció del Senyor*. Demana llavors, *el màxim respecte a la situació de fe*; parla dels *processos de preparació*; de l'**acolliment realista i afectuós**; de la *iniciació al llenguatge de la litúrgia*; de la *celebració com a moment fort*; de la *valoració del ritus*; i del *seguiment personal, després de la recepció del sagrament*.

La proposta 17/18 ja veu la necessitat d'*oferir als pastors i a tots els altres agents de pastoral (...) materials que els ajudin en la preparació i en la celebració dels sagraments*.

Ja he dit que el tema de la penitència va ser *pedra d'ensopac* en la marxa del Concili. Això fa que només en una proposta es reculli la *profunda preocupació de pastors i fidels referent al sagrament de la penitència* (proposta 19.1). Però la proposta reflecteix ben bé la real preocupació dels preveres que en altres moments han estat definits ja com a ministres de la reconciliació.

Proposta 19.3: L'atenció pastoral als malalts

Em plau molt que el Concili hagi prestat una atenció especial als malalts i a l'atenció pastoral a la qual tenen dret. I em plau, a més, perquè també en aquest cas dona un paper rellevant a la

figura del prevere, destacant-ne alguna característica important: ser portador de salut, de salvació, per l'anunci de la Bona Nova i per l'acció sacramental. Evidentment la proposta tendeix a implicar-hi tots els agents pastorals. Diu: *assegurar que els malalts rebin l'atenció pastoral que necessiten i, quan calgui, la sacramental (penitència, unció, comunió i viàtic)*. A més dels preveres i dels diaques, els religiosos i els laics, en particular els professionals cristians, tenen un paper important en l'*acolliment humà i cristià*...

El tema III, en la proposta 29, es fa ressò d'aquesta *acció pastoral «dels malalts i amb els malalts a favor dels malalts» que: tingui la seva expressió més significativa en la celebració sacramental...* per acabar destacant –sempre de manera indirecta– una tasca fonamental del prevere: *potenciar els grups de laics que s'esmercen en el doble objectiu de visitar els malalts i de portar-los l'eucaristia quan hi ha mancança de preveres o de diaques*.

3. En el tema IV

Proposta 6: Els preveres que provenen d'altres diòcesis

Diu el text d'aquesta proposta que, per un costat han d'*assumir la línia i l'esperit de l'Església local i posar-se al seu servei*, i per l'altre *que se'ls faciliti un temps i uns mitjans d'adaptació*. S'està definint un altre dels valors que es ressalten de la figura del prevere: el seu arrelament al país, a l'Església local o, en paraules de la mateixa proposta, la *llei d'encarnació* que ha de ser bàsica en la dimensió missionera del prevere.

Proposta 8: El directori de la parròquia

En la petició conciliar d'elaboració d'aquest directori, almenys en dos moments surten citats els preveres. Primer quan diu que caldrà tenir present *el paper del rector i dels altres preveres i diaques col·laboradors*. Després quan, en una visió de futur, ja molt actual, concreta que, *especialment en el món rural, sovint un mateix prevere haurà d'atendre diverses comunitats parroquials*.

Voldria destacar el fet que el prevere sempre és posat en relació amb una comunitat de la qual està al servei i que li serveix de punt de referència. En canvi, al moment de demanar un directori per a l'arxiprestat (proposta 9) no fa cap referència al prevere. Segurament que la redacció del directori ho esmenarà.

En aquesta línia el Concili preveu ja que cal anar fent reestructuracions en el servei presbiteral. Diu la proposta 15 del tema II: *En el cas que la redistribució de les tasques presbiterals no permeti assegurar la reunió dominical eucarística a totes les comunitats...*, [caldrà] *aplicar el Directori per a les celebracions dominicals en absència de prevere*.

Preocupat per aquesta necessària redistribució, el Concili ha vetllat perquè no quedin sectors socials marginats. Així el tema III, en la proposta 33, diu: *Instar les diòcesis a dedicar, en la mesura del possible, un nombre adient de preveres, de religiosos, de religioses i de diaques permanents al servei del món marítim...*

Proposta 13: Valor del vot consultiu

El bisbe, amb el Consell Episcopal, ha de valorar el vot [consultiu] dels consells Presbiteral i Pastoral... Quan sigui possible i convenient, el bisbe hauria d'atorgar valor decisor al vot [consultiu] dels consells. La proposta anterior havia parlat del valor i la representativitat dels consells. S'està incidint en la manera concreta d'expressar-se la corresponsabilitat, principi que ha estat llargament repetit, i que s'ha expressat com un dret: *tots els membres de l'Església tenen dret a participar amb l'adient corresponsabilitat en la preparació de les decisions i en els consells en els seus diversos graus* (proposta 9, tema III).

Em sembla important destacar que el prevere és reclamat per exercir la responsabilitat —que li pertoca— en òrgans superiors, però que al mateix temps se li recorda que en el desenvolupament de la seva missió ha de ser capaç de *cedir* responsabilitats en els òrgans que depenen d'ell. Es recorda explícitament a la proposta 14 d'aquest tema IV.

Queda pendent el problema de l'articulació del vot consultiu amb el deliberatiu, problema que precisament el mateix Concili ha posat de manifest.⁽⁴⁾

Proposta 22: Ajuda a llocs de turisme

Sempre amb aquest estil indirecte a l'hora de parlar de la figura del prevere, en aquesta proposta —dedicada a l'atenció pastoral al turisme— el Concili està reconeixent de fet la dedicació sovint abnegada de tants preveres a la seva missió.

Ho fa perquè s'adona de la necessitat que facin *vacances* i que és imprescindible que cuidin la seva pròpia espiritualitat, tot i que el text ho posa entre parèntesi: *es demana... la col·laboració de preveres propis a les parròquies d'altres bisbats que són receptors de turisme per tal d'atendre degudament el servei pastoral (i també per afavorir un temps de vacances i d'espiritualitat als mateixos preveres)*. Més endavant ho tornarà a recalcar, tot i que ja ho havia citat també en la proposta anterior, la 21.

Propostes 24-26.1: Atenció especial als preveres

Aquest apartat està dedicat als preveres i val la pena de fer-ne tota la lectura. Em limitaré a destacar-ne alguns elements que em semblen essencials.

En primer lloc, a la proposta 24, després de demanar *una estructura de suport completa per a l'atenció als capellans*, i de recordar-ne els aspectes més humans, se centra en el tema de la formació, per a la qual la proposta següent, la 25, demanarà *un servei conjunt de formació permanent a les nostres diòcesis*. Es recalca que la formació ha de ser *humana, espiritual i pastoral*. Però en altres moments el Concili ha concretat més quina formació vol dels preveres.

Així la proposta 19 del tema I demana la *creació d'escoles pràctiques d'evangelització on formar-se tant en la proclamació del missatge de Crist que s'ha d'encarnar en la nostra societat com en l'ús dels moderns mitjans de comunicació social...*

Tot això queda ben concretat en la proposta 47 que clou el tema I i que demana per a *tots els subjectes actius de la pastoral un pla conciliar de formació en el termini de 10 anys*.

Tot fent referència a aquesta proposta, diu la número 1 del tema IV que *cal promoure una mentalitat i una espiritualitat de comunió a tots els nivells: de formació, de pregària comunitària i d'acció conjunta; primerament en la formació dels mateixos bisbes i preveres...* El prevere ha de ser, doncs, element de comunió a tots els nivells.

La proposta 26 recordarà que *és missió del bisbe tenir cura de l'atenció personalitzada de tots i cadascun dels preveres diocesans*, i en donarà el motiu: *cal l'atenció personal del bisbe, germà, pare i amic dels seus preveres*.

En aquesta línia, quan el Concili recorda la *dimensió missionera de les nostres esglésies*, després de recordar la *tasca de desvetllament i d'estimació de les vocacions missioneres adjectives, tant de preveres i de religiosos com de laics* (proposta 32), dirà a la proposta 34: *El bisbe diocesà ha d'animar els preveres i seminaristes que s'ofereixen per a la missió universal i donar-los sortida, després d'un discerniment seriós*.

Propostes 27-30: La pastoral vocacional

Lògicament en tot aquest apartat es referirà sovint al paper que hi té la vida i ministeri concret del prevere en la

tasca de desvetllar vocacions al presbiterat (proposta 27), que sempre hauria de tenir el to engrescador i il·lusionador de qui s'ha deixat captivar i entusiasmar per la proposta de Jesucrist. La revitalització de la Jornada Mundial de Pregària per les Vocacions (proposta 29.1) hi pot fer molt.

Però voldria ara destacar especialment uns elements doctrinals que diu el Concili a la proposta 28.3 quan convida els preveres a ser instrument de Déu en aquesta crida: *Pel que fa a les vocacions al ministeri ordenat al servei de l'Església, atès que li és indispensable, els responsables de les comunitats i dels moviments –bisbes i preveres, consiliaris i educadors– proposaran als joves que es vegin aptes (pels seus valors humans i espirituals) el servei a la comunitat en la condició de preveres...*

El ministeri ordenat al servei de l'Església és indispensable a l'Església. Ja ho sabem, però va molt bé que el Concili ho hagi repetit encara que sigui de passada. Si inicialment podia haver donat la impressió que el paper del prevere era irrellevant, almenys ara s'aclareix que és indispensable. Aquesta és la responsabilitat dels preveres en una comunitat cristiana que cada dia vol ser més adulta i responsable. Segurament que haver dit això ens ajudarà davant de molts clericalismes falsos.

VI) Reflexions finals

Voldria acabar fent unes reflexions, fruit de l'anàlisi feta fins ara, que ajudin a respondre la pregunta de què s'espera dels preveres en la recepció del

Concili. Tot fent-ho ens ha d'anar quedant dibuixat el *prevere* que demana aquest Concili.

1. *El Concili Tarraconense entra encara en el procés de recepció del Vaticà II*⁽⁵⁾

El Concili Vaticà II va fer possible un relleu pastoral de l'Església com a Poble de Déu acollidor, testimonial i missioner. La participació del laïcat en aquesta missió evangelitzadora és una de les prioritats i un dels reptes més importants de l'Església contemporània... Aquest repte del Concili Vaticà II continua essent una realitat en els nostres dies (introducció a la proposta 27.0 del tema I).

El mateix Concili, doncs, ho reconeix: el protagonisme havia de ser dels laics i per als laics. I així ho ha fet. Els preveres no hi eren l'objectiu.⁽⁶⁾

Dels religiosos i religioses també era importantíssim de parlar-ne: *tots, preveres i laics, hem de reconèixer la importància evangèlica que la vida consagrada representa per a l'Església, i alhora trobar maneres més visibles de vincular els carismes religiosos a les esglésies locals* (proposta 7 del tema IV).

Podem afirmar que aquest Concili és recepció del Vaticà II, clausurat fa 30 anys.⁽⁷⁾ I ho és perquè ens continua ajudant a desfer-nos de *les maneres de fer eclesiàstiques*, dels clericalismes que massa sovint hem mantingut, i ens situa a l'interior del Poble de Déu en allò que els preveres hem de ser i prou, sense cap tipus de poder. Només ens

cal anar alerta a no caure en altres tipus de clericalismes que potser serien molt pitjors.

El llenguatge que ha fet servir el Concili manifesta aquest cert *pudor*, *por* o *vergonya* de parlar massa dels preveres. Que n'ha fet servir de síndoms!⁽⁸⁾ Quantes vegades no ha hagut de fer llistes de persones o de càrrecs per no haver de tenir un llenguatge directe! I, malgrat tot, dóna tota una imatge molt completa de què ha de ser el prevere avui.⁽⁹⁾ Però segurament hi havia un temor latent que fos un Concili clerical, i en aquest sentit representés un retorn a un estadi anterior al Vaticà II.

No ha estat així! Més aviat s'ha complert el que l'Edicte d'Indicció assenyalava com a objectius, ben vàlids ara en el moment de la recepció, i que perseguien un nou desvetllament de l'Església sencera –també del prevere– de casa nostra.

Diu el text que cal *renovar i mobilitzar totes les energies i tota la capacitat d'acció de les nostres diòcesis a la llum de l'Evangelí...; aconseguir que tots els cristians personalment i comunitària s'animin a seguir més Jesús i es comprometin a construir l'Església i a ser testimonis compromesos al servei del nostre poble...; fer arribar l'anunci de la Bona Nova fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps...; potenciar la coordinació de l'activitat pastoral de les diòcesis catalanes i la comunió de tots els seus membres.*

Pel que fa als preveres, la recepció

del Vaticà II, que encara continua, sabem que passa ara per la recepció amable del Concili Provincial Tarraconense.

2. *Aquest Concili és un exercici de corresponsabilitat*

I aquesta corresponsabilitat ens agafa de ple als preveres. Va ser ben constatable, com ja hem dit, en el protagonisme de les intervencions a l'aula.

És exercici de corresponsabilitat, en primer lloc, perquè ens situa en el nostre paper específic, encara que no ho pretengui fer expressament.

Això fa que no siguem els preveres en aquest Concili els qui repartim responsabilitats als altres –tal com sovint hem fet força maldestrament– com qui els fa un favor, o senzillament portats per la necessitat, sinó que ha estat el Poble de Déu que sinodalment ens en fa cedir o ens recalca quines són les responsabilitats que no ens pertanyen específicament.

I ens recorda encara si les que ens pertocquen les exercim bé o no: ja se'ns pot demanar responsabilitats del que fem i del que som.

En segon lloc, és exercici de corresponsabilitat perquè al mateix temps es reclama la responsabilitat del prevere en àmbits en què no fa pas massa temps només hi comptava la pura obediència.

El text del Concili està ple de recomanacions als bisbes. Encara ressona, però, la intervenció del bisbe Jaume al

cor de les sessions conciliars: «els que som aquí ens trobem embarcats en el mateix vaixell. No ens deixeu sols»⁽¹⁰⁾ que reclamava la nostra corresponsabilitat.

Prou interessant seria fer un estudi paral·lel a aquest sobre el tractament de la figura del bisbe. Es dibuixaria un exercici del ministeri episcopal que també hauria de ser llegit com a procés de recepció en el temps del Vaticà II.

Si se'm permet l'expressió, diria que *des de dalt* es reclama la responsabilitat del prevere, i no podem fer el sord; i *des de baix* ens prenen responsabilitats i ens inviten a compartir el nostre ministeri. Cal fer feina de conscienciació.

Al final, doncs, la figura del prevere queda més carregada de responsabilitat, i així és més adulta, més conscient, més engrescadora, perquè ha quedat més necessària en la seva pura especificitat. El Concili vol preveres responsables i corresponsables.

3. *L'Esperit ens ha situat doctrinalment en el moment actual*

Aquest Concili ha fet un gran esforç per llegir els *signes dels temps* de la nostra societat i, tot fent-ho, li han sortit unes propostes *quasi doctrinals* que li fan de marc perquè en marquen l'esperit.⁽¹¹⁾ En la proposta 1 i 2 del tema I ha afirmat clarament que *l'Església no ha de condemnar el món que el Fill de Déu ha vingut a salvar; sinó que accepta i estima la societat actual perquè és la nostra i perquè, en ella, les dones i els homes de bona*

voluntat malden per descobrir la veritat i el bé.

I si ho ha dit per a tot el Poble de Déu, encara és més veritat pel que es refereix a la vida i el ministeri del prevere. No es pot exercir el ministeri avui de la mateixa manera que uns anys enrere. I és ben veritat que la majoria dels preveres havien estat preparats per fer-ho en una societat que tenia altres característiques i per a la qual no eren previsibles ni tants canvis ni amb tanta rapidesa.

Fruit d'això es reconeix i s'estima aquesta societat com a secular i plural, i ens hi situem com a Església sense voler fer-hi cap coacció, sense cap poder, i demanem perdó per quan no ho hem sabut fer.

Al mateix temps afirmem que *cal reconèixer i acceptar la pluralitat interna que ens enriqueix recíprocament: l'Església és una i pluriforme, no pas monolítica.*

La conclusió és que ens cal una Església i uns preveres amb una actitud oberta, dialogant, cordial, pobra, gratuïta, treballadora, i, sobretot, acollidora.... És una actitud eclesiològica basada en la comunió, a la recerca de la unitat, tal com afirma una altra de les propostes-marc, la número 1 del tema IV, quan parla que *cal promoure una mentalitat i una espiritualitat de comunió a tots els nivells.*

Encara, a més, es fa l'incís –com no podia ser d'altra manera– d'una gran vocació de servei a Catalunya, de fidelitat al nostre poble, tal com és,

en la línia del document *Arrels cristianes de Catalunya*.

Al final ens hem trobat amb la nostra pròpia pobresa, no volguda, ni preparada: és la que tenim. Però el Concili ens vol així, arrelats en la societat en què vivim, complint avui l'eterna llei de l'encarnació.

4. *El Concili ens vol fidels a la Paraula*

Al llarg de totes les sessions hem procurat ser sincers i dir-nos les coses pel seu nom. Hem cercat de ser fidels a la Veritat i de no voler saber res més que aquesta Veritat continguda en l'Evangeli de Jesucrist.

No és pas perquè sí que a cada sessió s'entronitzaven solemnement els evangelis. No era pas improvisada la pregària, a l'interior del Concili, i a fora per ell.

I ens hem quedat nus davant del món. Ens ha deixat amb les preguntes més radicals i les respostes més nues. Només amb l'Evangeli. Per això ens ha demanat una actitud evangelitzadora. Vol que siguem testimonis de vida evangèlica.

I ha reconegut als preveres tan evangelitzadors –si més no en els moments en què havia de corregir-nos actituds– que ja no calia ni que en parlés. I ens ha demanat que tinguéssim una actitud sobretot bíblica. Ens vol homes bíblics, bons predicadors de la Paraula, amb actitud missionera, portadors de salut. Homes espirituals.

I ens porta directament a la pregà-

ria pura i nua davant Déu. Preveres, homes de pregària que confien totalment en l'Esperit.

Si en la proposta-marc del tema II, la número 0, adreça la invitació insistent a cada cristià, molt més convidada cada prevere a *llegir la Paraula de Déu, a meditar-la, a celebrar-la i a pregar amb ella, per tal que visqui de la seva força transformadora i actuï segons aquesta Paraula, llegida sota el guiatge de l'Esperit Sant i a l'interior de la gran Tradició de l'Església*.

5. *Ens urgeix formació*

Els motius han quedat molt clars: havíem estat formats de manera diferent i la nostra societat i la nostra Església han canviat segurament més de pressa del que hem pogut assimilar malgrat molts lloables esforços.

Per això ens hi hem compromès. I ho volem fer al costat de tots els altres, sense distincions. Fins i tot acceptem que ens passin comptes de la nostra pròpia formació.

Serà aquesta urgent formació la que, juntament amb la pregària, ens farà fugir de qualsevol mena d'integrisme o de fonamentalisme, el gran perill i el gran repte que avui tenim plantejat.

Serà aquesta formació la que ens farà adonar del sentit amagat en l'actual crisi de vocacions i ens farà lliures per poder ser instruments de Déu en la crida que se'ns demana que fem als joves. Haurà passat –molt ràpidament– un model de *ser prevere i de fer-ne*, i la nostra actualització ens permetrà de

presentar-ne il·lusionadament un de nou, capaç d'engrescar i donar sentit ple a la vida.

I ens permetrà posar-nos cordialment en diàleg amb els preveres joves que vénen d'instàncies molt diferents a les nostres.

I ens farà entendre que la comunió eclesial es fonamenta en la mateixa comunió de la Trinitat. I per això ens ensenyarà a acceptar i acollir, sense imposar res, les diverses formes internes a la pròpia Església enfortint-nos en la unitat.

El Concili vol uns preveres formats –en contínua formació– per poder formar els altres. I per poder ser imaginatius, creatius, i així anar trobant respostes noves –moltes de les que teníem no ens serveixen– en la tasca engrescadora i apassionant de ser prevere avui, i de viure-hi el ministeri pastoral en plenitud.

6. *El Concili ens ha «reduït» a la meravellosa funció de ser liturgs*

Liturgs en el ple sentit de la paraula. No pas ritualistes, o només liturgistes, sinó homes litúrgics al servei de Déu i del poble, capaços de celebrar i de fer celebrar la salvació sacramental de Déu en la vida de cada dia, i de fer-ho bé, amb qualitat. Aquest és el nostre servei a la comunitat a la que sempre ens cal tenir com a punt de referència.

El mateix Concili reconeix que ho necessita quan es proposa *continuar treballant per als diversos serveis i*

vocacions en l'Església, però valorant la urgència i la necessitat del ministeri ordenat (proposta 28.1, tema IV). Cal transparentar el rostre de bonesa, de misericòrdia i d'amor del Pare, essent espai de trobada i de diàleg, en especial al servei del ministeri de la reconciliació.

En la proposta I del tema III –una altra d'aquelles fonamentals– recorda a tothom, i ens recorda en especial als preveres, que cal *vincular visiblement la celebració de l'eucaristia amb la caritat fraterna, insistint de manera particular en la relació entre la Fracció del Pa i la comunió cristiana de béns..., realitzar la síntesi entre fe i vida...*

El Concili ens vol *homes de Déu*. I ens recorda que aquest és el nostre ministeri específic, el que s'espera de nosaltres perquè només nosaltres ho podem donar: així se'ns ha confiat. És la nostra *litúrgia*.

7. *I ara se'ns demana «recepció», en esperit i en veritat*

No se'ns demana pas la simple aplicació mecànica del Concili. Segurament que no serviria de res. Ens hi juguem un esperit i no només unes accions. Com a Nicodem, també a nosaltres el Senyor ens està demanant la conversió necessària en la nostra nit (Jo 2,23-3,21).

El Concili és un do de Déu que hem d'agrair. I ens demana que hi fem de motors, amb il·lusió, com una tasca apassionant, fent-ho des de la serenitat que donen els anys, com a

veritables preveres. Potser ara aquesta paraula es pot dir en el seu sentit més ple i real.

Caldria desitjar que el mateix esperit que va transformar als que vam tenir el gran goig de ser allà, ara ens transformés a tots.

El missatge del Concili acabava amb la citació literal del sermó 169,15,18 de sant Agustí⁽¹²⁾. Deia: *«Quan estàs satisfet d'allò que ets, allà et quedes, i no arribaràs mai a ser allò que encara no ets. Camina sempre, sempre endavant. Donem gràcies a Déu pel camí recorregut i ens sentim responsables del que resta»* –continuava el text conciliar–.

Val la pena llegir la continuació del text del sermó⁽¹³⁾ perquè és enriquidor en aquest context de recepció conciliar: *«Quan dius: «ja n'hi ha prou», en aquell moment t'has mort. Afegeix sempre alguna cosa, camina contínuament, avança sense parar; no et paris en el camí, no vagis enrera, no et desviïs. Qui no avança està parat; qui retorna al lloc d'on havia sortit, retrocedeix; qui apostata es desvia. M'estimo més un coix caminant pel camí que un atleta corrent per fora»*.

Però és que el sermó de sant Agustí no és famós per la frase citada al Concili, sinó per una altra que conté a 11,13: *«Déu et va crear a tu, sense tu. No li vas donar cap consentiment perquè et creés. Com li podies donar si no existies? El qui et va crear sense tu, no et justificarà sense tu»*.⁽¹⁴⁾

Permeteu-me, parodiant sant Agustí, la llicència de dir que el Concili que

es va fer sense nosaltres (almenys quant a presència física), no es pot portar a la pràctica sense nosaltres; ens cal continuar treballant renovadament perquè, si ens parem, allà ens quedem, i no construirem mai aquesta Església que encara no som. L'Esperit i l'Església ens ho demanen, ens necessiten: el Concili també depèn de nosaltres, i no es pot aplicar sense nosaltres.

De nosaltres s'espera aquell sa in-conformisme cristià que tot ho fa possible. És a les nostres mans.

Voldria acabar transcrivint les paraules finals de la ponència que sota el títol *L'alè evangèlic del Concili* va presentar Mn. Domingo Escuder, rector del Seminari de Tortosa, membre conciliar, en el marc dels recessos del Bisbat de Vic, dedicats durant tot aquest curs 1995-96 a reflexions sobre el Concili:

El nostre Concili és un Concili per a una nova època: ha passat l'època de Cristiandat en què l'Església es podia sentir emparada. Potser també ha passat ja l'època en què el seu humus, fora ja de l'oficialitat, impregnava encara els costums, la moral pública i la vida de família.

Ara, sense Cristiandat i sense força social, què li queda a la nostra Església? Solament la pura veritat de la fe, l'atracció de l'Evangeli, la força de Déu i la nostra confiança en Ell. En definitiva, allò que li és essencial i substancial, allò que pot il·lusionar una vida i convertir un cor.

El Concili ens invita a proclamar

l'existència d'un Pare que ens estima, la força il·lusionadora de l'Evangeli de Jesús i la seguretat que l'Esperit mai no ens abandonarà.

El Concili ha intentat dibuixar una Església que viu l'encant del Misteri i la puresa del cor; que vivencia i predica la Paraula i que experimenta la presència del seu Fundador; que crea comunitats vives, que genera fortes identitats místiques i apostòliques i que té com a força els sants; una Església defensora de la persona humana que lluita per implantar en el món l'imperi de l'amor; una Església lliure en tots els aspectes, també en l'econòmic, per poder ésser instància crítica de la societat. Però, fonamentalment, una Església que proclama el

missatge clar i viu de Jesús i el testimoni atraient i impactant dels seus seguidors.

A les nostres esglésies hi haurà un abans i un després del Concili perquè ha passat l'Esperit Sant. Si ens obrim a la seva acció, tot és possible.

Que l'alè evangèlic del Concili ens faci viure més animats que resignats, amb més esperança que desencís, més creatius que rutinaris i, sobretot, més disposats a una reconversió que a una jubilació anticipada. El mateix Esperit que el va convocar, ara ens envia: tornem a calçar les sandàlies, agafem el bastó de caminant, despengem les alforges, omplim-les de llavor d'Evangeli i tornem a sembrar.

Notes:

- (1) Jaume Camprodon, Presentació, a: Bisbat de Girona, *La recepció del darrer Concili Provincial Tarraconense a la diòcesi*, pp. 2-3.
- (2) En la mateixa aula conciliar van sortir altres interpretacions d'aquesta actitud basades en altres paradigmes com la por a la pèrdua de poder o de protagonisme... No crec de cap manera que fos aquesta la motivació general i màxima d'una actitud constatable.
- (3) Aquest índex havia estat elaborat amb la pressa del temps per poder-nos fer entrega dels materials aprovats. Això fa que tingui llacunes ben explicables. Però el volem fer servir com a punt de partida per reconèixer-ne el valor, així com per lloar el treball i l'esforç fet per la Secretaria Tècnica al llarg de tot el Concili.
- (4) Vegeu l'estudi fet per Jaume Julià i Vidal, en la Lliçó Inaugural del curs 1995-1996 de l'Institut de Teologia de Girona, sota el títol *El Concili Provincial Tarraconense. Alguns aspectes filològics, sociològics i metodològics de les propostes presentades*, pp. 17-18.
- (5) Només cal veure com en el primer paràgraf de la proposta 1 i 2 del tema I ja surten citats el primer capítol de la *Lumen gentium* i de la *Gaudium et spes*.
- (6) Tampoc no ho van ser del mateix Concili Vaticà II. Ja s'ha fet ressaltar altres vegades en molts contextos.
- (7) També seria interessant estudiar els mitemes que es van produir d'aquest Concili cap al Vaticà II.
- (8) Per exemple: el prevere; el qui exerceix

el ministeri presbiteral; el subjecte o agent de la pastoral (entre altres); el rector (o pastor) de la parròquia; el ministre de la reconciliació; el pastor; el qui presideix la celebració; el ministeri pastoral, el capellà; el ministeri ordenat; el clergue...

- (9) En les reflexions que segueixen resumim el *dibuix* del prevere que surt del Concili i que fins ara hem documentat.
- (10) Citat per Salvador Cardús, *Concili amb folre i manilles. L'Església catalana a través del seu Concili*, Barcelona 1995, p. 138.
- (11) Hi ha hagut total unanimitat, pel que he pogut conèixer, en totes les explicacions del Concili fetes en els diferents bisbats,

en presentar aquestes propostes com l'«esperit del Concili».

- (12) En el text que es va repartir a l'Església Catedral Metropolitana de Tarragona en l'eucaristia de cloenda, la citació estava equivocada, i adreçava al sermó 170,15-18.
- (13) El sermó d'Agustí és comentari de Flp 3,3-16, i sobretot del v. 13: «*Germans, no em penso pas que ja me n'hagi apossaderat, però tinc un objectiu: oblidar-me del que queda enrera i llançar-me cap allò que hi ha davant. Corro cap a la meta...*».
- (14) *Qui ergo fecit te sine te, non te iustificat sine te*, frase que ha tingut una gran influència en l'espiritualitat cristiana.

La pastoral juvenil dels moviments d'Acció Catòlica. Carta oberta d'uns consiliaris

Es de fa quasi un any un grup de consiliaris s'han anat trobant al Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes (CEP) per compartir i revisar la seva experiència pastoral amb joves, sobretot a partir del treball en moviments especialitzats d'Acció Catòlica. D'aquesta manera s'ha relançat el Departament de Joventut del CEP com un espai de comunicació i reflexió pastoral i d'aportació als debats que es van plantejant en aquest camp.

Avui publiquem un text elaborat per aquest grup que va ser presentat a les Jornades de Consiliaris del CCME (Consell Català de Moviments Especialitzats

–Mijac, Muec, Jarc, Joc/Joc-Jobac) que van tenir lloc el passat mes de gener a Sant Cugat.

En aquesta carta oberta al diàleg pastoral s'apunta

–des de la fidelitat als elements essencials de l'Acció Catòlica– la necessitat d'una renovació pedagògica per millorar-ne l'eficàcia educativa en el moment actual, i també s'apunta la conveniència de fer aquest treball de reforma amb una col·laboració més estreta de tots els moviments.

El Departament de Joventut del CEP continua el seu treball de reflexió sobre diversos camps de la pastoral juvenil. Ara enceta la qüestió del seguiment personal i l'acompanyament espiritual. Si esteu interessats a participar-hi, poseu-vos en contacte.

Benvolguts amics i companys:

Els consiliaris que formem un grup de reflexió sobre pastoral juvenil en el Departament de Joventut del Centre d'Estudis Pastorals (CEP) hem estat revisant la nostra experiència de treball pastoral amb joves. Som gent de diversos moviments d'Acció Catòlica i d'altres instàncies properes de pastoral juvenil. El nostre treball compagina la dedicació intensa als moviments amb el servei a les parròquies i comunitats. Sentim la conveniència de compartir i ampliar aquestes reflexions amb molts més consiliaris, responsables i dirigents que tenim la preocupació comuna per l'evangelització de la joventut de Catalunya en aquest moment.

La nostra reflexió se situa, entre molts altres fets que marquen l'hora present, en el context de quatre circumstàncies:

1. Els trenta anys del final del Concili Vaticà II, una direcció d'Església que pensem que encara ha de donar els seus millors fruits.

2. Els entre vint i vint-i-cinc anys de la represa del treball dels moviments d'Acció Catòlica després de la crisi del final dels seixanta. Pensem que, assolida la consolidació, és l'hora d'un balanç i d'un nou impuls.

3. També ens situem en el moment de recepció i aplicació del Concili Provincial de la Tarraconense i aquí —a més de les propostes del Concili que més afecten el nostre camp— hi lliguem tot el treball d'experiència-reflexió-proposta

sobre pastoral juvenil i sobre els moviments que han anat presentant les diverses instàncies amb responsabilitat en aquest camp: moviments, consiliaris, Consell Català de Moviments Especialitzats, delegats, Secretariat Interdiocesà de Pastoral Juvenil, els bisbes... (Els documents que tenim especialment presents són: "Proposta de pastoral de joventut de Catalunya i Balears" (1988), "Cristians laics, Església en el món" (1991), "Bases generals de l'Acció Catòlica" (1993), "Per un projecte pastoral amb els joves dels nostres pobles" (1995) a *Quaderns de Pastoral* núm. 150, "Orientacions de pastoral universitària" (1995) a *Ecclesia* núm. 2761-2, les "Orientacions del Consell de la JOC/JOC-JOBAC 1995").

4. I per últim ens volem situar també en el clima d'Església que mira cap el tercer mil·lenni i hi vol entrar amb un renovat impuls evangelitzador, especialment dels joves.

Nova situació, nous reptes

«Ningú no posa vi nou en bots vells: el vi rebentaria els bots i es farien malbé bots i vi. A vi nou, bots nous.» (Mc 2,22)

No volem repetir ara aquelles anàlisis sobre la situació actual de la joventut a Catalunya. Tots nosaltres coneixem aquests estudis, enquestes i assaigs; els hem tractat moltes vegades en les reunions de moviment, en jornades de reflexió i formació pastoral. Creiem que cal tornar-hi sempre per treballar amb realisme i treure'n veritablement conseqüències pedagògiques.

Voldríem enumerar només alguns punts que han atret més la nostra atenció, fixant-nos en el procés dels joves amb qui treballem:

1. Ens adonem del món canviant en què vivim, canvis accelerats en la demografia, en la formació i els estudis, en el món laboral i les condicions de treball, en la forma de vida als pobles, barris i ciutats, en la mobilitat de situacions personals... Veiem també que juntament amb una forta divisió social —la societat dels tres terços— hi ha també una *difuminació de les fronteres i una interconnexió dels medis clàssics...*, *sobretot en l'etapa juvenil*.

2. Ens adonem de la importància de nous factors culturals, de la influència dels mitjans massius de comunicació, del lloc creixent del temps lliure i del consum d'oci en la formació juvenil...

3. Ens adonem també de l'allargament del procés de formació, de la presa d'opcions i decisions, de l'espai que els sentiments, més que la raó, juga en aquest procés; de com és llarga, incerta i minoritària la consolidació de militants cristians...

4. Veiem també que la majoria dels adolescents i joves a qui arribem vénen d'un recorregut amb molt escasses o gairebé sense referències cristianes, ni familiars, ni escolars, ni parroquials... Això fa que el treball evangelitzador no pugui pressuposar etapes adquirides...

5. Revisant el nostre treball en la formació de militants, veiem que hi

ha hagut un fort desvetllament de les actituds de descoberta i d'inconformisme, de crítica i d'afany de millora social i també eclesial, però potser ens ha faltat saber educar més en un estil de participació positiva i activa en la vida i la marxa de les comunitats cristianes i de les institucions socials, ajudar-los a ser més constructius i dialogants, aprendre a tenir una valoració més cordial de l'Església i de les seves realitats més profundes. Veiem també que en molts dels nostres barris i pobles gent formada als moviments estan presents en responsabilitats cíviques, de voluntariat, també eclesials... Aquest és un fet molt valuós, fruit del treball de molts anys dels moviments. Però també ens adonem que a partir d'una iniciació relativament nombrosa, de fet són pocs, molt pocs, els que culminen el procés d'esdevenir militants cristians-eclesials amb participació en la vida comunitària i sacramental, en la personalització de l'experiència de fe i de conversió, amb un veritable sentit missioner i evangelitzador.

Tot plegat, i moltes altres coses que s'hi poden anar afegint, ens suscita una doble conclusió: en primer lloc una valoració ben entusiasta i positiva del treball que anem fent; creiem que els moviments d'Acció Catòlica són una aportació pastoral del tot convenient i necessària. Volem continuar en aquesta dedicació amb tota convicció. Però també pensem que és urgent la revisió i reforma de la nostra pràctica en tot allò que pugui millorar aquesta eina de l'Acció Catòlica i fer-la més apta per complir la seva missió en la nostra època.

Velles i noves conviccions

«Tot escriba que s'ha fet deixeble del Regne del cel és semblant a un cap de casa que treu del seu tresor coses noves i coses velles.» (Mt 13,52)

Ens sentim identificats amb el gest, les conviccions i les actituds de grans apòstols de la joventut en el nostre segle, d'un Joseph Cardijn i companys en fundar la JOC, d'un Albert Bonet, Pere Tarrés i altres en engegar la Federació de Joves Cristians (FJC). Creiem que ens cal «un nou viatge amb vista als joves», és a dir, recollir tota aquesta experiència amb vista a un renovat futur, a semblança del viatge de descoberta de Mn. Bonet, amb esperit d'enquesta i d'innovació, de creativitat pastoral i de renovat impuls evangelitzador. Hem de pensar en les actuals circumstàncies i treure'n noves conseqüències pedagògiques d'aquella «doctrina de les tres veritats de Cardijn»:

a) La «veritat de fe»: cada jove té un destí temporal i etern, és un fill de Déu, està cridat a viure plenament aquesta condició ja en aquest món i per sempre, «val més que tot l'or del món».

b) La «veritat d'experiència»: les condicions que marquen les vides dels joves els impedeixen de viure aquesta realitat. Aquestes condicions són socials i estructurals: explotació, precarietat en el treball, futur incert, valors capitalistes, consumisme, canvis en el món rural i urbà... I també individuals: cal tenir en compte el fet de la responsabilitat personal, el misteri de

pecat, llibertat i gràcia que hi ha en cada jove.

c) La «veritat de mètode»: els joves organitzats com a apòstols d'altres joves, amb la dificultat actual: que molts d'ells tenen un origen majoritàriament no creient o una fe molt precària i, per tant, quin camí de conversió i formació d'aquests militants educatius i evangelitzadors?

Què hem de fer, què podem fer?

Per damunt de tot ens sembla que els moviments ens hem d'ajudar més en aquest constant esforç d'actualització, aprofundiment i millora. Dins d'aquest procés, entre moltes altres coses i agafant la pauta de les *tres veritats*, posem només uns exemples de tasques a fer.

a) D'acord amb la «veritat de fe» i la «veritat d'experiència»: repensar la manera de presentar la Bona Notícia, amb un anunci més directe i explícit de Jesucrist i del nucli de la fe. Revisar la manera d'iniciar a la fe i l'acció. Reflexionar sobre com viure avui una fe sòlidament arrelada en l'Església i amb un lligam i participació activa a les comunitats locals.

b) D'acord amb la «veritat d'experiència i de mètode»: fer una anàlisi i descripció més actual de totes les noves condicions d'explotació que afecten els joves, buscar un llenguatge més concret i proper als joves reals d'avui. Reflexionar sobre les dificultats per a l'acció i el compromís social. Valorar els nous espais de compromís, revisar els llocs clàssics. Buscar les media-

cions actuals més adients per promoure la implicació social i eclesial.

c) D'acord amb la «*veritat de mètode*»: concebre un itinerari programat d'iniciació a la vida cristiana des dels diversos ambients d'on provenen els joves (ambients eclesials: confirmació, educació en el temps lliure i des d'altres ambients més allunyats). Complementar la RdV, les campanyes i altres eines del moviment amb elements de formació i catequesi. Potenciar la relació entre els moviments d'Acció Catòlica i altres formes de pastoral juvenil.

Per fer aquesta tasca de renovació, ja hi ha uns espais de contacte i coordinació (CCME, SIPJ, Coordinacions Diocesanes,...), però pensem que aquest ha de ser més ampli i estable, no reduït a unes reunions o unes jornades, o als nivells directius dels moviments. Ja s'ha parlat moltes vegades que en una colla d'àmbits de formació i d'acció caldria anar més junts, tal com de fet ja es fa en algunes diòcesis de Catalunya. Això apunta a treball conjunt de consiliaris, a jornades i plans generals de formació de militants, d'iniciadors i de responsables... També s'ha parlat molts cops de preparar una campanya conjunta... Creiem que cal plantejar-ho concretament. I també creiem positiu caminar cap a una major coordinació organitzativa dins de cada diòcesi i del conjunt de Catalunya. En aquest caminar conjunt la Federació de Moviments d'Acció Catòlica és una possibilitat a plantejar. No com una superestructura més o com una finalitat en sí ma-

teixa, sinó com un mitjà més eficaç per a l'evangelització, salvant alhora el principi d'especialització a cada medi, com a adaptació a la realitat propera i per una pedagogia ben encarnada.

Naturalment que aquest és un treball que demana la participació de molta gent, en primer lloc dels responsables dels moviments. Però també veiem que els consiliaris tenim una missió de vetllar i mirar endavant, elaborant l'experiència viscuda i rebuda, i que a vegades la preocupació pel dia a dia no ho permet prou. Caldria potenciar àmbits i espais de reflexió i diàleg plurals, per recollir la rica experiència acumulada per cadascú amb un real esperit de revisió de vida. Aleshores seria el moment d'incorporar totes les reflexions, de totes les instàncies.

Creiem que ja és l'hora de plantejar aquestes propostes i de fer-ho en el marc d'unes jornades del CCME, apuntant cap a un simposi o congrés de l'Acció Catòlica Juvenil i per a un relleu de la pastoral de joventut a Catalunya.

Cordialment, Jordi d'Arquer, Salvador Bacardit, Ramon Bosch, Pere Carulla, Carles Catasús, Josep M. Domingo, Jordi Figueras, Pere Milà, Joan Nadal, Agustí Panyella, Miquel Àngel Pérez, Joan Pere Pulido, Josep Rodado, Toni Roman, Felip-Juli Rodríguez, Francesc Romeu, Enric Roura, Josep M. Turull.

Barcelona, gener de 1996

Quaresma i sagraments. Experiència en una parròquia urbana

JOSEP CODINA I FARRÉS,
religiós claretià, rector de dues parròquies de Barcelona

empre amb el desig d'oferir experiències que en totes llurs dimensions, o bé en part, puguin ser imitades o adaptades en altres llocs, oferim avui una manera d'aprofitar pastoralment el temps de Quaresma en què ara ens trobem. El seu autor indica clarament l'objectiu que persegueixen: abastar el màxim nombre de persones possible.

El que ha motivat l'experiència

Sempre hem volgut que la Quaresma fos un temps fort de revisió de vida i d'aprofundiment de la fe per al més gran nombre possible de cristians de la nostra comunitat. Com que la participació en les conferències i en els actes quaresmals era molt reduïda i sovint hi acudien les mateixes persones, hem volgut que el missatge arribés a tots aquells que vénen a les celebracions del cap de setmana i, si és possible, a alguns que no hi solen participar.

La litúrgia de la Paraula del cicle A constitueix, tradicionalment, una *catequesi baptismal*, com a preparació per a la celebració o renovació del baptisme a la Vetlla Pasqual. La Quaresma és també un temps que ens convida a viure el *sagrament del perdó* com a mitjà eficaç de conversió. Aquesta constatació ens va portar a fer un projecte de *tres anys*, d'acord amb els tres cicles, per aprofundir i viure més intensament *tres sagraments*: cicle A: baptisme; cicle B: eucaristia; cicle C: perdó.

Com hem dut a terme l'experiència

En primer lloc hem determinat quins *mitjans* utilitzaríem per transmetre el missatge quaresmal. N'hem escollit tres per als qui participen en l'eucaristia i un quart per als qui vulguin aprofundir-lo i viure'l millor:

1. *Un full* per a cada diumenge de Quaresma on es presenta el tema amb un llenguatge senzill i entenedor. Es reparteix a tots els qui vénen a les celebracions del cap de setmana. D'aquesta manera esperem que arribi a alguns que no participen en les celebracions, però que el llegiran a casa.

2. *Un visual* que anem completant cada setmana de Quaresma, a l'església, perquè el missatge sigui visible d'una manera permanent durant la Quaresma.

3. *L'homilia* i el conjunt de la celebració de l'eucaristia (breus monicions).

4. *Una trobada de reflexió* entre setmana (tarda i vespre).

Els temes

Cicle A: comprendre i viure el baptisme

L'objectiu d'aquesta dinàmica és provocar una "conversió" del cor, essent més fidels al nostre baptisme i, també, preparar-se per a una celebració viscuda i compromesa de la Vetlla Pasqual.

Diumenge primer: el batejat fa una *opció de vida* al servei de Déu i de la

persona humana. L'evangeli de les temptacions ofereix la base del tema. Elements de la celebració del baptisme: la *Creu* i el *compromís baptismal*, que renovarem a la Vetlla Pasqual. El visual d'aquesta primera setmana és una *gran creu*: el cristià vol seguir Jesús i ser fidel encara que sigui difícil i exigent, fins a donar la vida per amor.

Diumenge segon: el batejat és una *persona d'esperança*, perquè creu en Déu i en la seva promesa, i perquè sap que posseeix una capacitat il·limitada de vida i d'amor. L'evangeli de la transfiguració constitueix un bon punt de partença. La *Paraula de Déu* és font d'esperança. Com a visual, al costat de la creu de la primera setmana, hi posem el llibre de la Paraula de Déu «*Aquest és el meu Fill, el meu estimat. Escolteu-lo!*». Fem una referència explícita a les *lectures* i la *professió de fe* del baptisme.

Diumenge tercer: el batejat *opta per la "vida"*, una vida que és eterna (evangeli de la samaritana). L'*aigua* del baptisme i la *fórmula del sagrament* són una referència obligada. L'aigua és l'element que afegim al visual de la Quaresma: una gerra que farem servir a la celebració de la Vetlla Pasqual o la pica baptismal.

Diumenge quart: el batejat deixa que l'*Esperit de Déu il·lumini tota la seva existència*. L'evangeli del cec constitueix una excel·lent catequesi. Recordarem la *unció amb el Sant Crisma*, el *ciri* del baptisme i la *missió* que es confia al pares, perquè mantinguin la llum de la fe ben encesa. Com a visual posem un ciri gros al costat de la creu.

Diumenge cinquè: el batejat, amb l'ajuda de Déu i dels germans, *s'allibera de les forces del mal*. La resurrecció de Llätzer ofereix alguns elements per a aquesta catequesi. El baptisme posa el cristià en una dinàmica de *resurrecció permanent* que fem realitat mitjançant el *sagrament del perdó*. En el visual, hi afegirem un símbol del perdó: un pòster, un dibuix, una estola, etc.

Sisè full: presentem una dinàmica per viure la celebració comunitària del perdó d'acord amb el tema de la Quaresma.

Cicle B: comprendre i viure l'eucaristia

Volem ajudar a comprendre i viure millor la missa com a eix vertebrador de la vida cristiana.

Diumenge primer: *«Reunits en nom del Senyor, refem la nostra opció»*. Donem una importància molt especial a l'*inici* de la celebració, expliquem i *vivim* l'acolliment, el senyal de la creu, la salutació i, sobretot, el *perdó*. D'acord amb l'evangeli de les temptacions: identifiquem les nostres temptacions i les nostres caigudes, ens reconciliem i prenem novament el camí de la fidelitat: *«Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova»* (evangeli).

Diumenge segon: *«Reunits en el nom del Senyor, acollim la seva Paraula»*. L'evangeli de la transfiguració ajuda a descobrir la importància d'escoltar Jesús. Avui centrem l'atenció en la *litúrgia de la Paraula*: entrada solemne del llibre, encens a l'Evangeli, etc.

Aprofitem l'ocasió per fer comprendre l'estructura dels diferents moments d'aquesta part de la celebració: de la primera lectura a la pregària universal.

Diumenge tercer: *«Reunits en el nom del Senyor, oferim i ens oferim»*. Ens hem d'implicar en la celebració aportant-hi el fruit dels nostres esforços i també oferint-nos nosaltres mateixos a Déu. Ressaltarem el gest de les ofrenes. El temple és lloc d'oració i de comunió amb Déu (evangeli).

Diumenge quart: *«Reunits en el nom del Senyor, revivim el do de Jesús a l'últim sopar i a la creu»*. Expliquem i vivim el sentit profund del gest de Jesús en deixar-nos l'eucaristia unes hores abans de la seva mort. *«Déu ha estimat tant el món que li ha donat el seu Fill»*. Jesús ens dona la *vida nova*.

Diumenge cinquè: *«Reunits en nom de Jesús, partim i compartim el pa de vida»*. Jesús vol que, com ell i amb ell, visquem una comunió total: amb el Pare (parenostre) i amb els germans (pau). Durant la setmana, aquesta comunió s'ha de manifestar en un esforç per fer compartir la vida i la pau de Crist: *«El Senyor sigui amb vosaltres; aneu-vos-en en pau!»*.

Full sisè: per ajudar a viure la celebració comunitària del perdó d'acord amb el que hem viscut durant la Quaresma.

Cicle C: comprendre i viure el sagrament del perdó; el sagrament del "creixement humà"

L'objectiu d'aquesta dinàmica és

ajudar a viure amb més autenticitat i eficàcia el sagrament del perdó com a preparació per a la Pasqua, acollint la *Vida nova del Ressuscitat*, que ens fa més humans.

Diumenge primer: primera exigència per viure el sagrament del perdó: *ser realista i sincer amb mi mateix*. És l'actitud indispensable per poder viure el perdó i esforçar-se per millorar la qualitat d'una vida "humana". Sóc una persona feble i imperfecte, però tinc una capacitat il·limitada de vida i d'amor. La Paraula de Déu és llum en la temptació i m'ajuda a ser fidel a Déu i a la meva missió (evangeli).

Diumenge segon: segona exigència: *creure en l'amor incondicional de Déu*. Deixar-nos estimar per Déu. Som fills i hereus de Déu i hem de viure d'acord amb aquesta dignitat. Jesús, el Fill estimat, ens ho revela i ens ensenya el camí: «*Escolteu-lo!*».

Diumenge tercer: tercera exigència: *reconèixer i confessar el meu pecat*. Vivim una lluita constant entre el bé i el mal. El pecat fa mal al pecador i a la humanitat. Ens hem de "convertir" i produir fruits bons (evangeli). Jesús comprèn i estima els pecadors, i els ajuda a "canviar" de vida.

Diumenge quart: quarta exigència: *acollir amb amor l'abraçada del Pare*. Una paràbola que ens ajuda a comprendre com n'és d'immens l'amor del Pare (paràbola del "Pare bo"-fill pròdig). Un amor i un perdó que es fan presents a través del sacerdot, que actua en nom de Déu i de l'Església.

Diumenge cinquè: cinquena exigència: *demostra amb la vida l'autenticitat del perdó*. Fer un canvi en la manera de comportar-me. Jesús, que ens acull i perdona, ens repeteix les paraules que va dir a l'adúltera: «*Vés i, d'ara endavant, no pequis més*».

Full sisè: celebrar el *sagrament del perdó*, el sagrament del creixement humà.

Avaluació de l'experiència

L'experiència dels tres anys ha estat positiva. Els parroquians l'han apreciada. Els comentaris, la participació en les trobades setmanals i en la celebració comunitària del perdó n'han estat una prova. No és pas una fórmula màgica; es tracta, senzillament, d'un esforç, perquè la Quaresma sigui un temps fort de revisió de vida i de renovació-conversió, fent que la Bona Nova de Jesús penetri una mica més en la nostra vida de cada dia.

Barcelona

FRANCESC ROMEU, *corresponsal*

La visita del bisbe Gaillot

Finalment va ser possible la visita a Barcelona del bisbe Jacques Gaillot, justament la setmana en la qual es complia un any que el Vaticà l'havia destituït del seu càrrec de bisbe de la diòcesi francesa d'Evreux, per fer-lo bisbe *in partibus infidelium* d'una diòcesi ara inexistent i imaginària, a Partènia (a l'actual Mauritània). La visita s'havia ajornat anteriorment pel greu estat de salut de la seva mare i la posterior mort. Ara, convidat novament pel *Fòrum Vida i Evangeli*, va poder fer una conferència a la parròquia de Santa Maria del Pi.

Cal dir que, entre l'anunciada primera visita i la realitzada finalment, no sols s'havia produït el fet luctuós de la mort de la seva mare sinó que també va haver-hi la seva visita al Vaticà, on va poder entrevistar-se amb Joan Pau II sense condicions de cap mena. Aquesta visita –sense condicions– va ser possible –segons sembla– amb la intervenció del nou nunci a París, Mario Tagliaferri. Un home prou conegut per tots nosaltres.

Esmentem aquesta visita al Papa perquè aquest fet va possibilitar que Jacques Gaillot es pogués moure amb molta més llibertat per Barcelona, sense incomodar els nostres bisbes. Així, igual que s'havia entrevistat amb Joan Pau II, es va trobar amb el bisbe auxiliar Joan Enric Vives a Montserrat, i fins i tot van poder acordar una entrevista personal amb el cardenal Ricard M. Carles. En aquesta entrevista, que va ser molt cordial –segons van reconèixer els dos–, van intentar definir quins són els marginats avui dia. El bisbe Gaillot va explicar la seva sensibilitat pels marginats i el cardenal Carles li va explicar com són els que tenim a Barcelona i com entén ell –en un sentit més ampli– aquesta marginació.

Un dels actes més controvertits del bisbe Gaillot a Barcelona va ser l'ocupació d'una casa del barri del Guinardó conjuntament amb un grup d'«okupas». Aquesta imatge compromesa de Gaillot va ser difosa pel telenotícies de TV3, i malgrat que es tractava d'un signe més del polèmic bisbe francès (com el d'anar amb el vaixell de Greenpeace cap a Mururoa per aturar les proves nuclears) no tothom l'ha considerat del tot encertat, vist des del context de la nostra ciutat.

El dia després d'aquests fets vam veure una parròquia de Santa Maria del Pi plena de gom a gom, a vessar de

gent, i un bisbe baixet, d'ulls clars, vestit de negre i incapaç d'aixecar cap polseguera. La conferència del bisbe Gaillot no va ser de cap de les maneres polèmica i, per això, molta de la gent que esperava un bisbe hipercrític amb l'Església es va trobar amb tot un estil diferent de ser crític i de ser bisbe.

La conferència, titulada «*Le combat contre l'injustice*» (la lluita contra la injustícia) va anar precedida per l'acollida i presentació del rector de la parròquia, Josep M. Vidal Aunós, en la qual va destacar que el bisbe francès parla lliurement i amb paraules que s'adrecen a la consciència. Els convocants del fòrum van convidar a fer una col·lecta entre els assistents a l'acte, titulada *Dóna i actua*, per tal que no solament s'escoltés el bisbe sinó que també es donés una ajuda econòmica per a les seves causes. La conferència va ser traduïda simultàniament, frase per frase, per l'escolapi Carles Mascaró.

La conferència del bisbe Gaillot

L'important va ser l'estil de la conferència. El bisbe Gaillot va sorprendre perquè té un estil de discurs que no és gens dogmàtic o doctrinal sinó que és totalment narratiu, des de la vida. La seva argumentació consisteix en un cosit de petites anècdotes que justifiquen després les grans afirmacions del seu pensament i del posicionament davant dels grans temes de la vida i de l'Església. Així, després d'explicar la presa de possessió del president Aristide a la catedral d'Haití, que va deixar molta gent fora de l'església, que les portes de la catedral no es podien tan-

car, que la gent cridava des de fora, que l'acte no es va poder celebrar..., tot seguit, ens donava la seva màxima: «*La societat i l'Església han de ser dels exclosos i per als exclosos, però no de l'exclusió*».

Després d'explicar-nos una paràbola de la seva vida, tot sortint del metro a París sota la pluja, refusant l'impermeable d'un jueu però acollint-se sota el paraigües d'una dona musulmana, ens deia: «*l'Església, quan no té el que li fa falta, té necessitat dels altres, i l'Església necessita els altres per proclamar l'Evangelí, necessita els exclosos i les altres religions, necessita l'ajuda i el diàleg dels altres. Ajudar els altres és fàcil, però és més difícil deixar-se ajudar pels altres, com Jesús per la samaritana.*»

Ens va parlar dels marginats, tot explicant-nos la inscripció que duia una medalla que li havien regalat aquell mateix matí la comunitat d'Èmaus que hi ha a Sabadell. Al costat de la imatge de la Maredeu de Montserrat hi posava «*Mentre hi hagi pobres sereu rics, però no feliços*». Ens va parlar dels marginats no per culpabilitzar-nos més sinó com a condició necessària per poder anunciar i entendre la Bona Nova.

Va recordar com, quan era bisbe d'Evreux, un Nadal va anar a celebrar la missa a la presó i va agafar el pessebre de les monges del Bisbat, malgrat la reticència de les monges a perdre el pessebre. A la presó li van prendre la figura del nen Jesús. D'aquesta anècdota en va treure la conclusió que ell passava per la presó mentre Jesús s'hi

quedava i que això li va fer entendre: *«igual que Jesús no s'instal·la mai així, l'Església no es pot instal·lar i els cristians som per estar dispersats. Per tant, l'Església recobra vida i salut quan està amb els marginats».*

La conclusió final de la seva conferència va ser reclamar la dignitat per als pobres i marginats i, per tant, demanar a l'Església que quan parli sigui Bona Notícia i alliberament per a la gent, que sigui un espai de llibertat per a tothom. Tot i que no es va mostrar mai inquiet ni preocupat per l'Església perquè, com va dir, *«jo veig que hi ha molta gent que vol que les coses canviïn».*

El torn de preguntes per part dels assistents ja va buscar més directament els temes polèmics del bisbe Gaillot, però cal dir que es va mantenir dins del mateix estil humil i senzill, donant a entendre que la seva situació en aquests moments, tot i ser molt més compromesa, no és gens còmoda ni per a ell ni per als qui viuen com ell, confiant cada dia únicament en Déu. Preguntat sobre els homosexuals, va demostrar la seva insatisfacció amb tota paraula que pretengui ser una etiqueta qualificativa de la persona humana i novament va posar l'exemple d'una conversa amb una mare d'un homosexual del seu antic bisbat, demanant-nos a tots nosaltres el mateix que li va demanar a ella: *«molt més diàleg i tolerància, tant per aprendre com per rebre dels altres, siguin com siguin»* i alertant-nos sobre aquells que pateixen discriminació tant a la societat com a l'Església.

Per acabar, només una opinió personal d'aquest cronista: darrera del bisbe Gaillot, que no va ser pas massa crític, reconec que hi ha moltes més hores de reflexió i de pregària del que ens podem imaginar. Un home que mira la realitat d'aquesta manera i que en cada fet de la vida hi veu aquesta profunditat no es fa en cinc minuts d'improvisació, per molt que reconec que els seus seguidors sovint li porten la feina molt ben preparada. Ell mateix reconeix que sovint l'utilitzen, però com ell diu *«això també ho fan amb el Papa de Roma i ningú es posa nerviós».*

El cardenal Carles, lliure de sospites

Finalment sembla que s'ha acabat la persecució judicial del cardenal Carles per la justícia italiana que el suposava implicat en una xarxa de blanqueig de diners i de tràfic d'or, joies i armament (tal com ja vam informar en el darrer número de QdP). La fiscalia de Torre Annunziata (Itàlia) va fer un requeriment judicial a través dels canals diplomàtics d'ambdós països per tal de poder interrogar el cardenal Carles com a testimoni.

El super-ministre de Justícia i Interior, Juan Alberto Belloch, ja va dir en el seu moment que tot això li semblava *«una decisió poc seriosa i poc meditada»* per part de la justícia italiana i ara sembla que aquest Ministeri ha desestimat el requeriment judicial del cardenal Carles per *«l'absència de garanties processals, la manca d'informació sobre els fets causants i la sol·licitud de proves contràries a l'ordenament jurídic espanyol, així com el*

defecte de referències personalitzades, cosa que contravé als acords del Conveni Europeu sobre Assistència Judicial. Sembla doncs que tot ha acabat com si fos un malson, però que al cardenal ben segur que li ha pres hores de dormir.

Reunió dels moviments especialitzats

El Consell Català de Moviments Especialitzats (CCME) que aplega els moviments especialitzats d'Acció Catòlica en l'àmbit català (JOC/JOC-JOBAC, MIJAC, JARC i MUEC) va reunir els seus consiliaris els propassats 12 i 13 de gener al Casal Borja de Sant Cugat del Vallès en les V Jornades de Consiliaris del CCME. Aquest Consell Català, que ha decidit dedicar els quatre propers anys a treballar les quatre notes característiques de l'Acció Catòlica que descriu el Decret sobre l'Apostolat dels Laics (*Apostolicam actuositatem*, núm. 20) del Concili Vaticà II, va començar aquest any dedicant les Jornades a la primera nota característica: *la finalitat apostòlica*.

Com a ponent va venir José M. Rubio, actual consiliari de la CIJOC i antic consiliari de la JOC de tot l'Estat. Rubio va fer dues ponències: una el divendres al vespre, sobre «*La finalitat apostòlica de l'Església: evangelització i santificació en els moviments apostòlics*», i una altra el dissabte al matí, sobre «*La presència en els ambients com a acció evangelitzadora*».

Un col·lectiu de consiliaris d'alguns d'aquests moviments que es reuneix des de fa prop de dos anys com a

Departament de Joventut del Centre d'Estudis Pastoral (CEP) va presentar, dins d'aquestes Jornades, un document elaborat com a reflexió pròpia sobre l'estat actual de la pastoral de joventut i la necessitat d'una major coordinació i col·laboració mútua entre aquests moviments «*dins de cada diòcesi i del conjunt de Catalunya*».

Aquest *Carta Oberta* demana de caminar conjuntament cap a la possible *Federació de Moviments d'Acció Catòlica* i planteja ja com a proposta de preparar «*unes jornades del CCME, apuntant cap a un simposi o congrés de l'Acció Catòlica Juvenil, per a un relleu de la pastoral de joventut a Catalunya*». En aquest número de *Quaderns de Pastoral* es publica el text íntegre d'aquesta carta oberta, però –com sempre– val la pena donar el text en el seu context.

Reunió dels moviments de capellans

També al Casal Borja de Sant Cugat del Vallès, lloc ja emblemàtic a causa de la celebració de les sessions conciliaris, es van reunir per tercera vegada els capellans de Barcelona que es reuneixen ja habitualment en grups petits de reflexió i que pertanyen a tres col·lectius: La Unió Sacerdotal, El Prado i els Grups de Revisió de Vida (de Castellbisbal). Uns col·lectius que tenen en comú –com va dir Tano Casacuberta en la presentació– unes mateixes opcions de fons: viure la fraternitat sacerdotal i fer-ho concretament en uns grups que es reuneixen periòdicament per comunicar-nos el que porten dins i per aprofundir la vida del capellà d'avui.

Aquest any el tema que els aplegava era *Una Església empobrida, sacrament d'evangelització*. Els ponents d'aquesta trobada van ser Joan Torra, un jove vicari episcopal de la zona pastoral del Bages i l'Anoia, de la diòcesi de Vic, i Josep M. Rovira Belloso, vicari de la parròquia de Santa Maria de Gornal (al barri del Polígon Gornal a l'Hospitalet de Llobregat) i reconegut teòleg de la nostra Facultat de Teologia de Catalunya.

Els dos ponents van saber situar la nostra Església actual en un moment d'empobriment tant pel que fa als recursos com pel que fa als mitjans: la mitjana d'edat dels capellans ja comença a ser molt elevada, falta la riquesa de la joventut, hi ha manca de vocacions, hi ha cansament estructural, hi ha divisions. I també es constata com el món ha canviat i ens és advers.

Tot això, van dir els ponents, hauria de ser per a nosaltres una riquesa per retornar a allò que és l'essencial, per escoltar novament l'experiència de la gent que participa de la vida real, i per escoltar la Sagrada Escripura a la llum del Concili Vaticà II i del recent Concili Provincial Tarracòense.

Rovira Belloso va acabar demanant als capellans el reforçament de les dues estructures bàsiques de la pastoral que són a l'abast dels capellans: el Consell Presbiteral i els arxiprestats, i que contra un tarannà excessivament catastrofista cal que tinguin un tarannà estable, serè, lliure i honorat, necessari per sortir de la foscor.

Distincions a periodistes

Aprofitant la festivitat de Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, el cardenal Carles, a través de la Delegació Diocesana per als Mitjans de Comunicació Social, atorga cada any unes distincions a informadors d'Església que han excel·lit en el camp de la comunicació.

Enguany, en nom del cardenal Carles, va presidir l'acte el bisbe auxiliar Joan Carrera, que té encomanada aquesta àrea dels mitjans de comunicació a l'Arquebisbat de Barcelona, i es va celebrar per primera vegada al Col·legi de la Immaculada, dels germans maristes, al costat mateix de la parròquia de Sant Francesc de Sales (al passeig de Sant Joan), on després es va celebrar l'eucaristia, convocada conjuntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Les distincions d'aquest any van ser quatre:

—A Josep M. Ainaud de Lasarte, en reconeixement de la seva acció divulgativa dels valors humans i cristians i de la seva contribució al diàleg fe i cultura.

—Al Multifestival David, promogut des dels seus inicis —ara fa deu anys— per Xavier Morlans i Luis Alfredo Díaz-Britos, en reconeixement de l'acció evangelitzadora, com a plataforma d'artistes cristians.

—A la revista *Labor Hospitalaria*, dels germans de Sant Joan de Déu, en reconeixement als seus 47 anys d'existència al servei continuat en favor de l'organització, la pastoral, la humanitat

zació i l'ètica del món de la salut. Va recollir la distinció el P. Miguel Martín, actual director.

—A Joaquim Uroz i Ferris, en reconeixement al seu servei durant més de 30 anys en els enregistraments de les glosses dominicals dels arquebisbes de Barcelona i les retransmissions de caire religiós des de la catedral o des del santuari de Montserrat per a Ràdio Barcelona.

Nou gerent d'Economia

Finalment sembla que ja ha arribat al nostre Bisbat el darrer canvi que s'esperava: un nou gerent per a la Delegació Diocesana d'Economia. Aquest nou càrrec s'havia anunciat quan el cardinal Carles va acceptar la dimissió de l'anterior delegat episcopal, Abel del Ruste, i va escollir per substituir-lo com a delegat Joan Benito.

Aleshores, i tal com ja vam explicar en el passat número de *Quaderns de Pastoral*, es va anunciar la figura d'un nou gerent o gestor, el nom del qual ara ja s'ha fet públic. Es tracta d'Ignasi Torrent, fins ara director general del règim econòmic de la Seguretat Social, del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya.

Potser amb aquest nom tancarem definitivament els canvis en l'estructura del nostre arquebisbat o —com alguns diuen— potser només estem començant...

Tarragona

F. XAVIER MORELL, *corresponsal*

El primer és el primer

Si diem que la salut del senyor arquebisbe i l'espera impacient de la *recognitio* de les resolucions del Concili han bloquejat darrerament la vida pastoral de la nostra Església, mentiríem. Però si diem que això no ens ha preocupat gens, no seríem prou fidels a la veritat. I la veritat és que la coincidència d'una cosa i l'altra sí que ha creat un clima d'una certa deixadesa. Uns, a l'espera; altres, que potser haurien hagut de fer el paper d'animadors, no han gosat moure's massa sense la presència del Pastor. I ara, als de la Metropolitana, ens faria il·lusió, després d'haver convocat el Concili, amb provocacions o sense, no quedar-nos a la cua a l'hora de posar-hi el coll.

Ha passat sant Fructuós

La festa, volem dir. El dia 21 de gener. Va fer un any de la inauguració del Concili, però d'això ja se n'han dit moltes coses. El que vull fer notar és que, en l'avinentsa de la festa dels Sants Màrtirs de la Seu de Tarragona, Mn. Rafel Serra ens ha obsequiat amb la traducció i els comentaris dels textos eucològics emprats a l'Església de Tarragona de la *Missa in diem Sancti Fructuosi* de l'antiga litúrgia hispànica. Aquests textos litúrgics estan testimoniats en el *Liber Mozarabicus Sacramentorum*, editat per primera vegada

da a l'inici del present segle pel gran estudiós de la litúrgia hispana Dom Marius Férotin, obs. Aquest text, providencialment conservat al monestir de Santo Domingo de Silos, conté el riquíssim tresor eucològic per a la celebració de l'eucaristia en l'antic i venerable ritus hispànic.

Segons Mn. Serra, l'interès dels textos rau per a nosaltres en el fet que són textos que varen ressonar durant segles a la catedral de Tarragona i foren utilitzats pels nostres arquebisbes. Els estudiosos de la litúrgia hispana indiquen la importància que va tenir l'Escola de la Tarraconense en la creació de la litúrgia hispana.

Ell mateix ens proposa aquest repete: «*Veurem mai un arquebisbe de Tarragona celebrant, el dia de sant Fructuós i a la catedral, l'eucaristia amb aquella forma que la varen celebrar durant segles els seus predecessors i emprant aquests venerables textos? Seria, sens dubte, el descobriment d'una tradició litúrgica ben nostra i que ara roman desconeguda i inèdita entre nosaltres*».

També tenim escriptors

I d'aquells que fan llibres que conviden a reflexionar sobre les coses més petites... que no vol dir que no siguin importants. *A petits glops*, el darrer llibre de Mn. Josep Ollé i Gibert, que ha editat Claret a la seva col·lecció «Els Daus», és d'aquests. Al llarg de 145 pàgines dividides en 47 capítols, alguns brevíssims, però tots de tècnica directa i clara, l'autor ens convida a pensar sobre coses aparentment in-

transcendents i ho fa d'una manera molt entenedora, plena de vida.

Sovint es pensa que un llibre de pensament ha d'ésser quelcom feixuc, espès... No és aquest el cas de *A petits glops*. Potser avui, més que mai, cal que els escriptors escriguin clar, per a tot el món, perquè se'ls entengui, i això és el que fa Mn. Ollé.

El primer que sobta al lector és el seu to marcadament col·loquial, el seu llenguatge directe, natural, més parlat que literari i que curiosament destil·la una intensa poesia. Poques vegades ens trobarem amb un llibre més antiretòric, ja que Mn. Ollé fugí de tota floritura; poques vegades també ens trobarem amb quelcom tan elegant per la seva senzillesa, tan delicat per l'absència de tot gest solemne i pretensions. És un llibre que, com diu el seu títol, cal llegir-lo a petits glops, sense presses. D'aquesta manera, com es diu també en un dels capítols del llibre, hi anirem «*trobant imatges i colors, que et faran més agradable i més humà el camí*».

A Roma preparen beatificacions

El dia 22 del passat setembre tres preveres de Tarragona, acompanyats del també tarragoní P. Gaietà Rossell, secretari general dels Teatins a Roma, visitaven, a la Casa General dels Germans de les Escoles Cristianes, el germà postulator general Leone Morelli (de 81 anys) amb el seu pròxim successor germà Rodolfo Mèoli. L'entrevista, que durà més d'una hora, va ser sobre la Causa de Beatificació del bisbe Manuel Borràs i Ferrer i dels 126 companys màrtirs.

Entre altres coses el germà Morelli va dir que *«la qüestió econòmica no és el problema. El que cal és que el poble veneri i estimi aquests homes que lliuraren la seva vida pel Crist. Ells són un exemple de fidelitat a Jesucrist, per qui vessaren la seva sang. I són un honor de la nostra terra. N'hem d'estar contents i ens hem de deixar il·luminar pels nostres màrtirs»*.

El germà Morelli va fer saber que estan treballant en el *sumari* i en la *informació* de cadascun dels 126 màrtirs, amb els quals elements queda congegida l'anomenada *positio*. La redacció de la *positio* els pot ocupar encara un any. Després serà presentada a la Congregació de la Causa dels Sants. Aquesta la donarà a l'estudi d'una comissió de teòlegs. El seu vot sobre el martiri dels candidats, la *positio* dels quals hauran estudiat, és decisiu. Després ve el vot dels cardenals i, finalment, el *decret pontifici* dient que efectivament la seva mort fou martirial.

La nova evangelització arriba a Reus

Les comunitats cristianes de Reus han iniciat l'anomenada *Nova evangelització*. Es tracta de la posada en pràctica d'una proposta del 20 de juny de 1993 adoptada per l'Assemblea de Cristians de Reus durant el IV centenari de l'aparició de la Verge de la Misericòrdia i en la qual es deia: *«Veuríem amb bons ulls l'organització d'una missió popular com a conseqüència del IV centenari: una gran campanya amb la finalitat de fer arribar al màxim nombre de persones i famílies el missatge de l'Evangeli, em-*

prant tota mena de mitjans. Tot un any de preparació i un segon any per organitzar les assemblees familiars».

Des del mes de gener de 1994 es van establir els primers contactes amb els rectors de totes les parròquies de la ciutat, com també amb laics i religiosos. Després de moltes converses es va aconseguir implicar totes les parròquies reusenques i es va iniciar la tasca de preparar persones i mitjans que possibilitessin la tasca de convocar, acollir i acompanyar totes les persones que s'integressin en aquesta Missió evangelitzadora, que no té res a veure amb les antigues missions, en les quals els missioners passaven uns dies predicant a les parròquies. El d'ara és un procés missioner que durarà almenys dos anys, ja que no es voldria que fos un treball poc preparat i sense continuïtat en la vida ordinària de la parròquia. Actualment uns equips passen per les cases per saludar els veïns en nom de la parròquia, per informar-los i per proposar-los de prendre-hi part. La manera de participar-hi és ben simple: assistir a una assemblea familiar i, si es desitja, oferir la seva casa per acollir els participants d'una assemblea, i també guiar la dita assemblea ajudats personalment i amb materials adequats des de la parròquia.

La *Nova evangelització* preveu tres temps ben definits. El primer és el de preparació, que va des de la Pasqua de l'any passat fins a la Quaresma d'enguany. En aquesta fase, que s'està desenvolupant ara, s'organitzen les assemblees amb persones veïnes i es cerquen les cases particulars on celebrar-les. El segon període el formen les anomena-

des *setmanes centrals* i està dividit en dues etapes: del 10 al 17 de març es desenvoluparan les assemblees familiars, mentre que del 17 al 24 de març se celebraran a les parròquies els *anuncis de l'Evangeli*. La tercera fase és l'anomenat *temps de postmissió*. Durant un any continuaran reunint-se les assemblees familiars i a la Quaresma-Pasqua de 1997 està prevista la celebració de la «Setmana de renovació». En resum, es tracta de posar les parròquies en estat d'evangelització perquè cada cop són més als qui la paraula «Déu» els diu ben poca cosa.

Trobada vocacional a Falset

El secretari diocesà de Vocacions de l'Arquebisbat de Tarragona va organitzar, des del dia 2 fins al dia 4 de gener a Falset, la Trobada Vocacional adreçada a nois a partir dels 15 anys. El nombre d'inscripcions d'enguany ha estat força important. Aquestes trobades són guies per un petit grup de preveres joves, que col·laboren amb el Secretariat de Vocacions i els seminaristes majors i s'intenta que siguin itinerants, sempre dins de la demarcació del nostre Arquebisbat, com una forma més de conèixer la nostra Església particular. Se n'han fet, a més de la de Falset, a Montblanc, Cambrils i Poblet.

El programa d'enguany ha comptat amb una descoberta de la vila de Falset, de la seva realitat parroquial, uns espais de pregària, treballs en grup, taula rodona, cine fòrum, vetllades, excursions, reflexió de la Paraula i aportació d'un prevere. S'ha intentat fer de la Trobada un intercanvi, una festa, un deixar-se interpel·lar per la

Paraula i pel testimoni d'aquells que fan camí de servei ministerial a la nostra Església.

Com totes les trobades vocacionals celebrades fins ara, la de Falset nasqué amb l'objectiu d'ésser la reunió i convivència d'un grup de joves de diferents indrets i realitats pastorals, grups, moviments, col·legis, associacions, etc., que vulguin indagar i conèixer la riquesa de la crida del Senyor, a fer de la pròpia vida un fogar d'il·lusions, d'esperança i de servei-anunci-testimoniatge.

Segons els seus organitzadors, *«la consolidació d'aquestes trobades en gran part depèn de la confiança i el zel dels agents de pastoral d'adolescents i joves, de la valentia en fer una proposta de descoberta engrescadora de la missió rebuda de Jesucrist en el si de la seva Església. Certament, ningú té l'exclusiva, és doncs un esforç continuat de diàleg receptiu, recollint discrets treballs i experiències per anar configurant un àmbit diocesà que ajudi al discerniment i promoció de generoses respostes al servei de l'Església diocesana»*.

A Montblanc festegen la Mare de Déu

El dia 20 de gener tingué lloc a Montblanc la inauguració dels actes commemoratius del setè centenari de la devoció a la Mare de Déu de la Serra. Aquests actes, que tindran continuïtat al llarg de l'any, s'encetaren amb la celebració d'una solemne eucaristia al Santuari de la Serra, presidida per Mn. Joan Aragonès, vicari general de l'Ar-

xidiòcesi, ja que l'arquebisbe es trobava en període de recuperació de l'afecció que en va obligar l'ingrés en un centre sanitari mentre era a Roma.

Es preveuen un seguit d'actes que, a més dels religiosos, completaran el programa i entre els quals cal esmentar un cicle de conferències marianes i històriques amb relació a la Mare de Déu de la Serra. Cal dir també que enguany es potenciaran les festes que tradicionalment tenen lloc al Santuari, com ara el Dilluns de Pasqua. També està prevista la celebració tots els diumenges de maig d'unes solemnes Vespres de la Mare de Déu. D'altra banda, s'estan fent els tràmits necessaris perquè es pugui guanyar el Jubileu des del 15 d'agost fins al 8 de setembre i que aquest Jubileu pugui restar per sempre amb motiu del Centenari de la Coronació Canònica (que tindrà lloc l'any 2006) i quan se celebrin cada 25 anys les festes extraordinàries.

A Poblet no s'acaben les festes

L'esdevenidor del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet fou l'eix al voltant del qual van girar les intervencions que es produïren en el marc d'una quàdruple celebració jubilar de la qual es feren prou ressò al seu dia els diversos mitjans de comunicació social del nostre país.

La referida celebració va estar motivada per la coincidència, amb pocs dies de diferència, del 300 aniversari de la consagració tardana de l'església del monestir, del 55 aniversari de la restauració monàstica, del mig segle de la constitució de la Germandat de

Poblet, i de les noces d'argent de dom Maur Esteva com a abat del cenobi.

La sala capitular del monestir fou l'escenari on es desenvoluparen les diferents intervencions que va encetar dom Maur Esteva, abat de Poblet i també general de l'orde del Cister, el qual va destacar el paper importantíssim de la Germandat en la recuperació de la vida monàstica a Poblet, així com en la restauració monumental que, segons va dir, està entrant en la seva fase final. També va recalcar la necessitat de continuar treballant en la consecució de la plena autonomia econòmica del monestir, per a la qual cosa s'han engegat iniciatives com ara la producció vinícola, tot recuperant una antiga tradició monacal. D'altra banda, va manifestar la seva satisfacció pel fet que la Unesco hagués declarat el cenobi com a part integrant del Patrimoni de la Humanitat.

Particularment emotiu fou el parlament de dom Giovanni Rosavini, que fou l'encarregat de restaurar la vida monàstica a Poblet després de més d'un segle d'exclaustració i de forçat exili dels monjos. Dom Rosavini va evocar aquell jorn inoblidable del 24 de novembre de 1940 quan ell i els monjos Tommaso Vona i Giovanni Fioravante arribaren a aquell munt d'enderroc que era aleshores Poblet. Va fer memòria de les dificultats i estretors que patiren, amb una Espanya que acabava de sortir d'una terrible guerra civil i amb un món consumit per la guerra mundial.

Una altra intervenció notable fou la de l'abat de Meherau (Àustria) i també abat degà del Cister, dom Kasian Lau-

terer, el qual fa ver esment a l'elecció de dom Maur Esteva com a general de l'orde, tot recordant que és el que fa el número 81 des de sant Bernat. Dom Lauterer va glossar la tasca desenvolupada pel nou general i la seva eficaç acció al capdavant del monestir, fent especial esment de la importància de Poblet en el món de la investigació. Altres intervencions incidiren en la necessitat de seguir per la senda marcada i també en la conveniència de donar a conèixer el que és la vida monàstica i el que significa Poblet per al nostre país, així com en la precisió d'aportar els recursos que calgui, per via institucional o privada, per aconseguir que continuï essent cada cop més un centre cultural i religiós de primer ordre. Als actes, hi assistiren també tres bisbes (els de Lleida, Urgell i Solsona), dos abats benedictins i un de trapenc, a més de nou abadesses que, per aquell temps, estaven reunides a Vallbona de les Monges amb motiu de les sessions de la reunió de la Federació Hispànica de Religioses. L'esdeveniment va aplegar també una nodrida representació institucional, així com nombrosos membres de la Germandat i amics de Poblet.

Formació per als animadors dels grups de joves de l'Arquebisbat

Després de cinc cursos de funcionament, la Coordinació Diocesana de Grups de Joves de l'Arquebisbat de Tarragona ha celebrat la primera Jornada de Formació. Fins aleshores els animadors de la Coordinació Diocesana participaven a les jornades que organitzava la Delegació de Joves. Ara s'ha iniciat una nova etapa i, sense descuidar la Delegació de Joves,

s'ha fet una jornada de formació pròpia oberta a l'Escola de l'Esplai amb vista a obtenir crèdits per a l'obtenció de titulació i també s'ha fet extensiva als catequistes de confirmació per la temàtica que s'hi ha presentat.

El responsable d'aquesta jornada ha estat el P. Josep Sorando, salesià, molt versat en les tècniques d'animació i dinàmiques de joves, com els és propi a la família salesiana, especialitzada en l'educació de la joventut.

Aquesta primera Jornada se celebrà a la Casa Diocesana d'Exercicis de la Selva del Camp el dissabte 13 de gener, amb l'assistència de cinquanta animadors de la Coordinació, educadors del temps lliure, tant de centres d'esplai com de l'escoltisme i catequistes de confirmació.

La dinàmica fou en primer lloc activa per la quantitat de recursos que emprà el dinamitzador de la jornada; fou integral perquè contemplava tots els aspectes de la persona, des dels corporals i psicològics fins als espirituals i transcendents; fou antropològica, perquè partia de la realitat humana però fent-la oberta a Déu, i grupal perquè es basava en l'experiència de grup tant per l'assimilació de continguts com per al creixement de la persona.

L'animador va partir dels materials de la carpeta de la Coordinació, especialment de la primera etapa, que va dirigida als adolescents. I es comprometé a fer un estudi de la segona etapa, dedicada als joves, per fer una nova sessió el proper curs.

Girona

JOAN CARRERES I PÉRA,
corresponsal

Mossèn Iglesias, *in memoriam*

La mort de mossèn Josep Iglesias i Juanmiquel (1930-1995) ha estat molt sentida arreu de la diòcesi. Morí a Barcelona el 23 de desembre i l'endemà fou enterrat a Verges, el seu poble natal.

Des del punt de vista pastoral, mossèn Iglesias fou un *tot terreny*: ordenat prevere l'any 1953, es llicencià en Teologia i Ciències socials a Roma. Fou vicari de Blanes, Sant Feliu de Girona, ecònom de Domeny i Taialà, regent de la parròquia de la catedral (1968), l'església del Carme i la Torre Gironella, la Bisbal (1980), Bàscara, Calabuig i Pareds d'Empordà (1986), Sant Pere de Figueres (1990) i capellà de l'Hospital de Girona (1994).

Des del punt de vista social fou un lluitador nat, en el sentit profètic de la paraula. Un home d'Església –de l'Església de base–, amant a denunciar les injustícies, fer costat als marginats en tot i per tot, i la dedicació als pobres. A Girona fou responsable de Càritas (1960), director de l'Apostolar de Suburbis i consiliari de l'HOAC. Fou també professor del Col·lell, dinamitzador dels Equips Matrimonials i de l'Associació de Col·laboradores Parroquials, delegat de l'Apostolat Seglar (1977) i vicari episcopal de l'Empordà. En tant que responsable de les parròquies més depauperades de Girona

–Domeny, Taialà, Germans Sàbat i la Torre Gironella–, efectuà notables serveis d'assistència social i educació. Fou també un dels capdavanter del moviment obrer cristià.

El que comptà sempre per ell fou la persona humana concreta. I l'acolliment –en temps no gens fàcils– dels grups i col·lectius de marginats o perseguïts; ja fos per les seves idees polítiques o per les seves reivindicacions sindicals i nacionals.

Vam coincidir a la parròquia del Carme, de Girona. Ell de rector, jo de vicari. És un dir, perquè per damunt de tot hi vam trobar el company. Tinguérem ocasió de tractar-lo en moments delicats. Eren els inicis de la construcció democràtica. Mossèn Iglesias posà els locals parroquials al servei dels moviments socials i sindicals, quan la «polícia secreta» del Règim venia a gravar en casset les homilies, per deixar-les damunt la taula del governador civil.

Tota la vida recordaré que fou en les dependències del Carme on s'aixoplugaren els membres de la Columna Gironina, quan va tenir lloc la *Marxa de la llibertat*; al mateix lloc on s'efectuaven les reunions de l'Assemblea de Catalunya i de la incipient *Taula de forces polítiques*. Al costat dels serveis de Càritas, els únics serveis socials que tenien en aquells moments una mínima efectivitat.

No volia homenatges, i va deixar-ho ben explicitat. Amb tot, ha tingut dos records: un procedent de la societat civil i l'altre de les instàncies eclesials.

El 30 de gener de 1996 fou recordat des del Club d'Amics de la Unesco de Girona, en el context de l'Any Internacional d'Eradicació de la Pobresa. L'auditori de la Casa de Cultura s'omplí de gom a gom. Feta a càrrec d'un servidor la breu semblança biogràfica, mossèn Gumersind Vilagran parlà sobre el tema *Pobresa i marginació avui*. Mn. Gumersind, que s'ha dedicat tota la vida al servei de l'acolliment en la línia dels *Drapaires d'Emmaús*, està encara en plena activitat als seus 82 anys. L'acte acabà amb un breu recital poètic i musical a càrrec de Rosa Font –que recità poemes de tema social– i el contrabaixista Josep Quer.

El 5 de febrer la Delegació d'Apostolat Seglar i el Consell de Laics el recordà en una eucaristia a l'església de Sant Martí del Seminari.

El testimoniatge de fe i de vida de mossèn Iglesias al servei dels marginats continua present entre nosaltres.

Pasqua Jove, bany de foc

Foc que Crist encén en el nostre cor
Quan descobrim que som capaços d'estimar
de debò,
Quan sentim que l'altre té importància per a
nosaltres,
Quan som capaços de perdonar sincerament,
Quan ens sentim solidaris...

(Coordinadora de la Pasqua Jove '96)

La Pasqua Jove és, indubtablement, un dels fenòmens pastorals més dinàmics i vius de la diòcesi de Girona, en la línia del que representa l'Aplec de l'Esperit en l'àmbit de Catalunya. Fou gestada en l'eufòria del Vaticà II i nasqué l'any 1976. Així doncs, aquesta

singular Vetlla pasqual celebra els vint anys de vida.

Aplega cada any un miler de nois i noies, dels setze als vint-i-cinc anys, procedents d'arreu de la diòcesi. I, gosaríem dir, d'arreu de Catalunya. On els aplega? Els primers anys, al Col·lell. L'any 1983, a Besalú. El 1986, amb el lema *Vosaltres sou la sal de la terra*, la Pasqua Jove se celebrà a Girona. Els joves giraven la vista cap al pastor –que sempre els ha acompanyat–. Fou una aturada en la cruïlla de camins. La *ciutat dels quatre rius* fou sempre un lloc de pas.

«Fa deu anys –es deia, fent una mica d'història– ens aplegàvem al Santuari de la Mare de Déu del Col·lell per a la primera Pasqua Jove. Tot just era un projecte que convidava nois i noies d'arreu del Bisbat a aprofundir en els problemes dels joves i a compartir la Bona Notícia de la Resurrecció. Si n'han passat de coses en aquests deu anys! I la Pasqua Jove se'ns ha anat fent habitual.»

Quines són les característiques de la Pasqua Jove? Es tracta, en primer lloc, d'un crit: la veu de l'Església sorgida del Vaticà II, després de travessar el pont del desencís, col·loca la torxa flamejant de l'esperança al pòdium del Concili català. Representa, cada any, una veu jove i dinàmica decidida a viure la suggestiva experiència de *posar el vi nou en bóts nous*.

Es tracta, en segon lloc, d'una trobada oberta i solidària. Des dels diferents llocs d'origen dels participants, es prepara en equip el material previ.

Un «equip motor» té cura de desplaçar-se als diferents llocs comarcals per fer-ne la presentació.

Parlem-ne, de la Pasqua Jove. No és, com podria semblar, un «muntatge» artificial i volander; no és tampoc un «*happening*» purament espectacular, sinó una celebració eucarística oberta a la manifestació dels diferents carismes eclesials.

La Pasqua Jove és el fruit d'una tasca callada i silenciosa, gratificant i solidària: *Fem camí* —era el missatge proclamat el 18 d'abril de 1987 des de Calella de la Costa amb el lema *No tingueu por!*—. *És bo caminar, és signe de vida. Instal·lar-se és propi de la gent gran. Tot caminant s'esboiren les pors de la nit.*

Per acompanyar els joves a la Vetlla pasqual de 1996, el pastor de Girona deixarà una vegada més les ovelles a la pleta, per tal de proclamar a les noves generacions la resurrecció de Crist.

El bisbe abandona la històrica seu de la vella Gerunda, deixa enrera les pedres augustes i mil·lenàries i, amb el gaiato de pastor, celebra la solemnitat més ancestral de la litúrgia cristiana envoltat d'unes vailettes i vailets que neden en un magma d'instabilitat i sincretisme: *Al·leluia: el senyor ha resuscitat!* No és un gest significatiu?

La ciutat escollida per al 1996 és Olot. I un lema en consonància amb la terra del foc i dels volcans: *Atia el teu foc*. La presentació de la Pasqua Jove '96 va tenir lloc el dissabte 17 de febrer al Casal Marià d'Olot, en el con-

text d'un concert a càrrec del *Multi-festival David* —organitzat amb la col·laboració de Mans Unides—. Una bona iniciativa, si tenim en compte que ens trobem en l'Any Internacional d'Eradicació de la Pobresa.

El dossier de treball és presentat amb papers de flamejants colors. Uns papers que ens parlen del foc i que tant poden servir d'encenalls per iniciar la Vetlla de pregària com de flama estimulant per dinamitzar el treball de grup.

En aquest dossier, els joves hi són convocats amb abrandades paraules: *«Aquest és el lema que presentem enguany en aquestes terres volcàniques d'Olot perquè puguis viure a fons la Pasqua. «He vingut a calar foc a la terra» —diu Jesús—. Deixa't penetrar per aquest missatge per tal que no s'apagui el foc:*

—Foc que crema en el fons del teu cor.

—Foc que demana la teva presència en el món.

—Foc que reclama el teu escalf.»

«Sal de la terra», «Deu d'aigua viva», «Vent» i «foc»... voleu signes més entenedors? Un bagatge de vint anys ha configurat una simbologia darrere de la qual glateixen signes humans i evangèlics, de fe, vida i esperança...

Compromesos amb el món, corresponsables amb l'Església

La recepció del Concili continua tenint prioritat pastoral a Girona. N'és prova palpable el *Projecte de recepció del Concili Provincial Tarraconense*

que s'acaba de publicar. Consta d'un objectiu general i la planificació de tres cursos pastorals en tres nivells progressius: acollir el Concili, aprofundir-lo i assumir-lo.

«*Volem construir una Església diocesana* –s'afirma en l'objectiu programàtic– *que avanci «en un camí seriós de corresponsabilitat amb vista a l'evangelització del món d'avui», i que sigui «una comunitat eclesial serventa i pobra, desperta i audaç, activa i solidària, on tots treballem plegats i ens ajudem a trobar aquell estil que ens demanen l'Evangelí i l'hora actual»* (de la primera proposta feta a la I Jornada Diocesana de Pastoral, 1980).

«*Una Església en la qual tots gaudim «del dret de ser escoltats i consultats en un esperit de diàleg que mantingui la legítima varietat dins l'Església, i a participar amb l'adiant corresponsabilitat en la preparació de les decisions i els consells en els seus diversos graus»*» (CPT, III.9).

«*Per això volem trobar les mediacions pastorals adequades per a la recepció de l'esperit i les resolucions del darrer Concili Provincial Tarraconense, de tal manera que:*

–*ens provoqui una obertura interior esperançada;*

–*ens porti vers una conversió (=canvi de mentalitat);*

–*susciti unes renovades actituds de fe i comportament personal i comunitari davant les necessitats d'avui.*

Ja en ple rodatge de la primera fase, l'objectiu és fer la presentació, a través

dels mitjans que es tinguin a l'abast, dels eixos vertebradors del Concili. I fer-ho en els diversos àmbits del poble de Déu. Així, coincidint amb un temps de reflexió eclesial, el dia 25 de febrer, primer diumenge de Quaresma, va tenir lloc una celebració diocesana a la catedral de Girona amb un títol inequívoc: *Acollim el Concili Provincial Tarraconense*.

També en aquest mateix sentit els recessos de Quaresma per a preveres i diaques s'han programat en un context conciliar. Amb el títol *La sol·licitud pels més pobres i marginats*, els recessos –dirigits per Mn. Joan A. Ventosa, delegat de Càritas de l'Arquebisbat de Barcelona– se centren en el capítol tercer.

–19 de febrer: santuari de la Misericòrdia, Canet de Mar.

–20 de febrer: Carmelites Vedrunes, Caldes de Malavella.

–26 de febrer: santuari de la Salut de Terrades.

–27 de febrer: Casa d'Espiritualitat de Banyoles.

Amb el títol *Compromesos amb el món; corresponsables amb l'Església*, acaba d'aparèixer el llibret de suport a la Campanya Social Diocesana, adreçat als laics, religiosos i preveres de la diòcesi. Els temes seran debatuts a les diferents parròquies, moviments i entitats d'Església i les conclusions que se'n derivin formaran l'ossada de la ponència que el 12 de maig serà presentada a la Jornada Social Diocesana.

Aquesta Jornada ha estat convocada en la seva novena edició per la Delegació Episcopal d'Apostolat Seglar

—i el Consell de Laics—, i se centra en la recepció del Concili. Per això els quatre punts d'estudi en què es divideix corresponen respectivament als quatre capítols que foren treballats en l'aula conciliar.

Anotem, finalment, un suggestiu Curset de Formació Permanent, dedicat a informar sobre les primeres propostes votades per l'aula conciliar. S'hi parla del *caràcter secular i plural de la nostra societat* (tema I, 1-2) i dels *Creients allunyats* (tema I, 3-6), i s'anuncia *Jesucrist Salvador amb un gest i un llenguatge capaços de comunicar la tendresa i l'amor de Déu!*

Amb un títol amb interrogant, *Allunyats o integrats a la seva manera?* el curset es complementa amb un seguit de conferències a càrrec de Mn. Joan Estruch, Mn. Joan Planellas, Mn. Enric Sala, Mn. Enric Roura, Mn. Josep Maria Tor i el bisbe de Girona, Mons. Jaume Camprodon, que el 7 de març parlarà sobre el tema *La llei de la gradualitat. Implicacions per a la pastoral*.

La cadira de Carlemany

Agendes i calendaris. Per tercer any consecutiu, el *Full Parroquial* de Girona ha editat un calendari quaresmal al mòdic preu de quaranta duros. Conté material de reflexió, intencionalitat didàctica i es pot adquirir a la llibreria de la Delegació de Catequesi.

A la popular «botiga» del Seminari, també s'hi pot adquirir l'*Agenda solidària*. Conté nombrosos textos i il·lustracions per sensibilitzar-nos sobre el Tercer Món. En aquest mateix

sentit, Justícia i Pau ofereix el calendari *Óscar Romero*, amb un títol nítidament revelador: *Què podem fer per canviar aquest món?*

«*Pobra, transparent, acollidora*». Tant el Centre d'Estudis Diocesà com la Delegació de Catequesi han posat al servei de les comunitats parroquials una sèrie d'actes de reflexió i conferències d'ordre catequètic, social o evangèlic, encaminats a viure el temps quaresmal. Hi destaca el cicle del CED dedicat a reflexionar sobre *Església i pobresa*:

1. *L'Església de l'amor solidari*, per Càritas Diocesana.

2. *Consumisme i bosses de pobresa*, per Justícia i Pau.

3. *Immigració i pobresa*, per Mn. Joaquim Giol.

4. *Pobresa i marginalitat*, per Mn. Jaume Angelats.

5. *Mossèn Cinto, l'apòstol dels pobres*, per Mn. Joan Carreres.

Curs de promoció sociolaboral. Té lloc a Figueres, organitzat pel Departament d'Estrangers de Càritas Diocesana. Es tracta d'un curs de promoció sociolaboral per a dones immigrants en coordinació amb diverses organitzacions no governamentals (ONG) i amb el finançament del Fons Social Europeu. Advertim, de passada, que la nova seu de Càritas Diocesana s'emplaça des de Cap d'Any a la Pujada de la Mercè, 8, 17004 Girona.

Servei de Videoteca. En col·laboració de les delegacions d'Ensenyament i Catequesi, els mitjans de comunicació del Bisbat posen a disposició

dels professors i catequistes un Servei de Videoteca. De les 300 pel·lícules de què consta el fons, de moment n'hi ha 30 que compten amb material didàctic complementari.

Lleida

XAVIER BAPTISTE, *corresponsal*

Concili i pobresa

Al meu poble de Vallclara (Conca de Barberà) quan jo era petit hi havia un pastor que es deia Joanet. Cada matí a la mateixa hora ell es posava a la plaça del poble i totes les cabres, dues o tres per família, anaven acudint després que els amos respectius les feien sortir de llurs cases. Una vegada havien fet cap a la plaça, ell se les emportava.

Hi havia dies que el Joanet no estava gaire bo o senzillament no tenia ganes de caminar i *entretenia el bestiar* en un bancal als afores del poble, no molt lluny de la petita població. La gent del poble deia en veure'l: «*Avui el Joanet entreté el bestiar*».

En una reunió del clergat de la nostra diòcesi amb el senyor bisbe davant, el delegat de Càritas ens va explicar molt bé el projecte d'un congrés sobre la pobresa que la Comissió Episcopal d'Apostolat Social de la Conferència Espanyola estava enllestint.

Hi haurà una preparació remota,

molt ben organitzada, primer a cada parròquia de tot l'Estat, després a la diòcesi i finalment tindrà lloc el congrés a Madrid.

Penso que es farà un treball molt seriós i tindrà conseqüències molt fructuoses per a l'evangelització i a favor dels marginats que són al nostre costat cada dia.

Però penso també que cal vigilar que això no sigui una altra manera d'*entretenir el bestiar o distreure'l d'allò que tenim ara entre mans*.

Vull dir que si ara hem acabat, no un congrés sinó el nostre Concili de la Tarraconense, que ha donat unes 34 conclusions molt serioses en la tercera ponència sobre la *Sol·licitud pels més pobres i marginats*, és hora de posar-les en pràctica.

Alerta!: aquestes conclusions les hem de posar en pràctica l'Església que viu a Catalunya, no l'Església del Congo.

Fa uns dies vaig tenir un somni. A l'Antic Testament hi havia una mentalitat en certs personatges que creien que un somni servia per conèixer la voluntat de Déu. *Si no é vero é ben trovato*. Que ho diguin els biblistes.

Doncs bé, el somni fou el següent: jo era en una plaça del meu poble i a l'entrada d'una casa hi havia un rètol que hi deia *Paradís*, i al de la casa veïna, *Conferència sobre el Paradís*. Vaig observar també que tothom entrava a la segona. Jo també hi vaig entrar, tot adonant-me que els participants eren

tots capellans. Al final de la conferència vaig fixar-me que tots es treien l'agenda per posar-se d'acord a fer una reunió per fer-ne un debat i resumir la conferència i poder-la publicar per enviar-la als seus feligresos. Em vaig despertar!

Carai, què em vol dir aquest somni? No serà que el meu subconscient, molt ben construït pel Creador, m'està avisant d'algun mal pas que tal volta tinc el perill de fer?

Molt bé pel congrés sobre la pobresa que organitzen les nostres diòcesis germanes de la resta de l'Estat espanyol i que nosaltres hi col·laborem, però mentre això últim sigui en la línia de posar en pràctica el *nostre Concili* i no entretenir una vegada més les ovelles, com feia el Joanet...

Que consti que el delegat de Càritas ja va dir que seria en la línia del Concili. No faltaria més, tots anem pel mateix...

La meua pobra resposta voldria ser la següent en una doble vessant:

Primera vessant: no seria hora ja, després d'haver acabat el Concili, que a la nostra diòcesi (i a la Tarraconense) ens poséssim totes les parròquies, mossens i laics organitzats a unir forces per fer passos amb vistes a practicar les 34 conclusions del Concili relatives a la pobresa que depenen de nosaltres?

Segona vessant: a l'etapa última del Congrés que els delegats de Càritas de la Tarraconense s'hi fessin presents en

senyal de comunió tot aportant-hi les nostres 34 conclusions conciliars sobre la pobresa i marginació. Comunió per donar i per rebre el millor que hi hagi en ambdós esdeveniments.

Així evitaríem restar o dispersar forces preparant un congrés. Forces que necessitem per practicar les conclusions del Concili que ja hem fet a la Tarraconense. I així aportaríem i rebriem com a membres que som de l'Església universal.

XIX Jornades Diocesanes de Pastoral de Joves

Els dies 2 i 3 de gener han tingut lloc les XIX Jornades de tots els animadors que vetllen el caminar de la fe entre els joves. Eren entre 40 i 60 catequistes de confirmació, iniciadors dels MMEE i consiliaris laics o preveres que es van trobar dues vesprades per veure quines ajudes o reptes ens planteja el nostre Concili de la Tarraconense en la pastoral dels joves.

Un membre pare o mare consiliarri per cada una de les ponències va desgranar allò més favorable i encoratjador per al treball que anem fent. El treball de grups fou per anar compartint dificultats i encerts. El bisbe es féu present la segona nit per compartir i encoratjar el treball diocesà que fem.

La valoració que algú en fa tal volta seria que està bé tot això, però que hem caigut en una certa rutina en l'àmbit de la Delegació de Pastoral Juvenil. Caldrà imaginació a les nostres instàncies diocesanes.

Als arxiprestats necessitem fer pinya

L'Arxiprestat Baix Segre (l'Aitona de Santa Teresa Jornet i Beat P. Palau i altres comunitats allí on el Segre i el Cinca i l'Ebre s'ajunten) de la diòcesi de Lleida, té 13 parròquies. Fa dos anys que hi ha un intent de voler oferir arxiprestalment alguna mena d'ajuda a tot tipus de joves d'aquestes parròquies en ordre a la fe. De moment un recés mensual als qui vulguin durant un matí de diumenge i en una parròquia diferent cada vegada. La temàtica: *Crist, i més sobre Crist*.

Hi ha parròquies, tres, que tenen JARC, una altra que té grups de pregària, altres, dues o tres, fan colònies portades per joves i adults. Gairebé totes fan catequesi de confirmació. Fa dos anys que es va trobant un equip de representants de tres parròquies i de JARC, grups de pregària, de colònies i catequistes de confirmació, més un representant dels mossens i dues religioses.

Enguany hi ha visita pastoral. Aquest equip ha fet una enquesta sobre problemes que tenen els animadors juvenils de la fe.

Com ens podem ajudar a resoldre'ls? És això el que volen concretar tot fent passos en una acció arxiprestal conjunta, segons el Concili de la Tarraconense. Es tracta d'anar *construint i enfortint un equip de pastoral arxiprestal* que doni suport als animadors dels joves. Els joves d'avui necessiten veure models d'unió que els vinguin de la seva Església. I això no sempre ho fem.

Un pessebre vivent

Per primera vegada a Sudanell, un poble de 800 habitants del Baix Segrià, ha tingut lloc un fet que ha mobilitzat més de 200 habitants durant uns mesos. Amb la iniciativa d'un grup de senyores més l'aportació assessora de l'assistenta social de la Generalitat que va aportar la idea-projecte, es convocà una primera reunió d'un representant de cada un dels grups del poble.

Alguns s'ho miraven escèptics. Després de la primera representació, amb èxit clamorós, hi hagué un fenomen: *tot el poble es feu seva aquella empresa que abans era una idea d'uns o unes*.

En total han estat cinquanta quadres plàstics. Els personatges bíblics o rurals restaven immòbils durant la visita de grups de 500. Han estat l'admiració de tots els turistes foranis i han rebut el vist i plau de tothom que els ha visitat.

Ja tenen una acció que mobilitzarà Sudanell i població tots els nadals venidors. Serà una acció religiosa, cultural, rural, d'àmbit comarcal.

El grup local de la JARC ha fet una revisió molt forta sobre aquest fenomen que va en la línia de la seva campanya d'enguany: *Connecta't*.

Per què aquest fenomen en una època en la qual poca gent vol complir-se la vida pels altres? I menys als nostres pobles? Quins valors hi ha encara als nostres pobles que són capaçs de mobilitzar gent de tots els co-

lors i ideologies? Aquesta operació ha posat en comunicació persones joves i adults que gairebé no s'havien parlat si no era la salutació rutinària que tots ens fem als nostres pobles Tal volta ve de lluny?

Hi ha altres actes en la manera de ser del poble:

1. *Assemblea popular abans de les eleccions* per fer una candidatura municipal amb un representant de tots els grups i ideologies del poble. Ja fa anys que es fa.

2. La festa de *Cap d'any per a tot el poble* i que l'equip de dones i joves n'és l'ànima.

3. *La matança del porc* amb banquet de tot el poble i el que es recull va destinat a obres socials organitzat pel mateix grup. Cada any els guanys han estat invertits en la sala de ball, la llar d'avis o les obres de la teulada de l'església. Que durí i que afermí la unió del poble i animí els més individualistes i escèptics a experimentar que podem fer quelcom en el nostre món rural.

També veiem que altres elements institucionals o de l'administració hi són presents. L'Administració ha de posar el que ha de posar: assessorament i suport. Per tant:

-Sí al fet que es parteixi del poble, però també que la política sigui al seu lloc per servir als interessos del poble.

-Sí a revisar el que s'ha fet i veure si es realitza allò que es pretén.

-Si ajuda de debò o si hi ha interessos amagats, ja es veurà a la llarga. De moment funciona. Enhorabona!

Tortosa

JOAN A. MARTÍNEZ, *corresponsal*

Sant Vicent Ferrer, una oportunitat perduda

Tortosa es una diòcesi fronterera entre el Regne i el Principat. Al tresor de la catedral de Tortosa existeix un curiós reliquiari: el bastó de caminar de sant Vicent Ferrer. Donatiu potser d'alguna família que va allotjar-lo i es va quedar amb aquest simbòlic record del sant que va recórrer quasi tots els pobles de la nostra diòcesi, predicant o anant i tornant al Compromís de Casp, del qual ell va ser el canemàs i sobre el qual es va brodar la nova situació sociopolítica i religiosa del moment. Pobles com Traiguera o Catí estan plens de records que el poble cristià ha conservat. Cases on va fer miracles o fonts anomenades de Sant Vicent, o petites capelletes commemoratives del Sant. Encara avui dia a tot el Reine Valencià la festa de Sant Vicent es fa el dilluns després del diumenge *in albis* i se surt al camp a berenar, recordant el caràcter itinerant del sant i de la seva comunitat de penitents que l'acompanyava sempre.

En 1395 deixà València i passà a la cort papal i va començar a ser el confessor i capellà domèstic del Papa Benet XIII, el Papa del Cisma d'occident per la solució del qual sant Vicent va fer tant. A València aquesta efemèride, encara que tímidament, s'ha commemorat, però al nostre bisbat tan calciat pel sant ha passat desapercebuda

en l'àmbit popular i acadèmic. Hem perdut una oportunitat per repassar història i fer Església lligada al poble. No voldria pensar que l'oblit fóra intencionat. Sant Vicent va predicar sempre en la llengua del poble i de Perpinyà a Oriola tothom el va entendre parlant la mateixa llengua. Seria hora que desenterréssim els seus sermons cosits de cites bíbliques i d'un llenguatge pastoralment realista i profund. L'aniversari dels 600 anys del seu pas al servei papal hagués estat una bona oportunitat. L'hem perduda.

La Figuera restaura el seu temple parroquial

La Figuera és un poble de 125 habitants situat a la part més muntanyosa que el Priorat comparteix amb la nostra diòcesi. Aquest petit poble que va saltar als mitjans de comunicació el passat octubre quan l'àvia de Catalunya que vivia a París amb uns parents, veient que als seus 110 anys se li acabaven les forces per viure, va voler tornar al seu poble natal per morir a la terra on havia nascut. Ara els mitjans de comunicació n'han parlat per la gesta de la reconstrucció del temple parroquial en la qual han participat tots els veïns. Fa anys que no té capellà resident i pastoralment es porta des de la parròquia de Garcia a la Ribera d'Ebre. El seu temple parroquial, que data del segle XVIII, amenaçava ruïna. L'alcalde va clausurar-lo fa un parell d'anys per raons de seguretat. Tot el veïnat, creients i no creients, es van unir amb una sola pinya per aconseguir la reconstrucció del seu temple. Els uns perquè era el seu lloc de trobada i de culte de cada diumenge i els

altres perquè el temple era l'edifici emblemàtic del poble. Si ens cau l'Església—deien— ja no ens queda res com a poble i la Figuera perd la seva fatxada de niu d'àligues. El moviment popular va començar amb rifes i peticions a diverses institucions per poder finançar l'obra. Prompte van replegar un milió i on van trobar la mina financera va ser en les pastes casolanes. Van plantar un estand a la popular fira de Móra la Nova per vendre les pastes que les dones anaven fent al poble sense poder donar abast a les venedores de la fira que, a pressa feta, van incrementar les vendes per la qualitat artesanal i perquè no en podia aconseguir tothom que en volia i la escassetat va fer vàlua.

El passat 11 de novembre, festa de sant Martí, patró de la parròquia, el senyor bisbe feia la benedicció de les obres de restauració i reinaugurava el temple de la Figuera, obra de tot un poble que en peça va acudir a celebrar el seu esforç comunitari.

Causa per als preveres ancians

El dilluns 27 de novembre, a les 11 del matí, es va reunir el presbiteri diocesà acompanyat dels seminaristes i algunes religioses i laics per la inauguració del nou edifici de la Casa sacerdotal per als preveres malalts o ancians del Bisbat. L'acte, el va presidir el senyor bisbe, que va fer la benedicció, i l'acompanyaven el vicari general Mn. Josep M. Romàs Prats i el delegat diocesà d'economia Mn. Membrado. Van ser-hi invitats el conseller de Benestar Social de la Generalitat, l'alcalde de Tortosa senyor Marià Cur-

to i l'arquitecte, el senyor Bestratén. Acabada la benedicció, van prendre la paraula el conseller, que va justificar l'ajuda que la seva Conselleria havia aportat a l'obra per ser la casa d'acollida d'uns ancians que, a més a més de ser uns ciutadans com els altres, havien donat molt a la societat en la seva missió de pastors de l'Església. L'alcalde Curto va agrair tant a la diòcesi com a la Generalitat el fet d'aquesta construcció que enriqueix la ciutat de Tortosa.

La casa ha estat construïda de tal manera que té els serveis comuns amb la residència diocesana Sant Miquel per a tota mena d'ancians i ancianes i que està portada per les religioses de la Consolació. Una casa conjunta té els avantatges econòmics de no augmentar les despeses de cuina i neteja, i per altra part té una raó pastoral, que els sacerdots compartiran la vida amb la gent de la residència on tenen els serveis comuns. El poble de Déu i els seus pastors compartiran una mateixa casa. De moment és a més a més la residència del senyor bisbe, i això pot fer també una millor convivència pastoral del presbiteri amb el suprem pastor de l'Església diocesana.

Acte acadèmic de la Fundació Manyà

Enguany la Fundació ha canviat de data per celebrar anualment un acte acadèmic en memòria del teòleg Joan Baptista Manyà. Fins ara havia commemorat la seva mort ocorreguda als voltants del Nadal. El temps no era massa adient per celebrar un acte acadèmic enmig de l'aldarull nadalenc.

La data de la seva naixença (30/10/1984) fa que el mes de novembre sigui més tranquil i adient per a la conferència anual, que ja és tradicional a la ciutat de Tortosa. Enguany es va celebrar el 13 de novembre amb la presència del senyor bisbe. El conferenciant va ser un home jove de la intel·lectualitat barcelonesa, Carles Torner i Pifarré, escriptor que va fer una conferència sobre un tema d'actualitat: *Sóc potser el guardià del meu germà?* Una reflexió sobre la tolerància en ocasió de la guerra de Bòsnia. La conferència va tenir una part molt interessant sobre una experiència, la que l'escriptor havia tingut compartint penes i dolors amb els habitants de les terres en conflicte. El lloc de celebració va ser, com sempre, el saló de teatre del Patronat Obrer de la Sagrada Família de la ciutat; hi van assistir unes 150 persones.

Una altra novetat d'enguany ha estat el sopar-col·loqui que es va fer en acabar la conferència a l'hotel Berenguer, de Tortosa, en el qual una quinzena de persones van comentar i discutir punts de mira sobre el tema amb el conferenciant que juntament amb el senyor bisbe presidia la taula.

La visita del rector del Seminari d'Oriola

Fa poc que el rector del Seminari de la diòcesi d'Oriola i l'equip de formadors d'aquell Seminari, amb uns quants seminaristes d'aquella diòcesi, es van allotjar uns dies al nostre Seminari. Tant el rector Domingo Escuder com l'equip del Seminari van rebre amb molt d'afecte els forasters. Venien com en un pelegrinatge sagrat amb dos

objectius: un, reconèixer els llocs on va néixer i on va viure el nou beat Antonio Pirulles Estivill, que fou rector del seu Seminari. El nou beat va ser assassinat el 12 d'agost de 1936 a 44 anys, al Molar, a la comarca del Priorat, on va viure tota la seva infància i joventut, i encara que va néixer a Cornudella, des dels cinc anys va créixer al Molar. Era sacerdot operari diocesà i l'any 36 va venir a Tortosa per practicar els exercicis espirituals i passar les vacances al seu poble del Molar. Quan va esclatar la guerra, es va refugiar en una cova del terme municipal del seu poble i d'allí el van prendre per assassinar-lo junt amb altres sacerdots al terme municipal de Marçà, prop del Molar. Tots aquests llocs, els han recorregut els formadors i seminaristes i en segon lloc han anat recollint dades per poder escriure una biografia senzilla del seu rector màrtir de la Guerra Civil, sacerdot de la nostra diòcesi.

Mallorca

SEBASTIÀ SALOM MAS, *corresponsal*

Noves responsabilitats per als seglars

Les delegacions diocesanes de Família i de Pastoral Sanitària tenen a partir d'ara dos nous delegats seglars: de Família, el matrimoni format per Manuel Sirer i Antònia Melis; de Pastoral Sanitària, una professional del ram, la senyora Esperança Florit.

És una molt bona notícia que coincideix amb l'inici del Sínode diocesà i que demostra amb fets el desig de desclericalitzar l'Església i de donar cada vegada més responsabilitats als seglars.

Marxa a peu des de Barcelona a Ginebra per demanar la pau per a Ruanda i Burundi

Organitzada conjuntament per diferents associacions i ONG mallorquines i protagonitzada per un grup de set o vuit persones amb una petita infraestructura d'assistència i ajuda en ruta, el dia 24 de gener es va iniciar una marxa a peu des de la seu del Consell Insular de Mallorca amb el projecte d'arribar a Ginebra el dia 20 de febrer, per cridar l'atenció i demanar que els organismes internacionals de la Comunitat Europea i de l'ONU es comprometin a intervenir i resoldre el problema cada vegada més greu d'enfrontaments ètnics que es viu a Ruanda i Burundi.

L'ajuda humanitària i missionera a aquests dos petits països del Centre d'Àfrica es va iniciar els anys cinquanta i seixanta per part de l'Església mallorquina. Actualment, tot i que continua l'acció i la presència de l'Església, hi ha tota una altra plataforma d'ajuda que no depèn de l'Església i que es va crear fa dos anys amb l'anomenada Taula per Ruanda. Actualment és una nova ONG nascuda de la Federació d'Associacions de Veïns i que es diu Veïns Sense Fronteres la que té en marxa diferents projectes i que ara, amb l'encoratjament rebut per part del Govern democràtic de Burundi, es propo-

sa entrevistar-se amb Butros Gali a Ginebra i amb Mayor Zaragoza a Brussel·les.

La veu crítica dels grups sinodals

Una de les primeres passes del Sínode diocesà ha estat la inscripció dels grups sinodals, que estudiaran les tres ponències inicials sobre evangelització, celebració i compartir.

Doncs, a principis de febrer hi havia ja inscrits 482 grups amb un total de 5.442 persones. S'han ofert tres vies d'inscripció: grups parroquials (338), grups de vida consagrada (45) i altres grups (99).

En una segona fase del treball els grups parroquials formularan les propostes a nivell arxiprestal, els grups de vida consagrada ho faran a través de les respectives congregacions religioses, i els altres grups s'integraran en una de les delegacions diocesanes, la que s'adeqüi millor a les seves característiques (ensenyament, família, acció social, apostolat seglar, etc.).

Una de les novetats importants dels grups sinodals és que en molts d'ells s'han inscrit persones que no prenen part habitualment en tasques d'Església, però que ara s'han sentit convidades a participar-hi per donar la seva veu crítica des de dins i ajudar a renovar una Església que, segons la seva opinió, necessita emprendre una reforma a fons.

Menorca

J. BOSCO FANER, *corresponsal*

Diada de sant Antoni. Inici d'una Assemblea

El dia 17 de gener, diada de sant Antoni, patró de Menorca, la nostra diòcesi celebrà l'inici d'un esdeveniment que ha de tenir una repercussió positiva, segons la voluntat de tots els qui en formem part: laics, sacerdots i bisbe. El bisbe va inaugurar la celebració de l'Assemblea Diocesana que es repartirà en tres etapes. Primer serà a les parròquies, on els grups pregaran, dialogaran, posaran en comú idees i suggeriments. Després els arxiprestats completaran el treball de les parròquies, i finalment passaran a l'etapa diocesana.

Tots volem que l'Assemblea ens sigui una ajuda per fer un examen col·lectiu de l'Església diocesana sobre la recepció del Vaticà II; una expressió de la preocupació per la necessitat i primàcia de l'evangelització; una voluntat d'organitzar millor recursos i pastoral a la llum de la renovació conciliar.

És el desig de tots els cristians de Menorca que aquesta celebració ens sigui positiva segons la realitat que avui vivim. I és que, entre nosaltres:

—Alguns accentuen que l'ésser catòlic es rep com una herència genètica que, a la pràctica, sols demana anar a l'església durant unes dates ben determinades: baptismes, matrimonis, en-

terraments, festes i diumenges. Aquests diuen que, per a molts, el catolicisme va més lligat a un costum social que a una experiència espiritual. Costum social que inclou tenir a casa un quadre d'un sant, una imatge de la Verge... A fi de comptes, creuen que més que d'una herència genètica s'hauria de parlar d'una inèrcia social que cada dia perd més intensitat.

—N'hi ha que afirmen que alguns cristians-catòlics pretenen un catecisme plagat de veritats immutables que no poden ser pertorbades per cap tipus de cultura, per cap corrent ideològic, per cap sensibilitat d'època.

—Sembla, als més crítics, que l'Església és un muntatge que obliga a formar un exèrcit de buròcrates clericals, immunes a la temptació de la llibertat gràcies a una disciplina que demana obediència cega.

—Més d'un, a pesar de totes les limitacions i manipulacions humanes en joc, indica que fent una anàlisi profunda i detinguda, s'ha de parlar dels *compromesos* que sempre han tingut un lloc enmig de nosaltres. Compromesos no sempre ajudats i valorats, però que són vivència de l'Esperit.

—Molts joves ens manifesten que donen l'espatlla a l'Església perquè creuen que en el discurs i en la presència de l'Església no hi descobreixen intensitat existencial. No hi descobreixen ni prou Evangeli ni un diàleg alliberador.

—També s'apunta als que fan l'experiència d'una espècie de comunió amb la *il·lògica proposta de Jesús*, conscients de les moltes limitacions catòliques. Aquests conviden a descobrir una llavor de vida en cadascuna d'aquestes experiències.

Davant aquest ventall d'opinions, a tots ens pot ser útil una Assemblea que ens encara, en primer lloc, amb el Déu cristià que ha renunciat, com avui manifestam molts, a viure isolat per ser ecumènic; que ha renunciat a ser buròcrata i clerical per ser laic; que ha renunciat a escriure tractats dogmàtics per estar a prop de la fragilitat de la gent tot contant-los històries i recitant poemes; que ha renunciat a l'autoritat i s'ha atrevit a estimar-nos com a fills; que ha renunciat a guardar gelosament la seva igualtat amb Déu per ser un més entre nosaltres.

Ens pot ser útil aquesta Assemblea que ens predisposa, en segon lloc, a partir de la nostra feblesa, a escoltar-nos a tots: homes i dones, creients i no creients, acomodats i marginats, sabuts i poetes... I és que el nostre Déu és, com va dir A. Machado, *«el Dios que todos llevamos, el Dios que todos hacemos, el Dios que todos buscamos, y que nunca encontraremos»*.

Hem d'afinar Déu i la seva experiència entre tots perquè en tots és present, en ningú s'acomoda plenament satisfet, i mai el podrem desvetllar totalment...

El Consell de Pastoral ens ha convidat

Uns i altres, practicants i no tan practicants, creients i agnòstics, som convidats pel Consell de Pastoral a moure'ns per ajudar-nos a tot allò que signifiqui millora:

—En la personalització de la fe. Reconeixem que hem de voler estar més for-

mats i informats. Enmig de tants canvis socials no podem seguir vivint la mateixa formació i informació de sempre, ni amb el seu estil ni amb el seu grau.

—En l'assumpció de la nostra responsabilitat com a cristians. Ja ho sabem que tots els batiats, tots els qui cerquen, tots els qui han deixat de participar en l'Església, tots els qui se senten al marge de l'Església, ens podem ajudar perquè, els qui som comunitat cristiana, rectifiquem i intensifiquem actituds.

—En el diàleg que hem de mantenir amb els corrents socials d'avui. A tots ens és necessari conèixer i estar atents, escoltar els nous signes d'avui i respondre-hi.

—En apreciar els valors humans i socials de la nostra època. Hem de connectar amb la majoria social que avui és sensible als drets humans, als drets dels pobles, a la llibertat, a la democràcia, a la participació política i sindical, a l'ecologia, als moviments contra la marginació de la dona, dels fillets, dels ancians..

La tolerància ens facilitarà la convivència

Quan començant l'Assemblea diocesana ens sentim prou diferents els uns als altres, entre tots volem aconseguir una bona convivència en el treball de grups parroquials, arxiprestals i assemblearis que durem a terme.

Ningú no vol anul·lar o fer callar, en les nostres reunions, la diversitat. No volem creure ni que ens faci creure ningú que tots som o hem de ser iguals. Sabem que si algú manifestés aquesta visió intentaria que l'Assemblea tingués un to rutinari.

La diversitat entre nosaltres és real. Sabem que estimada i respectada ens serà font de riquesa. Per açò més d'un grup que ja ha començat a posar en pràctica la reflexió sobre el primer bloc d'estudi —Santificar— ha volgut reflexionar i tenir present, abans de res, la Declaració que sobre la Tolerància va fer la Unesco l'any passat:

—La tolerància és el respecte de tots els drets i llibertats dels altres.

—La tolerància és el reconeixement i l'acceptació de les diferències individuals.

—La tolerància és aprendre a escoltar els altres, a comunicar-se amb ells i a comprendre'ls.

—La tolerància és l'apreciació de la diversitat cultural.

—La tolerància és una obertura als altres pensaments i concepcions de la vida.

—Ser tolerant és reconèixer que cap cultura, nació o religió té el monopoli del saber o de la veritat.

—Ésser tolerant és ser l'amo de les seves opinions i dels seus actes.

—La tolerància és una actitud positiva.

Algú ens ha portat, per tenir-ho present, unes paraules que un bon dia va trobar escrites: «Si veis un arbre distint ajudau-lo a que creixi distint; si veis un riu distint obriu un jaç perquè corri distint; si veis un ocell distint cantau amb ell perquè és distint, deixau-lo volar un vol distint; si veis un camí distint alegrau-vos perquè a més del vostre camí hi ha altres camins distintos. Les bones dones i els bons homes l'estimaven més, perquè era distinta, perquè era distint».

Un professor de literatura que vaig tenir al Seminari, el senyor Toni Moll, ens deia constantment: «*De la variedad sale la belleza*». Som molts els seus alumnes els qui avui ho tenim present.

Blocs de treball de l'Assemblea. **Etape parroquial**

Us vull indicar, finalment, les idees principals que he trobat en el llibret que ens ha enviat el Consell Pastoral Diocesà a tots els qui hem decidit participar d'una manera activa, i que es titula *Blocs de treball de l'Assemblea. Etape parroquial*:

1. Presentació

—És l'hora de la feina, i de la feina de base. És el moment de la participació de tots. És l'hora del diàleg, de la revisió, de l'anàlisi, de la proposta de camins nous. Però també és l'hora de la pregària, de la conversió, de la lectura meditada de la Paraula de Déu i dels documents de l'Església.

—Què bé si a nivell personal i també de conjunt es fa l'esforç d'atansament a persones i realitats allunyades, com ho feia Jesús. Aquest gest pot enriquir molt la nostra visió de la realitat i pot donar per ser creatius.

—L'Assemblea ha de ser un exercici pràctic del dret i el deure que tenim d'intervenir com a Poble de Déu.

2. Paraules d'invitació del bisbe

—La idea va néixer en el si del Consell Pastoral Diocesà per indicació d'un membre seglar d'aquest Consell.

—El bisbe vol aquesta Assemblea. He de confessar que hi tinc posades

moltes esperances si encertem en el clima de la celebració.

—No es tracta de fer uns documents bonics per publicar o arxivar, sinó de fer que l'Assemblea sigui quelcom operatiu i pràctic.

—Crec que és important tenir present que l'Assemblea ha de ser un esdeveniment eclesial, profundament espiritual i evangèlic.

—No hem de cercar convertir l'Assemblea en una plataforma de lluites partidistes. Es tracta més aviat de complementar visions. S'han d'escoltar tots els punts de vista. No s'ha d'actuar per frustracions, ressentiments, recels, simple afany de canvi. Açò no pot ajudar mai l'Església.

—El tarannà dialogant exigirà: actitud de respecte, de confiança, de caritat; actitud de paciència davant les dificultats; nodrir el diàleg amb la Paraula de Déu i la pregària.

—L'Assemblea ha de ser un espai de paraula lliure i responsable: «*Els laics [...] tenen el dret i fins i tot el deure de manifestar el seu parer sobre aquelles coses que afecten el bé de l'Església*» (Concili Vaticà II. *Lumen gentium*, 37).

—Només la pregària ens ensenya a dialogar més enllà de les aparences, a unir la llum de la intel·ligència amb la mirada del cor.

—El bisbe és el primer responsable i haurà d'exercir la seva decisió després d'escoltar tots els fidels.

En la propera ocasió ja us comentaré altres coses de la diòcesi i us faré quatre pinzellades de com va la nostra Assemblea diocesana. Açò, avui per avui, és el que prima entre nosaltres, ens heu de comprendre.

LA SUBSCRIPCIÓ ANUAL: 5.000 PESSETES

El cost del paper i els increments en els costos de producció de *Quaderns de Pastoral*, ens obliguen a pujar la subscripció de l'any 1996 a 5.000 pessetes, per als sis números.

La poca difusió de la revista en fa difícil el manteniment i només la col·laboració desinteressada dels subscriptors fa possible la seva supervivència.

El petit esforç que ara us demanem procurarem recompensar-lo amb noves millores i amb una acurada selecció d'eines i reflexions útils per a la tasca pastoral.

Restem al vostre servei.

CEP

centre d' estudis pastorals